

## **fókuszban az apák**

Az elég jó apa

Apaságom ajándékai

Apának lenni hivatás

## **élő víz**

Az egyház villanypásztora

Dúsgazdagon, mégis üres szívvel

Szuperhősök és antihősök

# híd

evangélikus missziói magazin



**2017. IV. szám**

<http://misszio.lutheran.hu>

# Tartalom

## fókuszban az apák

- 3 Bevezető | Szeverényi János
- 4 Az elég jó apa | Ittész Szilvia
- 5 Apáim | Járdi Beáta
- 6 A közösségek megtartó ereje | Muzslai-Bízik Bencze
- 7 Innen-onnan | Kis Ferenc Balázs
- 8 Apaságom ajándékai | Pató Sándor Sírpalya
- 9 Apák és bölcs gyermekek | Petri Gábor
- 10 Körkérdés: Örökségem – mit kaptam apámtól?
- 11 Egy igaz édesapa emlékezete | Gyarmati Gábor
- 12 Feltétel nélkül | Deli Eszter Kinga
- 12 Apám | Kosztolányi Dezső
- 13 Baj van az apákkal | Szák Kocsis Pál
- 14 Apa, a legjobb karácsonyi ajándék | Szigeti Jenő
- 15 Az apák és az abortusz | Dobó Dániel
- 16 Regény helyett néhány szó Apámról | Czakó Gábor
- 17 Az apa elvárásokat támaszt és feltétel nélkül szeret | Simon András
- 18 Apakép, istenkép | Stifner-Köháti Dorottya
- 21 Apának lenni hivatás | Dr. Győri Józsefné Dr. Drenyovszky Irén
- 22 Hol van a te atyád? | Weltler Sándor
- 24 Az istenkép apai árnyéka | Szakács Tamás
- 25 Könyvajánló
- 26 Imádkozzunk! | A. L. – Garádi Péter
- 27 Rejtvény | A. L.
- 28 A Szentírás és az apaszerep | Ribár János
- 29 Mondatok Anyához és Apához

## élő víz

- 30 XX. SZÁZADI HITVALLÓINK – Az egyház villanypásztorra | Krizsán András
- 32 BIZONYSÁGTÉTEL – Dúsgazdagon, mégis üres szívvel | Cserna Gábor
- 35 TANÚSÁGTÉTEL – Csoda a „csodahajón”
- 36 APOLÓGIA – Superhősök és antihősök | Szalai András
- 38 ÉLŐ IGE – „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet” | Dr. Johannes Reimer
- 40 MISSZIÓ – Én csak eszköz vagyok | Szeverényi János
- 43 TÁJOLÓ – Egyszerűség vagy leegyszerűsítés? | Szabados Ádám
- 44 FÓRUM – Olvasói levél | É. V. C.
- 44 LUTHER – Luther gondolatai | Göllner Pál
- 45 IMA – A 23. zsoltár | Szeverényi János
- 48 KITEKINTÉS | Gémes István
- 51 KÖVESSÉTEK HITÜKET – Pásztoridők | Weltler Sándor
- 52 IRÁNYTŰ – Isten toleráns?
- 53 REJTVÉNY – Jó tanács nem csak apáknak
- 54 ÉNEKEM AZ ÚR – Ó, drága kincs, te szeretet
- 54 DERŰ
- 55 HIRDETÉS – Kiadványaink
- 56 KÉPES HÍREK – Országos evangelizáció
- 58 GYŰLEKEZET – A mi gyülekezetünk
- 59 BESZÉLŐ KÉPEK – Beszélő képek Angliából
- 60 Este | Móra Ferenc

Címlapfotó:  
Révészné Bellai Csilla



## Kedves Olvasó!

Magazinunkat a mellékelt csekken vagy átutalással fizetheti elő.

### Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft

Kérjük, hogy a közlemény rovatba írja be, hogy **előfizeti-e** az újságot, vagy **adománnyal** segíti a Híd és a missziói munka szolgálatát.

Minden Evangélikus Életet olvasó testvérünk előfizetés nélkül kapja a magazint, de támogatást tőlük is örömmel fogadunk.

A Híd magazin nem az Evangélikus Élet melléklete, hanem önálló sajtótermék, megrendelése a hetilaptól függetlenül történhet.

Adománya révén még többekhez juthat el a magazin és missziói szolgálatunk gyümölcsei – például olyan határon túli és magyarországi testvéreinkhez, akik egyébként nem tehetik meg, hogy megvásárolják a magazint.

### Legyen Ön is a missziói munka rendszeres támogatója!

Az Evangélikus Missziói Központ számlaszáma:  
11716008-20157087


Köszönjük eddigi adományát! Kérjük, segítse misszionkat ezután is!


## Impresszum

# híd

evangélikus missziói magazin  
2017. IV. szám  
megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

**Kiadó és szerkesztőség:**  
Evangélikus Missziói Központ –  
Magyar Evangélikus Rádiómisszió   
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.  
tel./fax: 06 1 400 3057  
e-mail: evms@lutheran.hu  
http://misszio.lutheran.hu  
számlaszám: 11716008-20157087

**Felelős szerkesztő:**  
Szeverényi János   
tel.: 06 20 824 5463  
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu  
www.szeverenyijanos.hu

**Munkatársak:**  
Balog Eszter, Erdészné Kárpáti Judit,  
Farkas Charlotte, dr. Garádi Péter,  
Kis Ferenc Balázs, Stifner-Köháti Dorottya,  
Szeverényi Jánosné,  
ifj. Zászkaliczy Pál

**Layout, grafikai tervezés, tördelés:**  
Kreatív Flotta Stúdió  
Perl Andrea, Perl János  
www.kreativflotta.hu

**Nyomdai kivitelezés:**  
Pauker Nyomdaipari Kft.  
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft  
előfizetési díj egy évre: 2400 Ft  
Megrendelhető a kiadónál.  
Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett  
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

  
magyar  
nyomdai termék  
NYOMDA-ÉS PARTNERIARI SZÖVETSÉG

Partnereink:





A tenger partján férjeiket hazaváró halászfeleségek – Fotó: SzJ

**H**uszonévesekből álló ifjúsági kört vezettem a kilencvenes években. Amikor imádkozva olvasgattam a névsort, észrevettem, hogy a 40-50 fős csapat felének nincs apja, mert fiatalon meghalt vagy elérhetetlenül távol él.

Némelyeknek ez a közösség jelentette a családot. Azon túl, hogy szíven ütött a felismerés, jobban megértettem a gyülekezet jelentőségét.

A családot, anyát és apát semmi és senki nem pótolhatja. A keresztszülő, a nagyszülő, a gyülekezet sem. Isten úgy alkotta meg az embert, hogy családban éljen. Az egy férfi és egy nő házasságából született gyermekek számára döntően fontos a családi kör, a védettség, a közös formálódás, nevelés, a minta. Akinek nincsenek szülei, nem tudja megosztani örömét, fájdalmát azzal, aki őt nemzette, szülte, felnevelte. Védni, segíteni kell az Örökkévaló által alkotott családot!

Tudjuk, hogy a gyermekek egy része családon kívül születik. Kisebbségben vannak a teljes, boldog, működő családok más okok miatt is.

Egy többgyermekes férj válni készült. A gyülekezeti ifjúság néhány tagja összefogott: imádkozott, lelkigondozott, peszt-rálta a gyerekeket, és megtört az átok, helyreállt a házasság. Idővel született még egy gyermek. Később, amikor az egyik kamasszal gondok adódtak, akkor az apa, akiért valamikor mások küzdöttek, tett meg mindent a fiáért. Ez az Isten szerinti család és gyülekezet. Viszonylag kevés ilyen szép történettel találkozunk.

Ha nem is pótolható a hiányzó családtag, a gyülekezetben mégis kapunk lelki testvéreket, akik Isten Szent Lelke által segítenek a hiány elhordozásában. A gyülekezet is családdá válhat, ahol szeretetet adhatunk és kaphatunk. Az Úr Jézus hallgatóinak ezt mondta: „Íme, az én anyám és az én testvéreim. Aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fivérem, nővérem és az én anyám.” (Mk 3,34–35)

Jézus által a Teremtő Isten lett mennyei atyánk. „Ha apám, anyám elhagyna is, az Úr magához fogad engem.” (Zsolt 27,10)

Órá van szüksége férjeknek, apáknak, nagyapáknak és az egyedül maradtaknak.

**SZEVERÉNYI JÁNOS**



Fotó: Révészné Bellai Csilla

# Az elég jó apa

**E**mlékszem, amikor huszonevé- sen órák óta feküdtem a vajúdo- ban, háttal életem ifjú párjának, és csak a CTG-gép ritmusát hal- lottuk, és életem párja hiába simoga- tott, nem volt jó, és hiába akart felolvasni valami vicceset, az sem kellett nekem, és hiába akart vizet hozni, nem kértem belőle, mert akkor semmi nem volt jó, semmi. **Nos, már akkor elég jó apa volt,** hogy nem szökött el, nem hagyott ott, hanem a kellemetlen és kimerült felesége mellett annyit üldögélt, amennyit a helyzet megkívánt. És azt is ki- bírta, hogy mindez nem róla szólt, és semmilyen akcióval, döntéssel, ötlettel nem tudta akkor előre lendíteni az ügyet. Egy dolga volt: ülni és velem együtt várakozni, és ő ezt tette.

És amikor egyik szoptatásból estem a másik büfiztetésbe, és másra sem tudtam gondolni, mint hogy vajon miért sír az újdonsült kisbabánk, és vajon nem csípte-e ki a popsiját a pe- lenka, és vajon ideje-e már újra etetni, és vajon a D-vitamin csepp beletalált-e a szájába, és vajon miért van olyan csendben, meg kellene nézni még egy- szer a kiságyában, hát, akkor életem szerelme elég jó apa volt, mert komo- lyan vette mindezt. Nem akarta átvenni az irányítást, de a kérdéseiből és mo- zdulataiból láttam, hogy szerinte is ko- moly a téma. Hiszen mégiscsak egy új élet indult itt körülöttünk, nagy a fele-

lősség. De bizik bennem. **Elég jó apa volt, amikor jó anyának látott engem.**

Elég jó apa volt, amikor a lányainkkal beszélgetett, a fiainkkal bunyózott, de akkor is elég jó apa volt, amikor a lányok- kal bunyózott és a fiúkkal beszélgetett.

És hát elég jó apa volt akkor is, ami- kor zokon vette, hogy miért nem tud az intőről, és magyarázatot kért arra, hogy miből vette az egykor még édesen bü- fiző, mára már csak nyammogó vagy éppen zabáló kamaszfiú az újabb cuc- cot? Amikor megbeszéltük, hogy meny- nyi a zsebpénze, és hogy ez anyiból biztosan nem jött ki.

És igen, akkor is elég jó apa volt, ami- kor nem hatotta meg, hogy éppen nem érnek rá segíteni az életerős, strapá- lható, edzéseket és hajnali beszélge- téseket egyaránt jól gyúró kamasz gyerekeink. Majd a jövő héten, most nem. És az az igazság, hogy elég jó apa volt, amikor még rám is nehezelt, hogy már majdnem beletörődtem. Kelletlen kamaszokat munkára bírni, **ehhez erő és tekintély kell, és ő megmutatta azt az erőt.** És érdemes volt, nem csak az elvégzett munka miatt, hanem mert a közösen végigdolgozott, izzasztó, kétékezi munkás nap utózőngéje egé- szen különleges volt, emlékszem.

És most is elég jó apa, amikor hozza az immár nagys gyeremeknek a vacso- ratémákat, még ha ők már nem is fel- tétlenül velünk akarnának esténként

diskurálni. És nem hozza a mobilját, és még azt is elvárja, hogy mindenki ha- sonlóan viszonyuljon a közös estéhez. Elég jó apa, amikor imádkozik a családi ünnepeken, amikor költözteti a lányát, amikor világosan fogalmaz, amikor pénzt keres, amikor kölcsönadja az autót a cserkészeknek, és amikor haza- telefonál, hogy mit kell hozni a boltból.

Nem tökéletes, de elég jó.

## ITTÉZ SZILVIA

A gyermeklélektan két nagytu- dású képviselője találta ki és aztán gondolta tovább az „elég jó anya” (Donald Winnicott) és az „elég jó szülő” (Bruno Bettelheim) fogalmát. Bár gyakran tökéletes szülők akarunk lenni, és ezt várnánk esetleg a másik szülőtől is, ez nemcsak meg- valósíthatatlan, de nem is teszünk vele jót gyermekünk- nek. Elegendő „elég jó”-nak lenni, mert akkor mind a gye- rek, mind a szülő igényei fi- gyelembe vannak véve, és mindketten fejlődnek a kap- csolattól. Bruno Bettelheim *Az elég jó szülő* című könyve alaplúnak számít a gyerekek- velés témakörében.

# Apáim

**Fényképeket rendezgetek. Régi albumokból, fiók mélyéről kikandikáló, kemény papíros fotográfiákat. Őseim szemébe nézhetek.**

**H**afner Simon, körmendi születésű ükapám délceg férfi volt – ha lehet hinni az 1850 táján készült fotográfiának. Harminczévesen, bár csak németül beszélt, öntudatos, magyar polgárként néz a lencsébe a néhai szabómester. Feleségétől, Komorner Fannytól három leánya és egy fia született, ez utóbbi lett az én dédapám. A család tisztességes életben élt, így a gyerekei mindent megkaptak. Sőt, a családi legenda szerint annál kicsit többet is; a kis Dolfit, mint egy szem fiút, agyonkényeztették. Adolf jóképű, magas férfiúvá serdült, kackiás bajusszal hamiskásan nevet a kamerába. Ő lett a család fekete báránya, csak a szórakozás érdekelte. Előfordult, hogy egy átmulatott este után kihívta a mentőket, tette, hogy rosszul érzi magát, majd a házuk előtt egy sarokkal közölte: köszöni, már jobban van, és kiszállt. A mentősök tán azóta is hűledeznek...

Egy másik dédapám, Mannheim Sándor a századfordulón kiépült, gyönyörű Temesváron járt orvosi egyetemre, és gyakran látogatta a kiterjedt rokonságot. S mivel a szív útjai kifürkészhetetlenek, unokatestvérébe, Löffler Erzsébetbe szeretett bele. A család nem ellenezte az akkoriban nem példátlan kapcsolatot, így a frigy megkötött. A fiatalok nem nélkülöztek, mivel a Löffler híres bankár família volt, hatalmas bérházuk ma is ott áll Temesvár főterén. Mannheim doktorék a közeli, svábok lakta Csatádra költöztek, és bár a svábokat az első világháború után kitelepítették, a Németországban élő leszármazottak még ma is emlékeznek a doktorra, aki ingyen gyógyította a szegényeket. Mannheiméknak egy Etelka nevű kislányuk született.

Anyai nagyapám, Gajárszky István Pozsony környékén látta meg a világot, később Budapestre került. Szorgalmas, szerény tisztviselőként a fényűző, Duna-parti luxusszállóban, a Hungáriá-

ban dolgozott, eltartotta fizetéséből a feleségét s három lányát, akiknek egyike, Magda lett az édesanyám. Mami még emlékezett rá, hogy a papája eszténként hajtja a Singer-varrógépet, és fekete klott anyagból tornanadrágot varr a gyerekeinek.

Apai nagyapám, Hautzinger Sándor, egy dunántúli evangélikus családban nőtt föl. A tehetséges fiú egyszerű szatócs gyermekeként sokra vitte, matematikatanári diplomát szerzett, és a budai Szilágyi Erzsébet Leánygimnáziumban tanított. Korának híres sportolója volt: még negyvenéves korában is indult evezős világversenyeken. Felesége, Mannheim Etus egy kislányt, majd tíz évre rá egy fiút szült, Sanyit, ő lett az én édesapám.

Sanyi a háború után magyarosította a nevét Jásdira, a Hautzinger több szempontból sem volt előnyös azokban az időkben. Az apukám jóképű, magas, nagyon kék szemű fiatalemberként, repülőtishti egyenruhájában egyetlen pillanat alatt vette le a lábáról a tizennyolc éves Magdát. Két évvel később, 1945 tavaszán, még röpködő puszkagolyók közt házasodtak. Apuci majd minden képen ölel valakit, többnyire nőket: kedves ember volt, mindenkit meghódított. Könnyen elérékenyedett, férfi létére nem szégyellte, ha sírt. Az evezés és tanítványai töltötték ki élete nagy részét, a családra csak a maradék jutott. Magda és Sándor húsz év után elváltak. A mamám belebetegedett, s amikor külön költöztünk, sok jót nem hallottam apámról. Mégsem tudtam soha haragudni Apucira, felnőtt nőként a dolgok sokkal árnyaltabbá váltak számomra.

Ükapáim, dédapáim, nagyapáim és apám – mindannyiuktól kaptam valamit: kitartást, kezűgyességet, szorgalmat, érzékenységet, de persze meggondolatlanságot, önzést, könnyen sírást is. Ma pedig mindegyik tulajdonságért hálát adok: köszönöm, Istenem, hogy mindez együtt, lehettem, lehetek én.

*A cikk nem jöhetett volna létre, ha édesanyám, Gajárszky Magdolna nem írta volna le a családi emlékeket.*

**JÁSDI BEÁTA**

**Hafner  
Simon**



**Hafner  
Adolf**



**Dr. Mannheim  
Sándor**



**Gajárszky  
István**



**Hautzinger  
Sándor**



**Jásdi  
Sándor**

# A közösségek megtartó ereje

## Beszélgetés Süveges Gergővel



Fotó: Román Péter

Inspiráló emberrel találkozni mindig öröm. Süveges Gergőt eddig mindig csak képernyőn, távoli színpadon láttam, illetve a rádión keresztül hallottam a hangját, most végre személyesen is feltehettem neki néhány kérdést.

**Míg készültem a veled való beszélgetésre, több cikket elolvastam, sőt a könyveiddel is elkezdtem megismerkedni (*Apa-kép-írás; Apaszem*). Többször találkoztam azzal az utalással, hogy apaként Istent akard a négy gyermeked számára bemutatni. Ennek mi az útja-módja?**

Feleséggel, Margittal, harmonikus családot szeretnénk építeni, aminek a kiegyensúlyozott házasságunk az alapja. Ez az egyik legfontosabb megtartó erő a gyermekeink számára. Ehhez kapcsolódik az is, hogy az életünkbe, hitünkbe vezetjük be őket minden szempontból: magyarul beszélnek, mert mi is ezen a nyelven kommunikálunk; életünk fontos része az Istennel

járás, így ez beépül az ő gyakorlatukba is.

**Hogy alakult ki ez a gondolkodásmód? Milyen családi háttered van?**

Édesanyám egészen kicsi koromtól kezdve azon igyekezett, hogy templom közelében legyek. Mindent megtett azért, hogy jó döntést tudjak hozni. Mire elértem a kamaszkort, már önszántamból jártam a Szent Imre templomba. Vonzott a közösség.

Kamaszkorban nagyon fontos a valahová tartozás. De ez abban a korban biztosan nem a szülőket jelenti, hanem valami teljesen más társaságot. Ekkor nagyon fontos, hogy megtartó, vonzó közösség álljon a tizenéves lázadó mellett. Számomra az akkori évek nagyon sok kegyelmet hordoztak, máig érzem a hatásukat.

**Margittal is abban a közösségben találkoztatok.**

Részben. Ugyanabba a gimnáziumba jártunk, de igazán a közösségben figyeltünk fel egymásra.

**Nagyon elfoglalt ember vagy. Másodpercre pontosan be van osztva az idő.**

Édesanyám is mindig ezt mondja. (nevet)

**Hogy tudsz mindeközben a feleségedre, gyermekeidre időt szánni? Milyen tanácsot tudsz adni egy hasonlóan elfoglalt embernek?**

Talán érdemes néhány alapkérdést tisztáznom magamban: Istennel vagy Isten nélkül akarom élni az életemet? Magamért akarok élni, vagy azért akarok magamért élni, hogy másoknak élhessek? Családdal vagy család nélkül képzelem el a jövőmet?

Ha azt a döntést hozom, hogy Istennel, másokért és családdal, akkor attól kezdve igyekszem minden napi döntésemet ezen a szűrőn keresztül vizsgálni.

Ettől persze nem biztos, hogy könnyebb lesz éles helyzetben döntenem, de világos mércém van, amelyhez viszonyulni tudok.

**Ez a családi életben mit jelent? Hogyan telik egy átlagos nap a Süveges családnál?**

Olyan nincs. Minden nap más. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőleg együtt induljon a nap, és törekszünk rá, hogy együtt is zárjuk közös vacsorával, beszélgetéssel, imával.

Igyekszünk figyelni arra, hogy legyenek olyan kiemelt idők, melyeket csak a gyermekeinkkel töltünk.

**Van már kiskamaszotok is. A tinik hamar észreveszik a szülők legkisebb botlását is. Hogy bírjátok?**

Mindig is igyekeztünk őszinték lenni a gyermekeinkkel. Hagyjuk, hogy lássák: nem vagyunk tökéletesek. Ha hibázunk, bocsánatot kérünk tőlük. Azt hiszem, egyetlen esélyünk van: ha tudunk jóban lenni velük, sokat beszélgetünk és igyekszünk velük kapcsolatban maradni.

Az állóháború semmire nem jó. Ha párbeszédben maradunk, akkor van esélyünk kérdezni. Nagy ajándék, ha egy kamasz komolyan válaszol.

**Izgulsz amiatt, hogy a gyermekeid megtérnek-e, vagy sem?**

Imádkozunk értük. Valakitől azt tanultuk: Istennek nincsenek unokái, csak gyermekei. A hitét mindenkinek magának kell megküzdnie. Mi annyit tehetünk, hogy próbálunk vonzó, élhető életformát mutatni nekik. A döntés azonban az ő dolguk.

**Szigorú apának tartod magadat?**

Keretek és szokásrendszerek vannak, amelyeket igyekszünk tartani. Egyesek szerint csak arra jók, hogy legyen mitől eltérni, de mi még hisszük, hogy van megtartó erejük.



### Margittal közös szolgálatban is dolgoztok. Néhány szóban mutasd be, kérlek!

Az NCD (Natural Church Development) alapítója Christian A. Schwarz német evangélikus teológus. A kilencvenes évektől kezdődően 86 ország több mint 70 ezer közösségét vizsgálta meg. Alapkérdésük, hogy mitől lesz egy gyülekezet egészségesebb. A közösségi élet nyolc minőségi jellemzőjét vizsgálják: a megerősítő vezetést, az ajándék-alapú szolgálatot, a szenvedélyes lelkeséget, az inspiráló istentiszteletet, a szükségletorientált evangelizációt, a szeretetteljes kapcsolatokat, a holisztikus kiscsoportokat és a hatékony struktúrákat. Minden közösségnek vannak erősségei, amelyekre támaszkodhat, és vannak olyan területei, amelyekre több figyelmet érdemes fordítania. Ma már bármely Krisztus-követő közösség elvégezheti az NCD Állapotfelmérést, mi pedig munkatársainkkal támogatást tudunk adni ahhoz, hogy elindulhassanak a fejlődés felé.

### Az evangélikus egyháznak miben kellene fejlődnie?

Nagyjából negyven-ötven magyar közösség adatai állnak eddig rendelkezé-

sünkre, ennek legfeljebb tíz százaléka evangélikus. Így aztán semmiképp nem reprezentatív, amit mondok, de úgy tűnik, az inspiráló istentisztelet sokak örömteli tapasztalata, ugyanakkor a megerősítő vezetés terén – nem csak a gyülekezetek vezetőinek, hanem tagjainak ugyanúgy – érdemes lenne lépéseket tenni.

### A gyakorlatban hogy működik ez a szolgálat?

Online, anonim kérdőíves felmérés, aztán diagnózis, majd az eredmények megértése, utána a fejlődés irányának meghatározása, majd apró, személyes, reális elhatározásokon keresztül egyéni, személyes fejlődés. Nem egyszeri nagy vállalás, hanem tartós változást hozó folyamat, majd az annak nyomán kibontakozó egyre egészségesebb gyülekezeti élet: ez a reményünk, ebben szeretnénk segíteni minden krisztuskövető közösséget. Sok információ olvasható [www.ncd.hu](http://www.ncd.hu) oldalon, és minden kérdésre szívesen válaszolunk az [info@ncd.hu](mailto:info@ncd.hu) e-mail címen.

**MUZSLAI-BÍZIK BENCZE**



## Innen-onnan

Könnyen megmondható, hogy az édesapádnak melyik volt a legjobb éve: az, amelyik óta nem változott az öltözködési stílusa. – *Jerry Seinfeld*

Megjártam a háborút és felneveltem egy ikerpárt. Ha lehetne választani, inkább a háború. – *George W. Bush*

Tizennégy éves fiúként az apám annyira rám se hederített, hogy alig bírtam ki vele egy légtérben. Huszonegy éves koromban meg hirtelen megdöbbsentem, hogy milyen sokat tanult az öreg az előző hét év során. – *Mark Twain*

Mielőtt megnősültem, hat elméletem volt a gyerekevelesről. Most már hat gyerekem van, elméletből meg egy se. – *John Wilmot*

Mire az ember rájön, hogy az apjának igaza volt, általában ott áll mellette a fia, aki biztos abban, hogy téved. – *Charles Wadsworth*

Mi a különbség édesapám és az Isten közt? A különbség jól látható: Isten mindenütt ott van, ezzel szemben édesapám is mindenütt ott van, csak itt nincs. – *Esterházy Péter*

Négyéves: Apa, mondasz egy ijesztő történetet?

Apa: Anya hasából pár éve egy kis emberke bújt elő, aki egyfolytában kérdez.

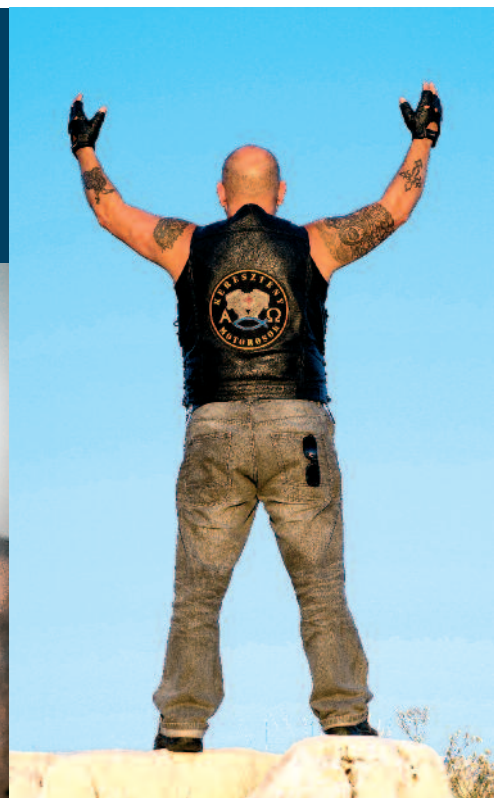
Négyéves: Miért?

*James Breakwell*

Én nem horkolok, csak álmomban motorbicikli vagyok.

Összeállította: *Kis Ferenc Balázs*

# Apaságom ajándékai



**Pató Sándor Sirpalya, a Magyar Keresztény Motorosok Közösségének alelnöke tanúságtétele, amely a piliscsabai missziói konferencián hangzott el.**

**A** teista környezetben nőttem fel; a nagymamám hitt Istenben, de csak takaréklángon. Én az elmúlt rendszer gyermekeként meggyőződéses ateista voltam, és ebben éreztem jól magam. Amikor eljött az idő, hogy szabad volt már Istenről beszélni, és néhányan vették erre a bátorságot, úgy kötökedtem velük, ahogy csak lehetett.

Megnősültem, és nagyon-nagyon vágytam egy fiúra. Fellengzősen hirdetem az ismerőseink között, hogy én majd milyen csodálatos fiút fogok „csinálni”. Megszületett az első lányunk. Ezt amolyan malörként fogtam fel. Gondoltam, majdcsak összeszedem magam, erre megszületett a második lányunk is. Ő a Szandra nevet kapta, kifejezve, hogy lehetett volna utánam Sándor is. A harmadik babánál Czeizel Endre biztos receptjét alkalmaztuk, hogy fiunk szülessen. Büszke és önérzetes voltam, de úgy éreztem, hogy ezt az apró segítséget azért elfogadhatom egy kisfiú születése érdekében.

Eközben a sógoroméék megismerték Istent, elfogadták Jézust megváltójuknak. A sógoromtól szemrehányóan tudakol-

tam, hogy ha látja Isten, hogy egy fiú a legnagyobb vágyam, ugyan miért nem adja meg. „Kérted tőle?” – kérdezett vissza. **„Nem, és nem is fogom! Én magam megoldom!”**

A feleségem, majd a sógornóm is terhes lett. Nyeregben éreztem magam: mi akadály lehetne, hogy most végre fiunk szülessen? Egy jó kiállású férfi némi segítséggel bármire képes. Katasztrófa-ként éltem meg, amikor kiderült, hogy nálunk megint kislány készülődik, ők pedig csak úgy, elsőre fiút várnak. A férfiúi büszkeségem iszonyú csorbát szenvedett. Sógoroméék pedig újra meg újra előhozták, hogy Isten tud az életemen változtatni.

Ekkor egy jó ismerősömnél gyógyíthatatlan betegséget diagnosztizáltak, és semmi remény nem mutatkozott. Megéreztem annak a súlyát, hogy itt semmit nem tudok tenni sem én, sem senki más. Életre kelt bennem az elhitt mag arról, hogy Isten mindenképp felett áll. Ha ő ezt az egész mindenséget képes volt megteremteni, talán ebben is tud segíteni. Akkor hangzott el életem első őszinte imája: „Istenem, ha vagy, akkor most segíts! Mutasd meg, hogy létezel!” Két hétig őrlődtem emiatt, amikor megtudtam, hogy az orvosok mégis tévedtek. Semmi baja nincsen. Ez az ember a mai napig nem tért meg, de nekem ez kellőképpen bizonyosság volt arra, hogy Isten létezik és meghallgatja azt, aki őhozzá szól. **Az ismerősöm testben menekült meg, én pedig lélekben.**

Ezek után már hajlandó voltam Istenről többet megtudni. Elhívtak gyülekezetbe, és én óvatosan, de elkezdtem Istennel járni. Eljött az a pillanat, amikor elgondolkodtam, hogy megtérjek-e, vagy ne. Nehéz kérdés volt ez nekem. Szükségem volt egy testvérem imádságára, hogy felbátorodjak a döntésre Jézus mellett. Végül elfogadtam őt megváltómnak, szabadítómnak.

Megtérésem után rövid idővel a feleségem egyik este azt mondta: „Úgy érzem, Isten meg akar ajándékozni egy fiúval”. Semmi trükközés és semmi büszkeség nem volt ezúttal – és valóban megfogant a negyedik gyermekünk. Nem néztük meg a nemét.

Apás születés volt. Mielőtt kibújt a gyermekem, utoljára még kértem Istent, hogy tegyen valamit, hogy fiú legyen. Július 13-án jött világra a fiam. Becsomagolták – ahogy az igazi ajándékot szokás –, és 17-én, a születésnapomon adták haza őket.

Megkaptam Istentől, amire olyan nagyon vágytam. Egyszerűen azért, mert elfogadtam őt megváltómnak. Nem kellett tennem semmit; ezt a fajta engedelmességet és elfogadást ő ilyen módon ajándékozta meg. A kegyelme nemhogy ingyen volt, még ő ajándékozott meg! Ezek után bátran megyek be az „oroszlánok barlangjába”, bármilyen elzúllott motorosok közé bizonyoságot tenni. Mert Isten ezt helyezte a szívemre: **„Ne félj, mert én veled vagyok”.**



„A gyermekek hite és élete a legjobb [...] Sokkal tudósabbak a hitben, mint mi, öreg bolondok; merthogy ők a legegyszerűbben hisznek benne, minden vita és kétség nélkül, hogy Isten kegyelmes, és hogy az e világi élet után örök élet következik.”  
(Luther Márton)

„Mert az ember [...] csak anynyit ér és csak annyira ember, amennyire meg tudja őrizni lelke egy zugában az örök gyermeket.”  
(Márai Sándor)



Foto: Hvizsgyalkáné Beszkovszki Angelika

# Apák és bölcs gyermekek

**A**mikor egy férfi apa lesz, élete legnehezebb kihívásaival kell szembenéznie. Sokan érzik úgy, hogy teljesen felkészületlenül kell kiállniuk egy olyan próbát, amelynek a valóságáról csak elképzeléseik lehetnek, de a gyakorlatáról semmit nem tudnak. Azok, akik gyerekkorukban megfelelő és használható apai mintát tapasztaltak meg, szerencsésebbek, mert van mihez viszonyítaniuk a saját apaságuk megélését. Akiknek nem adatott meg ilyen minta, csak azt tudhatják, hogyan nem érdemes apának lenni – de a gyermeknevelés során alkalmazandó szükséges szülői viselkedésformákat és magatartásmintákat, az apaság példáját a saját lelkük ismeretlen mélységeiből kell előteremteniük.

Felnőttként és szülőként már sokféle terhet cipelünk, sérüléseink és traumáink, negatív tapasztalataink, hibás reflexeink és rossz beidegződéseink hatalmas pszichés tömeggé állnak össze bennünk, amelyet jobb esetben minden erőfeszítésünkkel megpróbálunk leküzdeni és meghaladni magunkban. **Mindközben talán észre sem vesszük: már régóta csak magunkra figyelünk,** miközben építjük magunkban az elveink szerinti legjobb szülői mintákat, s közben észre sem vesszük saját gyermekünk valós, egyetlen igazán fontos igényét: hogy csak rá figyeljünk. Mert arra nemcsak neki, de nekünk is nagy szükségünk van.

S ha az ige üzenetét szülői figyelemmel olvassuk, azt is megláthatjuk, hogy járt itt köztünk valaki, aki – bár nem nemzett saját gyermeket – a létező legmagasabb rendű, legtisztább szülői – atyai – mintát élte elénk, miközben elhozta világunkba a szabadulás örömhírét.

Jézus egy olyan világba hozta el az örömhírt, amelyben a gyermekeket – még a nőknél is inkább – semmibe vették. Ám Jézus tudta, hogy küldetése során, amennyire lehetséges, rá kell irányítania a figyelmet a gyermekekre, mert ők még valami olyan tudás birtokában vannak, amely tökéletes összhangban van a létezésnek azzal a magas rezgésű lelki tartományával, amelyre a Mester az Isten országa szimbólumával hivatkozott.

Amikor azt mondta: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, mert ilyeneké a mennyek országa” (Mk 10,14), a tanítványai semmit nem értettek a szavaiból. Ma sem értjük ezt teljes mélységében, vagy ha értelmünkkel fel is fogunk ebből az üzenetből valamit, átélni és megélni mégsem tudjuk. De tanítása részeként legalább sikerült rögzítenie követői tudatában, hogy a gyermekek világára, **a gyermeki lét megnyilvánulásaira különös figyelmet kell fordítania annak, aki követni akarja az örökléthez vezető utat, igazságot és életet.**

Amikor felszólította tanítványait, hogy engedjék hozzá a gyermekeket, nem magát érezte elzárva tőlük, hanem ezzel a példával mutatta meg a bűnös létálla-

potban rekedt embernek, mit jelent az, ha saját magát zárja el az önnön lelke mélyén élő örök gyermektől, attól a lehetőségtől, hogy a Szentlélek munkája benne is életre keltse az Isten országa valóságát.

Mi, felnőttek soha nem tudunk olyan őszinték lenni, mint egy gyermek. Azért, mert a bűnös létállapotnak van egy kikerülhetetlen következménye: a világ tükrörendszerében kialakul az ego, amely **kifelé nem akkor mosolyog, sír, gyűlöl, szeret, követel vagy ad, mint amikor a lélek belül.** Maga az ego is torz tükrökből és tükröződésekben áll össze, így szerepeiben csakis ezeknek a tükröknek akar megfelelni. A bűn a saját lelkünk isteni fennhatóságú szférájától szakít el az ego egyfajta „tudathasadást”, pontosabban lélekhasadást okozó eszközével, s Jézus arra mutat rá, hogy olyanoké a mennyek országa, akikben még nem alakult ki, vagy akik már leküzdötték, átminősítették magukban ezt a hamis tükrözhalmazt. Az előbbi a kisgyermek világára, akik még közvetlenül az isteni létforrásból táplálkoznak, az utóbbi pedig azoké, akik a bukott lét következményeit megtapasztalva idővel „bölcs gyermekké” válnak: akik hit által, kegyelemből a Krisztust követő szűk ösvényen járva újra rátalálnak a bennük élő örök gyermekre, tőle többé nem zárják el magukat, magukhoz engedik és átölelik őt, mert tudják, hogy ő az, aki végül kézen fogva bevezeti őket az Isten örökkévaló országába.

**PETRI GÁBOR**

## Körkérdés: Örökségem – mit kaptam apámtól?



**A**z első gondolatom az volt, hogy nemet mondok a felkérésre. Hiszen mit kaphattam volna tőle, ha éppen csak hatéves voltam, amikor életének 46. évében egy súlyos betegség egy hét alatt elvitte?

Írjam le azt, hogy olyan korán megtanított úszni, hogy nem emlékszem, hogy valaha is ne tudtam volna? Vagy azt, hogy egy alkalommal kemény büntetést kaptam tőle, mert hosszas és szelíd figyelemzetések ellenére is engedetlen voltam, és emiatt kisebb balesetet okoztam magamnak? Ezen túl, sajnos, már csak egy-két hasonló emléket őrzök róla.

És mégis! A hiányáról mindenképp szólnom kell! Persze mindig is tudtam, hogy édesanyámnak és öt gyermeke – köztük én, a legkisebb – nem apánktól kaptuk ezt az „örökséget”, hanem az Úristen döntött így felőle s felőlünk. De azt, hogy a hiánya miatt nehezebb és árnyékosabb úton meg kellett tanulnom édesanyámnak egyik kedves énekéből: „Minden elhagy, elfeled, Isten vég nélkül szeret” – bizonyos értelemben mégis tőle kapott örökségnek kell gondolnom.

És tőle kapott örökségnek kell látnom azt is, ahogy rá emlékeztek, és amit róla mondtak is nekem sokan. Egykori diákjai, tanítványai, cserkészei, az általa megszervezett, és mindössze két évig pásztorolt győr-nádorvárosi lelkési körzethez tartozó hittestvéreink. Pásztori hűségéről, sokak életében Isten eszközének bizonyult szolgálatáról. Talán még hivatásválasztásom mélyén is munkált ez az örökség...

**ITTÉSZ JÁNOS**



Unokákkal

**É**desapám, Raduch György Kolozsváron született 1909. október 18-án. A barcaújfalusi, a zajzoni, majd a brassói gyülekezetben szolgált lelkészként. Népe és egyháza iránt elkötelezett, megalkuvást nem ismerő szolgálata és kiállása életre szóló példát adott három gyermekének.

Mi, gyermekei édesapánknak szólítottuk, és ez valóban igaz volt. Szóval nemigen mondta, mégis éreztem sugárzó szeretetét. Soha nem vert meg gyermekként, sem nem szidott, amikor felnőtként el-elbuktam. Egy alkalommal sírva borultam ölébe, ő pedig kezét fejemre téve azt mondta: „Édes fiam!”. Életre meghatározó erőnek bizonyult számomra ez a két szó, a tékozló fiú atyja lelkületének gyakorlatba ültetése.

Mindent megelőzőtt a szolgálat iránti elkötelezettsége. Nem emlékszem, hogy valaha „szabadságra” utazott volna. A rábizottak életét élte: megtanult kapálni, kaszálni, olykor pedig színvonalas irodalmi vagy történelmi témájú előadásokat tartott.

Követtem őt a lelkési szolgálatban, és soha nem kritizált prédikáció vagy előadás után, hanem útbaigazított, sokszor tréfásan, de mindig szelíden. Életem legnagyobb dicséretét tőle kaptam, amikor egy igehirdetésem után azt mondta: „Ezt így kell csinálni.”

**RADUCH ZSOLT**



**É**desapám (legid. Zászkaliczky Pál, 1905–1962) négyévi segédlelkészi szolgálat után 1934-től haláláig a fóti gyülekezet lelkésze volt. Fóton árvaházat alapított, és a Belmissziói Otthont, a mai Kántorképzőt. Tíz éven át a Pesti Felső Egyházmegye esperese. Tagja a Bibliafordító Szakbizottság öszövetségi műhelyének. Országszerte közel ötven gyülekezetben végzett evangelizációt, Tahiban, Gyenesdiáson, Piliscsabán és Fóton pedig több tucat konferenciának volt előadója.

Amikor elhívást nyertem a lelkési szolgálatra, követendő, ám soha el nem érhető példát kaptam tőle. Láttam, alaposan felkészül minden szolgálatára. Ismertem, hogyan gondolkodik papi szolgálatunk indítékáról: „A kegyelem gyermekei minden munkájukat hálából végzik. Nem azért dolgoznak, hogy jutalmat, dicséretet nyerjenek vagy érdemeiket szerezzenek, hanem mert a kegyelemért szívük tele van hálával...”

Tőle kapott legszebb örökségem egy szívéből fakadó mondat. Konfirmációnk reggelén a templomba indulás előtt a szokásos vers elmondása után bocsánatot kértem tőle, mire ő megölelt, megcsókolt s így szólt: „Megbocsátok, de te is bocsáss meg nekem!” Felejthetetlen szava irányt mutatott: Isten színe előtt nincs különbség köztünk. Mielőtt letérdelünk az Isten oltárához, egyformán bűnbocsánatra szoruló bűnösök vagyunk, s onnan felállva megkegyelmezett, új életre született bűnösök.

**ID. ZÁSZKALICZKY PÁL**

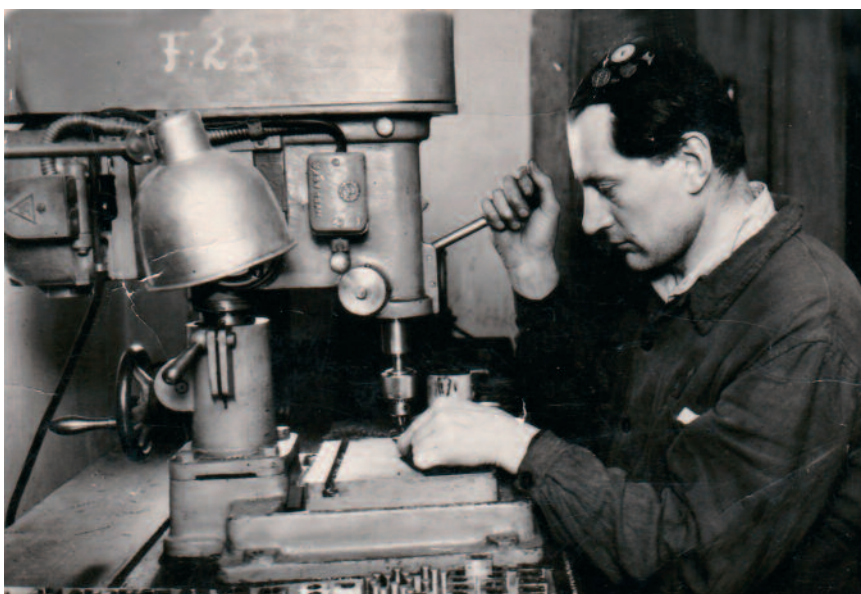
# Egy igaz édesapa emlékezete

**E**mlékszem, gyermekkoromban nem éltünk jól. Szeretet, békeség volt otthon, de a jólét az valami egészen más egy, a tárgyak (játékok) bűvöletében élő, gazdag fantáziájú kisgyermek számára. Pedig apu nagyon sokat dolgozott. Panasz nélkül, konokul, becsülettel, emelt fővel. A Kádár-rendszer azonban nem ismert kíméletet.

Apu 1956-ban tagja, később vezetője lett egy munkástanácsnak, ami megbocsáthatatlan bűn lett a bolsevik elvtársak szemében. Fegyverrel nem vett részt harcban (pedig tehette volna, hiszen véletlenül rábukkantak az ÁVH egyik, akkorra már őrizetlenül otthagytott titkos fegyverraktárára), de ő nem volt hajlandó fegyvert fogni. Azt mondta: keresztyénként nem akar olyan helyzetbe kerülni, hogy lőnie kelljen. Na, meg hogy is mehetett volna harcolni? **Hiszen akkor születtett meg várva várt, szeretett fiacskája...** Persze a magyar zászlók közepét – mint annyian – ők is örömmel tisztították meg a vörös csillagtól, mint gondolkodó ember pedig nem hagyhatta szó nélkül az üzemi gyűlésen a sok csalást, visszaélést, hazugságot, korrupciót. Így megválasztották, később pedig vezetőjévé vált a helyi munkástanácsnak.

A történelmet ismerjük. A forradalmat vérbe fojtották és jött a megtorlás. Volt, akit bitófa, sokakat börtön, még többeket a nyomorba döntés büntetése várt. Apunak világosan az értésére adták, hogy se béremelésre, se előléptetésre, és egyáltalán semmi jóra ne számítson. S hogy mindez ne csak üres fecsegés legyen, nem engedték munkahelyet változtatni – holott máshol jóval többet kereshetett volna. Így egyetlen lehetőség maradt a számára: a kijelölt munkahelyen dolgozni – éhbérért.

Abban az időben – még ha csekély mértékben is – de már létezett magán-



szektor, vagyis volt néhány „maszek”, akik elszípkázva a jó szakembereket kihasználták a megannyi piaci rés valamelyikét. S mert kellett a pénz a cseperedő gyerekeknek iskolára, kosztra, ruhára és az elmaradhatatlan nyári balatoni nyaralásra, apu is elszegődött egy, a szakmájában jó nevű vállalkozóhoz a munkahelyinél jelentősen jobb fizetésért – illegálisan, es-ténként. Rá volt kényszerülve erre, hiszen nem engedélyezték a másodállást sem.

Így reggel 6-tól délután 3-ig a munkahelyén dolgozott, majd négy órától egy pesti bérház pincéjében folytatatta a munkát csukott ablakok, bezárt zsalugáterek mögött. Ritka volt, ha este tíz előtt hazaért.

Évek, talán egy évtized is elmúlt úgy, hogy hét közben nem láttam az apukámat, hiszen este, amikor jött, már, reggel, mikor indult, még aludtunk. De mindig éreztem, hogy ott van velünk, kiváltképp, ha néha este nem jött azonnal szememre az álom, s meghallottam, mikor csendben belépve az ajtón, dörgő hangján

megkérdezi: „A gyerekek?” **Megnyugvás volt így elaludni.**

S ő kitarzott. Nem szólt, nem panaszkodott, nem lázadt, nem ellenkezett, derűje soha nem hagyta el. Tudta, az a feladata, hogy ellássa családját, gondoskodjon rólunk – szinte bármi áron. S ha minden igyekezete ellenére olykor karácsonykor mégsem jutott pénz játékra, hát saját kezűleg készített ajándékokot. Huzalból szobadíszot, játék várat, indiánpuskát vagy olvasólámpát.

Gyakran mondogatta kedves igéjét: „Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik” (Zsolt 37,5).

Mostanság sokszor probléma, hogy az ifjúság nem lát helyes szülői modellt, a fiúknak nincs apaképük, hibás az identitástudatuk, és az otthoni kommunikáció is. Nekem más jutott. S bár gyermekkoromban alig láttam őt, mégis egészen pontosan tudom, mit jelent az a szó, fogalom, hogy: édesapa.

**GYARMATI GÁBOR**

# Feltétel nélkül



A képkollázs Rembrandt *A tékozló fiú hazatérése* című műve és a szerző saját fotójának felhasználásával a szerző alkotása.

„Abban nyilvánult meg Isten irántunk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala. Ez a szeretet, és nem az, hogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, akkor mi is tartozunk azzal, hogy szeressük egymást. Istent soha senki nem látta: ha szeretjük egymást, Isten lakik bennünk, és az ő szeretete lett teljessé bennünk.” (1János 4,9–12)

Nagyon leegyszerűsítve úgy szokták jellemezni az apai és az anyai szeretet közötti különbséget, hogy az anyáét inkább jellemzi a feltétel nélküliség, míg az apai elfogadás inkább feltételekhez kötött.

„Az anyai szeretet feltétlen – »azért szeretlek, mert vagy« – , nem kell kiérdemelni. Az anya az otthon, a természet, a talaj, az óceán; a gyermek hatéves koráig élettanilag és lélektanilag egyaránt az anya feltétlen szeretetére és gondoskodására van szüksége, aki azonban ebben ne legyen túl aggályos. Az anya szerepe: biztonságérzet adása.

Az apai szeretet inkább feltételes, ki kell érdemelni, fő erény az engedelmesség:

»szeretlek, mert megfelelsz a várakozásaimnak, mert teljesítetted a kötelességedet, mert olyan vagy, mint én«. El is lehet veszíteni, fő bűn az engedetlenség, büntetése az apai szeretet megvonása. Az apa képviseli a gondolkodást, a rend, fegyelem, kaland világát, tanítja a gyermeket, ő mutatja meg az utat a világba. A gyermeknek hatéves kora után lesz egyre jobban szüksége erre a fajta apai szeretetre, tekintélyére, irányítására. Az apa ezekben legyen türelmes, toleráns. Az apa szerepe: tanítás” – így foglalja össze az anyai és az apai szeretet képét *Erich Fromm*, a XX. század egyik legnagyobb hatású pszichológusa.

Úgy gondolom, hogy az a jó, ha az anyában és apában jelen van mindkét fajta szeretet. Az arányok természetesen eltérőek.

Az életemben most a legfontosabb apa a férjem. Mivel viszonylag korán elvesztettem a sajátomat, mindig is nagyon tudatában voltam a szerető, gondoskodó apa jelentőségének. Olyannak, aki visszatükrözi az Atya feltétel nélküli szeretetét.

**DELI ESZTER KINGA**



## Apám

Két pár cipője volt és két ruhája. Zord volt. Nem is mertünk fölnevezni rája De néha este ellágyult, megolvadt, nyitotta nekünk az ablak kilincset és megmutatta mesebeli kincsét, az őszi égbolton a tiszta holdat.

*Kosztolányi Dezső*



# Baj van az apákkal

**G**yermeink egy budai általános iskolába jártak. Osztálytársaik nagy része olyan családban élt, amelyből kilépett az apa. Azután az iskolai évek alatt is írótak további családi drámák, kívülről jól működőnek látszó, intelligens házasságokban is következtek be törések: könnyed kolléganőkért elhagyott dolgos családanyák, munkanélkülivé vált és kitaszított apák...

**Nagyon szomorú kép, de vajon mik lehetnek az okok?**

Hol ez, hol az. A személyes függetlenség fenntartása, munkahelyi kapcsolat, elhídegülés, menekülés a mindennapok kiszípolozó mókuskerekéből, a terhek megosztásának nyűgje, ki tudja, mi még?

Talán a túlzott én-központúság, az individualizmus, de van, amikor a lustaság visztévútra embereket. Vagy még inkább az, hogy a ma embere elvesztette Istent, és vele együtt azt az erkölcsi alapot, amelyre egy jó családnak, egy erős nemzetnek épülnie kellene.

A közösen vállalt sors és a gyermekek felnevelése helyett sokakban felértékelődött a személyes siker, az önmegvalósítás mindenek fölé növe vágya. Így válik a házasság védett fészekből harci tereppé két önmagát érvényesítő ember között. Mindenben nyertessé szeretnének válni, miközben vesztesé teszik magukat és egymást, de leginkább gyermekeiket.

Nehéz apává lenni, s talán a társadalom sem értékeli eléggé, nem tartja magas presztízsűnek az apaságot. Ugyanakkor a kétféle szülői szerep egészen más.

**Az anyaság inkább ösztönös vágyból ébred, az apaság pedig jellemzően tudatos, elköteleződő döntés.** Még a jó férjnek is apává kell válni: az erősnek gyengéddé, a határozottnak megengedővé és elfogadóvá, a magabiztosnak mérlegelővé, a hirtelennek megfontolttá... Családfővé. Magyarországon még ma is több mint 90%-ban a férfiak a családfők. De túl sok helyen eltört a család, csak egy fél marad, vagy a patchwork. A rossz tendenciák szemmel láthatók.

Nagyon sajnálom az apa nélkül felnövő gyermekeket! Főképp az egyke fiúkat, akik nem tanulnak meg lemondani, terhet viselni, figyelni másra, bátornak lenni. De nemcsak a fiúkat, a lányokat is, mert nekik is nagy szükségük van apaképre.

Hadd hozzam ide a sokat emlegetett reformátort, Luther Márton. Ő hitt a családban mint az embervilág, a társadalom alapjában. S maga is jó apa volt. Sokat olvasott, énekelt gyermekeinek, taníttatta, nevelte őket, s fontosnak tartotta korának családfőit is arra biztatni, hogy foglalkozzanak szüntelen gyermekeikkel; de nemcsak nevelésükkel és okításukkal, hanem legfőképpen hitre juttatásukkal. **Luther ismerte a büntgyűlölő Istent, de megtapasztalta szeretetét, a kegyelmet is.** Ennek tükörképe volt nevelési felfogása, a szigor és a szeretet.

Több figyelmet kellene fordítani a férfiakra. Ifjakra, férjekre, apákra. Megismertetni velük jó példákat, hogy mennyi örömet s milyen távlatokat ad a család, a gyermek. Ezt igazán mondom négy gyermek édesapjaként.

Amikor erős kezeink között először fürdetjük meg a kis jövevényt, vagy szájába kanalazzuk az ételt, ha megpusztiljuk selymes bőrét, vagy megsimogatjuk értelmes

*Könnyed kolléganőkért elhagyott dolgos családanyák, munkanélkülivé vált és kitaszított apák...*

kobakját, ha önfeledten játszunk vele, s örülünk értelme nyiladozásának; ha újjunkat nyújtjuk, hogy megmarkolja, s úgy indulunk sétálni, és együtt fedezzük fel a természet csodáit; ha leülünk vele olvasni, mesét mondani, ha versre tanítjuk vagy bibliai történetre. Lovagoltatjuk a térdünkön, megkacagtatjuk, nyakunkba vesszük, nyaralni megyünk, csónakázunk vagy labdázunk a Balatonban... **Örömmel, tiszta szívvel a jövőt dédelgetve bennük.**

Tavasszal elnéztem a kertünkben fészkelő rigópárt. Egymást megelőzve vitték a tojásból kikelt fiókáknak a férgeket, pondrókat, az eleséget. Úgy a hím, mint a nőtény. Milyen csodálatos, hogy a madarak életmódjukkal tanítanak minket, embereket a családi életre is, a munkamegosztásra, az együttműködésre, a közös felelősségvállalásra.

**SZÁK KOCSIS PÁL**

# Apa, a legszebb karácsonyi ajándék

**A** karácsony utáni héten vizgáztartam az egyetemen. Hogy a hallgatók vizsgadrukkját egy kicsit oldjam, mindenkitől megkérdeztem, hogy mit kapott ajándékba karácsonyra. Az ajándékok között voltak drágák, kedvesek, komolyak és hasznosak, de a legérdekesebb az egyik harmadéves hallgató válasza volt. Mosolyogva, párásodó szemmel ennyit mondott:

– Tanár úr! Én kaptam a legszebb karácsonyi ajándékot. Két napot velünk együtt töltött édesapám!

Vannak pillanatok az életünkben, amelyeket nehezen tudunk elfelejteni. Ez a válasz is ilyen volt.

**Apahiányos korban élünk.** Az egyik szociológus kollégám az egyik budapesti kerület általános iskolájában végzett nagy mintán kutatásokat. Ötödik-hatodik osztályos gyerekek családi kapcsolatait, beilleszkedési problémáit vizsgálták. A kérdőív egyik kérdéspárja így szólt: „Írd ide, erre az üres táblázatra, hogy mit csinál egy nap szabadidejében édesanyád, és a másikkra azt, hogy édesapád mit csinál ugyanakkor!”

A beérkező válaszok megdöbbentőek voltak. Az édesanyjáról a legtöbb gyerek pontos információkkal rendelkezett, míg az édesapákról csak néhány általánosság jutott a gyerekek eszébe. Ilyenek: meccsre jár, tévét néz, alszik vagy otthon bütyköl. A kutatást vezető szociológus szerint egyre több hazánkban az „apás árva”, és ez nemcsak a csonka családokra vonatkozik.

Pedig apa nélkül nincs család. Nemcsak azért, mert biológiai szükségyszerűség, hogy úgy születünk mindnyájan, hogy egy himivarsejt megtermékenyít egy női petesejtet, hanem azért is, mert emberré, közösségi lényvé születünk, családban élünk. Emberré nevelni csak a család tud. Gyerekeink nem úgy nőnek fel, hogy

egy képzeletbeli „családtan” órán elmagyarázzuk nekik, hogy mi az, hogy ember, hogy férfi vagy nő. **Egy gyerek soha nem azt teszi, amit magyaráznak neki, hanem amit lát, tapasztal.** A nevelés, szerepátadás és szerepátvétel csak közösségben, két különbözőképpen gondolkodó és érző, kétféle nemű és meghatározottságú ember szeretetében lehetséges. És ez apa nélkül nem működik.

A Biblia Istent is apaként mutatja be. Jézus százhetvenszer vonatkoztatja az atya szót Istenre, míg az Ószövetség ezt igen ritkán teszi. Jézus ajkán az „abba” volt az Isten megszólítását szolgáló kifejezés. Ez az arám szó a kisgyermekek szótárából ered. A Talmud azt állítja, hogy „amikor egy gyermek megkóstolja a gabonát (tudniillik az elválasztása után először eszik kenyeret), megtanulja kimondani az abba (apuka) és imma (anyuka) szavakat.” Már az ókorban is ezek voltak az első szavak, amiket a kisgyermek megtanult. Ezt tanúsítják azok az ókori egyházatyák, akik arám anyanyelvű dajkák gondozása alatt nőttek fel. Ők is abbának szólították édesapjukat.

**Istenhiányos korban élünk,** hiszen egyre inkább csak az élet határterületein, a „hajjistenem”-helyzetben szólítjuk meg Istent. Apahiányos korban élünk, egyre kevesebbet beszélnek az édesapák is fiaikkal és leányainkkal. Ez a két hiány összefügg egymással. Ha Istenre és önmagunkra akarunk találni, akkor egyre többet kell tennünk azért, hogy a férfi apa legyen, a nő meg édesanya, mert mindkettő fontos, hogy egészséges hitű, boldog emberek legyünk. És úgy gondolom, hogy ez lenne mindnyájunknak a közelgő karácsonykor a legszebb, leghasznosabb ajándék. Nem kell hozzá sok pénz, csak szeretet, amit felülről kapunk, ha kérjük, és hiszünk benne.

**SZIGETI JENŐ**



# Az apák és az abortusz

**S**okszor az az érzésem, hogy az abortusszal kapcsolatos vitákban a ki nem mondott kiindulópont az, hogy a teherbe esés éppen annyira váratlanul és előzmények nélkül érhet egy nőt, mintha csak menne az utcán, és egy hideg szellő hatására megfázna. Pedig a (természetes úton történő) teherbe eséshez minden esetben két ember kell: egy nő és egy férfi, akik szexuális kapcsolatot létesítenek egymással, ami Isten tervében már egy egész életre szóló egymás iránti, kizárólagos elkötelezettséget vonna maga után. Amennyiben tehát egy nő terhes lesz, és ezáltal anyává válik, akkor minden esetben létezik egy apa is, aki felelősséggel tartozik a gyermeke és a gyermeke anyja iránt is.

De felmerülhet a kérdés, hogy mikortól számít valaki apának? A logikus válasz erre a kérdésre az, hogy akkortól, amikortól van egy létező gyermeke. Nyilvánvaló, hogy nem kell megszületnie a gyermeknek ahhoz, hogy létezzen. Bár még ma is sokan érvelnek az abortusz mellett azzal, hogy egy nő azt csinál a saját testével, amit akar, így nyugodtan választhatja az abortuszt is, mégis teljesen **egyértelmű, hogy az abortusz egy önálló test, önálló élet elpusztítása.** A fogantatás pillanatától kezdve a gyermek minden sejtje a saját egyedi DNS-ét tartalmazza, ami eltér az anyáétól. Olyannyira nyilvánvaló ez, hogy a hólyagszíra állapotban levő gyermek egy külön

enzimet termel a megtermékenyítést követő hatodik (!) naptól kezdve, amely lehetővé teszi, hogy a következő napokban beágyazódhasson az anya méhfalába, és az anya szervezete ne lökje ki magából őt, a számára idegen testnek minősülő másik embert. Azt az embert, akinek a teste a nő és a férfi testéből egyenlő mértékben jött létre, és így a fogantatása pillanatától anyává és apává tette őket.

**Mennyiben érinti tehát az abortusz az apákat?** Egyrészt ugyanakkora felelősségük van egy abortusz végrehajtásában, mint a gyermekük anyjának. Másrészt ők azok, akik a legtöbbet tehetnének a gyermekük életének megmentéséért. „Külön-

böző felmérések szerint az abortuszt választó nők 31-95%-a kényszer hatása alatt dönt. A nők általában nem akarnak abortuszt, csak egyszerűen nem látnak más le-

hetőséget... Egyébként a legfontosabb tényező a gyerek megtartásában a leendő apa viszonyulása.” – mondja Peggy Hartshorn, a Heartbeat International (egy válságterheseket segítő világméretű hálózat) elnöke. Amennyiben a születendő gyermek apja a gyermek megszületésére bátorítja az édesanyját, és támogatóan mellette áll, nagy valószínűséggel nem következik be az abortusz. Itt idézem Peggy Hartshorn egy másik megállapítását is, mely szerint: „Az abortusz legjobb alternatívája egy szerető személy”. Ennek a szerető személynek, aki elfogadja a nőt születendő gyermekével együtt, és támogatja őt, elsősorban a gyermek apjá-

nak kellene lennie! A gyakorlat azonban a nem kívánt terhességek esetében éppen ennek az ellenkezőjét mutatja.

Isten tervében az apa felelőssége, hogy szeresse a gyermekei anyját (aki a felelősége!), szeresse a gyermekeit, és felelősségteljesen gondoskodjon róluk. Amennyiben egy apa kibújik e kötelezettségei alól, minden esetben kárt okoz a rá bízottaknak és önmagának is. **Isten törvényei attól függetlenül működnek, hogy valaki hisz-e bennük vagy sem.** Isten bűnbocsátó kegyelme viszont csak azoknak az életét újítja meg, akik ezt a kegyelmet Jézusért elfogadják tőle.

És itt újra az apák felelősségénél tartunk. Azoknak az apáknak a felelősségénél, akik vállalták, hogy felnevelik a gyermekeiket. Ott vannak-e ők valóságosan a gyermekeik életében, és képviselik-e azt az isteni kegyelmet és szeretetet, ami tökéletes elfogadást nyújt számukra, és ami által értékesnek és szeretettnek érzik magukat? Hogy felnövő fiatalként ne kelljen rossz helyen keresniük a szeretetet és az elfogadást, és ne keveredjenek felelőtlen szexuális kapcsolatokba... **Megtanítják-e az apák gyermekeiket a felelősségteljes életre,** és átadják-e nekik Isten útmutatását a teljes és boldog élethez? A Mennyei Atya annyira szeret minket, hogy a saját megszületött Fiát áldozta értünk. Mi ne legyünk olyan apák, és ne neveljünk olyan apákat, akik a saját gyermekeiket áldozzák fel a kényelmükért!

**DOBÓ DÁNIEL**

*A szerző evangélikus lelkész*

*„Az abortusz legjobb alternatívája egy szerető személy”*



# Regény helyett néhány szó Apámról

**A**z idén hetvenöt éves vagyok, édesanyám, bátyám már átment. Édesapámról 1943 óta a család nem tud semmi bizonyosat. Miután 1908-ban született, akár élhet is, hiszen Oroszország – többek közt – a világ legidősebb embereinek világa. Miért éppen ő ne tartozhatna bele? A Kaukázus meg az Andok vidéke a hosszú élet földje. Ráadásul kutatók mindkét hegységben tömegével találtak magyar népdalokra hajazó dallamokat...

Édesapám sorsára visszatérve, 1942. szeptember 14-én születtem. Ennyit tudott rólam, válaszolt is levelezőlapomra, amit Édesanyám írt a nevében.

1943 januárjában áttörték az oroszok a frontot a Don-kanyarban, és Édesapám a harcokban eltűnt. Érkeztek felőle kósza hírek, elsősorban hazaengedett rabok révén, akik – állítólag – itt vagy ott együtt robotoltak vele valamilyen kényszermunkatáborban, például a kercsi vasbányában, de ezektől nem lettünk okosabbak. Amikor az oroszok bármi okból fől számoltak egy-egy rab-szolgátelepet, megesett, hogy a mun-

A Jászságból a XVIII. század végén Bácskába költözött Czakók jómódú családjából származó kópé volt. A család jócskán szerzett a híres, „zsiros temerini fekete földből”. Bőségben élt. Nevünket őrzi a „Czakó hídja” és a „Czakó-kereszt” a falu határában.

Apám kópéságáról tömördek történet szól. Édesapja egy nyári délután elküldte a sarki kocsmába sörért. Amíg sorára várt, hallgatta a nagyobbakat. Az egyik azt mesélte, hogy ha az ő bácsikája kidugná a padláslikon a gatyáját, estére a falu összes lánya-asszonya odacsődülne. Nosza! Czakó Sanyi gyorsan tanult. Új tudását tettere váltotta, majd ordított, mert édesapja hamarosan keményen verte nadrágszíjával a szérűkertben. A fél falu lánya-asszonya meg kint mulatott-kacagott az utcán, lám, a jó Czakó Szilveszter megbolondult: zászlórúdra tűzte a gatyáját és kidugta a padláslikon.

Az öreg Czakónak más kalandja is akadt hamarosan. A szolga jelentette, hogy a járeki út melletti tanyából lopják a szerbek a gabonát. Akkoriban szálltak meg ugyanis a szerbek Bácskát. No, Czakó nagyapa sörét helyett öreg sóra töltött néhány töltényt és

*Soha nem nyilvánítottuk holttá...,  
mert szerettük.*

kára alkalmatlanok közül néhányat hazaengedtek. No, 1950 tájékán beállított hozzánk egy „kercsi fogolytárs” azzal a hírrel, hogy Édesapám él, bizonyára jól van, mert munkaképes, elvitték másik lágerbe, de hogy kit hova, azt senkinek sem kötötték az orrára. A rab hadifoglyok sem tudták. A vasútállomásokon marhavagonokba terelték őket, az ajtókat rájuk zárták, majd az egyik kocsí erre dőcögött, a másik arra. A hozzátartozók soha, semmiféle értesítést nem kaptak. Még gyászjelentést sem küldtek nekik, a boríték és a bélyeg ára nyilván rontotta volna a Gulag költésghatékonyságát.

**Nehéz elmondanom, hogy ki volt az én sosem látott édesapám.**

lesbe ült a tanya padlásán. Sötétedés után meg is jöttek a tolvajok, mire az öreg Czakó közéjük durrantott. Talált. Nem akárhó: a frissen érkezett szerb csendőrök voltak a tolvajok.

Egy lehetősége maradt: Czakó nagyapja befogott a féderes kocsiába meg a trágyásba, fölpackolta a családot, meg amit lehetett, aztán irány Magyarország! Ott pedig olyan helyet keresett, ahol ugyanolyan zsiros és fekete a föld, mint Temerinben. Némi próbálkozás és vándorlás után kikötött a Sárközben, Decsen.

Édesapám ott nőtt föl, ott kezdett atletizálni könyvekből, s onnan szerzett országos versenyeken helyezéseket gerelyhajításban, diszkoszvetésben. Ott



alapította a DAC-ot, a Decsi Atlétika Clubot és ott szervezett virágzó sportéletet. A megyei versenyeken taroltak a decsiek. Természetesen megtették leventeoktatónak. Közben könyvek alapján mestervizsgát tett fényképészetből, műszerészetből, villanszerelésből. A kellő szak tudást ugyanis akkoriban inaskodás nélkül is lehetett igazolni a területileg illetékes ipartestület előtt. Föl is szerelte magát: épített áramerősítés- és feszültségmérőt, több fényképezőgépet, nagyítót, másológépet, és ellátta a falut csirkekeltező gépekkel. Aztán ismét beütött a baj. Szilveszter nagypapa váratlanul meghalt. Özvegye, a Szüle, szétosztogatta a vagyont kegyencei között, apámnak semmi nem jutott. Erre ő megverte az egész családot – Szüle kivételével –, Szekszárdon vett egy új keménykalapot, tele-szedte szőlővel, majd elindult az idegenlégióba. Milánóban elfogták az olasz rendőrök, és hazatoloncolták.

Idehaza folytatta a sportot, a leventeoktatást, a szakmáit. Magához vette elárult unokaöccsét, Balla Imrét, ő lett az általános segítőtje. Megvásárolta egy kivándorló zsidó család szoba-konyhás házacskját – az lett a bátyám, majd az én szülőházam. Ma is áll: Decs, Petőfi utca 3.

Hogy milyen ember volt?

Tizenegy-két éves lehettem, amikor valakit keresve bementem a nagykoksmába. Ott egy ember megkérdezte, hogy kinek a gyereke vagyok. **Megmondtam, mire az ember fölállt, s kezét csókolt.**

Édesanyám, bátyám és én elhatároztuk, hogy soha nem nyilvánítjuk holtá Czakó Sándor honvéd szakaszvezetőt, sokszoros bajnok dobóatlétát, leventeoktatót, autodiakta, de mestervizsgázott fényképészt, műszerészt, villanszerelőt, aki ilyenformán mindmáig élőként szerepel telekkönyvben és más nyilvánosságokban. Mégpedig azért nem, mert szerettük. Ő is szeretett minket, ezt egész életünkben tisztán, világosan, mondhatni kézzelfoghatóan éreztük.

#### CZAKÓ GÁBOR

Az írás megjelent a Keresztény Élet hetilapban

# Az apa elvárásokat támaszt és feltétel nélkül szeret



Szülőnek, és ezen belül édesapának lenni talán a legszebb hivatás a földön. És ezt nemcsak test és vér szerint értem, hanem lelki értelemben is. Legyenek áldottak azok az apaszívű férfiak, akiknek nem lehet saját gyermekük, ezért mások fiait, lányait éltetik atyai szeretettel.

Én harminchét éve vagyok édesapa. Isten négy gyermekkel és hét unokával áldotta meg az életünket. Mélységesen hálás vagyok ezért. Mielőtt megfogant az első gyermekünk, „csupán” házaspárként gondoltam magunkra. De amikor megtudtam, hogy egy új kicsi élet, az első gyermekünk növekszik a feleségem méhében, szétáradt bennem az öröm, hogy most már nemcsak házaspár, hanem család is vagyunk. **Édesapává váltam!** Olyan lelkesedéssel vártuk a gyermekeinket, hogy fogantatásuktól kezdve mindegyiküknek személyre szóló naplót nyitottunk és már születésük előtt megosztottuk velük az érzéseinket és gondolatainkat. A később születettek naplójába már az idősebb testvérek is rajzolgattak.

Az apaságot nem lehet könyvekből megtanulni. Mindannyian a saját édesapánk példájából tanulunk. Nekem nagyon nagy szerencsém van, mert egy igazán szerető szívű és mindenben támogató édesapát kaptam. Annak ellenére vált illyenné, hogy a saját apja nem sokat foglalkozott vele. Nem kapott tőle sok törődést. Ő maga mégis megértő, megbízható, és

kérlelhetetlen következetessége mellett is gyöngéd édesapává tudott válni. Az ő feltétel nélküli szeretete és bizalma nélkül nem fejlődött volna ki bennem az az egészséges önbecsülés, amelynek köszönhetően jól elboldogulok a világban.

Soha sem voltam jó tanuló. Édesapám summa cum laude diplomázott a közgazdasági egyetemen, és doktori fokozatot is szerzett, de egyszer sem alázott meg a gyatra eredményeim miatt. Sőt, amikor oroszból a bukás szélén álltam, a munkája mellett beiratkozott egy intenzív orosz nyelvtanfolyamra, hogy segíteni tudjon. Sok évvel később a tankönyvek illusztrálása mellett áruházi takarítóként is dolgoztam, hogy eltartsam a családomat. Nem voltam egy fényes egzisztencia. De édesapám nem korholt, hogy semmi sem lesz belőlem, hanem apai szível dukkolt, hogy előrébb lépjek az álmaim felé. Már több mint tíz éve nincs velünk, de a tanítását, élet példáját elevenen őrzöm.

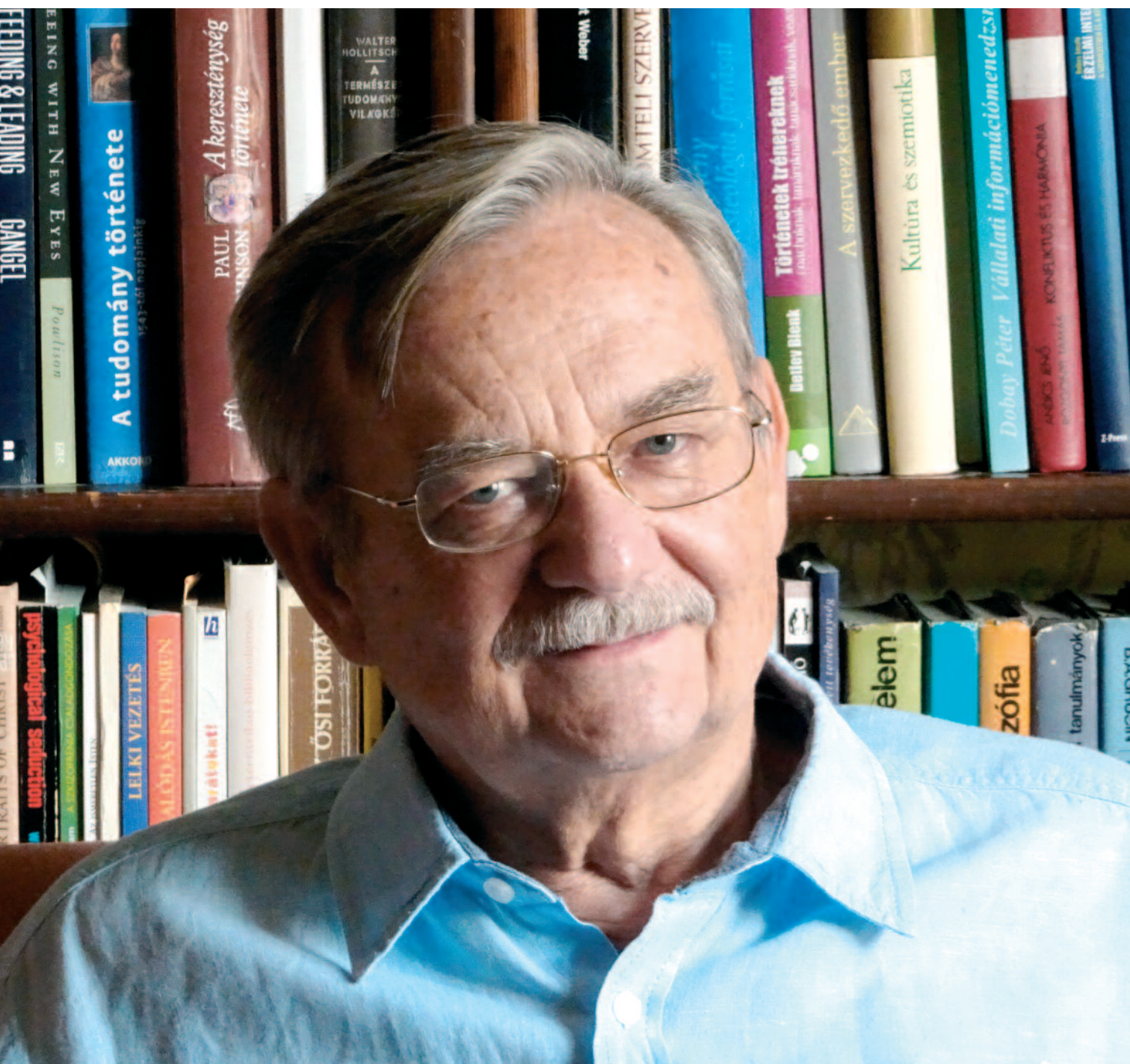
Apának lenni azt jelenti: **személyiségfejlesztő és teljesíthető elvárásokat támasztani, de ezek teljesítésétől függetlenül is feltétel nélkül szeretni.** Biztatni, segíteni a fészkekből lassan kinövő fiókat, s ha eljön az ideje, elengedni lelkileg és fizikailag is, hogy sikeresen élhesse a saját életét. Ha jól szerettük, úgyis visszalátogat a szülői fészekbe egy feltöltő apai és anyai ölelésre.

**SIMON ANDRÁS**

[www.simongaleria.hu](http://www.simongaleria.hu)

# Apakép, istenkép

Találkozás dr. Veres Sándor Péter  
professzorral



**A** bennünk élő apakép – állítólag – befolyásolja az Istenről alkotott képünket is. Ha ez a kép rossz, hiányos, zavarba ejtő, vajon meg lehet-e változtatni, hogy ne vigyük át mindezt az Istennel való kapcsolatunkra?

A fenti állítás Sigmund Freudnak és követőinek az emberi személyiségre vonatkozó megállapításaiból származik. Freud apja ortodox zsidó vallású textilkereskedő volt, akit kedves, humoros természetű embernek ír le, akitől mégis tartott. Anyja húsz évvel fiatalabb volt apjánál, ő rajongásig odavolt fiáért és a fiú is érte. Freud valláshoz való viszonyát visszaemlékezései szerint egy szigorú dadus alapozta meg, ő vitte misére és korán beoltotta a menny és a pokol képzetével, a megváltás gondolatával. Freud már ötéves korában tanulmányozta a Bibliát, s úgy nyilatkozott, hogy ez határozta meg a későbbiekben érdeklődésének irányát. A vallásról azt tartotta, hogy kiskorúságban tartja az embert. Szerinte a vallás – a keresztyénység is – minden kultúrában az apával szembeni ambivalens érzelmek terméke, melynek dinamizáló erejét az apa szimbolikus meggyilkolása adja, amit az imádott anya megszerzéséért követ el a fiú. Felfogása oly mértékben áthatotta a közgondolkodást, s olyan erős ma is, hogy sok Bibliát ismerő ember sem gondolkodik el a felfogás képtelenségén. Az *Egy illúzió jövője* című könyvében többek között így ír: „Ha a felnövő ember úgy látja, az a sorsa, hogy örökké gyermek maradjon, hogy sohasem nélkülözheti idegen, felsőbb hatalmak védelmét, úgy ezeket az apa vonásaival ruházza fel. Megteremti magának az isteneket, akiktől fél, akiket meg akar nyerni magának, és akikre a védelmező szerepet átruházza. Így tehát az apa utáni vágy azonos az emberi tehetetlenség következményei elleni védelem igényével...”

Ha Freud gondolatmenetét követjük az apakép–istenkép vonatkozásában, akkor csupán a tapasztalatra alapozunk. Ha Istent a rossz apakép kivetítéséként azonosítjuk, ez a rossz kép alkalmas az Istennel szembeni harag fenntartására. Akire haragszunk, attól távol tartjuk magunkat, és nem akarjuk megismerni.

### Mi van azokkal, akik nem hisznek Isten létezésében?

Az evangélium valósága nem csak azok életében hat, akik hisznek az Úr Jézusban. Isten Szentlelke folyamatosan ke-

resi az elveszetteket. Isten ehhez olyan helyzeteket és eseményeket idéz elő, amelyek adott esetben egyáltalán nem illenek bele a rossz apakép alapján róla alkotott képbe. Az sem ritka, hogy Isten jelét adja mentő szeretetének. Olyasmi történik, ami nem igazolja a rossz apaképet, és a személy döntési helyzetbe kerül: vagy feladja korábbi értelmezését, vagy megmarad sértett önmagában. Ha feladja, akkor Isten Szentlelke által mind az Atya, mind saját apja iránti viszonyulásában gyökeres változás következik be. Jézus váltságműve nyomán a tapasztalatot felülírja a kijelentésbe vetett bizalom.

**Jómagam ötéves voltam, amikor édesapám meghalt, így nincs meghatározó apaképem. Az Isten mint Atya, apa az ilyen tragédiákkal szembesülő gyermekek számára gyakorlatilag megfoghatatlan. A történethez hozzátartozik, hogy nemcsak hogy megtaláltam Istent, de lelkész is lettem.**

Ha valakinek rossz volt a kapcsolata az édesapjával, esetleg nem is volt édesapja, ebből nem következik szükségképpen, hogy Istentől elutasító módon nyilatkozzon. Istennek bármikor van esélye arra, hogy kegyelme közvetítésére használja az adott személyt. Ugyanakkor tény, hogy komoly erőfeszítést igényel az érintett részéről, hogy ne sérelmei vagy haragja alapján kialakított rossz apaképe szerint cselekedjen.

Az apa nélkül felnövő gyermekeknek el kell dönteniük, hogy mi alapján értékelik helyzetüket. Az apanélküliség valamiféle másodrendűség érzetét kelti bennük. Ám éppen ők juthatnak közelebb Istenhez, ha elhagyják a tapasztalati tudásra épülő konvencióikat és arra eszmélnek, hogy hiányérzetükkel Istent vádolják, és csak másodsorban az apjukat.

Van, aki úgy gondolkodik, hogy számára az apa szó nem jelent semmit. Nem az a kérdés, hogy ki a tapasztalati apa, hanem az, hogy Isten miért éppen az apahiányon keresztül akar bemutatkozni? Az apahiánynak van jelentése. Ezt a jelentést egyedül Isten ismeri. Ha valaki ezt meg akarja tudni, vele kell kapcsolatba lépnie. Lehet, hogy tételesen nem kap választ, de az biztos, hogy Isten végül megszeretteti magát a kérdezővel. Egyébként nem lenne igaz az a kijelentése, hogy árvák és özvegyek vigasztalója (Ézs 1,17), sem az, ahol arról szól, hogy ha apádat és anyádat is elveszted, én akkor is veled vagyok (Zsolt 27,10).

Ha igaz lenne a freudi koncepció, akkor az apjukat elvesztett, vagy apjukat

nem ismerő embertársaink aligha kerülhetnének kapcsolatba Istennel.

**Az, hogy „hogyan legyek jobb apa, mint amilyen az én apám volt”, gyakorta felmerül a felnőtté érő fiúkban...**

A „jobb apa” jelzős szerkezet nem azonos a jó apa fogalmával! Egyedül Isten jó, és a jó apa Istentől vezetett férfi. Ebből következően minden férfinak az a feladata, hogy ne jobb, hanem jó apa legyen. A jelzős szerkezet ugyanis az apával kapcsolatban elégedetlenség kifejezése (nem elég jó), amit lélektanilag elégedetlenségként, hiányérzetként azonosíthat a gyermek. Háborgását érzelmei indokolják, és ahhoz, hogy majdan jó apa tudjon lenni, az apjáról ily módon kialakított képét szükséges megtagadnia. El kell kezdenie abban bízni, hogy Isten olyan apát adott, aki ahhoz segíti, hogy majd ő jó apa lehessen. Ezt azonban nem a mintakövetés, hanem az által éri el, hogy arra buzdítja a leendő apákat: hagyják el apaiktól öröklött hiábavaló életmódjukat (1Pt 1,18).

**A nők párválasztásában van-e szerepe annak, hogy nem csupán lelki társat, férjet, de születendő gyermekeiknek apát is keresnek?**

A két nem egymásra találása és eggyé válása Isten rendelése („lesznek egy testté”, 1Móz 2,24). Ha ezt így hisszük, akkor nincs szükség ilyenfajta tévútra vezető magyarázatokra, hogy „tudat alatt” kit választ az ember. A tudatalatti fogalmát Freud terjesztette el tanaival. A Biblia minden esetben szívről beszél, és a szív rejtett gondolatainak megítéléséről. Ha a gondolatok és késztetések az emberi értelem ítélőszéke elé kerülnek, akkor beszélhetünk csak személyes felelősségről, és nem hivatkozhatunk tudattalan késztetésekre. A népszerű, de meglehetősen káros freudi felfogás azért tűnik igaznak, mert ahogyan a férfinak szükséges megküzdnie hozott társadalmi örökségével, úgy az asszonynak is mindazzal, amit szüleivel való közösségben megélt. Nem az a kérdés, hogy milyen tudattalan motívumok befolyásolnak bennünket a párválasztásban, hanem az, hogy mennyire vagyunk készek a szüleinkkel való eddigi kapcsolatunkat hitben érett módon rendezni.

**Létezik-e apaságra nevelés? Mit tanulhatunk a Szentírásból megismert – jó és rossz – apai mintákból?**

„Ti apák, ne ingereljétek gyermekeiteket, nehogy bátortalanokká legyenek!”

(Kol 3,21) Itt az apostol attól a magatartástól óvja az apákat, ami a fiakban bizonytalanságot és félelmet kelt. Ádám viselkedése ilyen volt, és Káinnál látjuk a következményét... Ádám valójában rossz apja Káinnak, mert elhagyta a ki-



## Névjegy

**Dr. Veres Sándor Péter** professzor az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerzett klinikai pszichológusi diplomát. Húsz éven át az MTA Pszichológiai Intézetének Személyiséglélektani Osztályán volt kutató. Szakmai pályája derekán keresztyén hitre tért, lelkipogozó-pszichológusi gyakorlata radikálisan megváltozott. Ezt követően pszichológiából kandidátusi fokozatot szerzett, majd teológiai tanulmányokat folytatott Ausztriában. 1996-tól az ETHOS evangéliumi lap munkatársa lett, majd 1997-től 2003-ig a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán a Kommunikáció Tanszék adjunktusaként az egyházi szervezeti kommunikáció specializáció szakfelelőse. Jelenleg a Baptista Teológiai Akadémia tanszékvezető egyetemi tanára.

jelentést. Az Isten követése jó gyümölcsöt, a Lélek gyümölcsét termi (Gal 5,22). A Lélek gyümölcsének elemei a biztonságot és reménységet nyújtják a gyermekek számára is. A gyengéd gondoskodástól a határok tárgyilagos érzékeltetéséig együtt jelenítik meg Isten atyai és anyai vonásait. Ez azonos Jézus karakterének vonásaival. A fiak ingerlése abban áll, hogy az apa nem a Szentléleknek enged, aki a Lélek gyümölcsét érlelné benne, hanem enged a férfi indulatának, az atyáktól örökölt

hiábavaló élet alapelveinek. (Például: „Ha én azt mondom, akkor az úgy van” – ez a despotizmus.)

Az információs társadalom legfejlettebb államára figyelve azt láthatjuk, hogy az apák egyre kevésbé törődnek fiaikkal. Nevelésüket vagy a számítógép világára vagy az intézményes testedzés szakembereire bizzák. Arról, hogy e két területet miképpen integrálják az életükben, nem tanítják őket, mivelhogy bennük sem kapcsolódik össze. Ez a két világ minden látszata ellenére nem összecsököt, hanem szétválaszt. Ennek tény-szerűségét a mentális problémák, zavarok arányának növekedésétől kezdve a társadalmi meg nem felelés számszerű emelkedésében láthatjuk: válások, szenvedélybetegségek, gyilkosságok (vö. Róm 1,29).

Az apák olyan kultúrát hoztak létre, amiben társuktól való elszakadásuk a technika ürügyén legitimitást nyerhet. Ha az internet a férfi munkaeszközzévé lesz, akkor ő szabja meg, hogy mikor dolgozik, és ez sokszor súlyosan károsítja a kapcsolatot, a másik ugyanis nincs benne abban, amit csinál. A mobiltelefonok világa ezt az elvet globalizálta. Philip Zimbardo a *Nincs kapcsolat – Hova lettek a férfiak?* című könyvében számol be arról, hogy a fiúknál az internetfüggőség és a vele együtt járó pornográfia milyen abszurd helyzeteket okoz. Nem csak Amerikában, hanem szerte a világban. Miközben a lányok egyre sikeresebbek az életkarrier tekintetében, addig a fiatal férfiak egyre bizonytalanabbak a párkapcsolati kezdeményezésben, társadalmilag izolálódnak és értéküket veszítik.

Vajon Nőé óta, megváltás nélkül lehet-e a jó apaságra valakit is felkészíteni?! E kérdésre Ézsau és Jákób példája szolgáltat megfontolandó tanulságot. A fiúk születéséről és jövőjükről felesége, Rebeka kapott isteni kijelentést, amit nem mondott el a férjének. Izsák Ézsaut a hagyomány szerint elsőszülöttnek tekintette, fizikai adottságait értékesebbnek tartotta a lelki adottságoknál. Oly módon nevelte, hogy leszármazottai, az edómiták vad, Istennel harcban álló néppé lettek. Az általa második helyre sorolt Jákób, az anyja szoknyája mellett ülő „szelíd sátorlakó” egyáltalában nem volt férfias jelenség, mégis az ő leszármazottai lettek a zsidó nép törzsei. Ez azért következhetett be, mert az apa nem Isten kijelentéséhez igazodva nevelte fiait. Ézsau teljes bizalommal volt iránta, Jákób viszont mindvégig félt



az apjától, mert nem érezte annak elfogadását. Mégis ő kapta az áldást... A megváltás óta minden generáció segítséget kap Jézus Krisztustól, hogy ne az apák mintáját kövesse.

**Jézusban láthatjuk az Atyát. Olyan tulajdonságokat jelenít meg (szelídség, határozottság), amelyek mindkét nem számára egyformán fontosak. Miként nézzünk Jézusra az Isten akarata szerint megélt apaság összefüggésében?**

Isten és Jézus személyét illetően az apafogalom természetesen nem úgy értendő, mint a biológiai apa, hiszen az Atya teremtő, a biológiai apa teremtmény. Isten az analógiát azzal a céllal alkalmazza, hogy az ő Fiához való viszonyulása jelenhessen meg a Szentlélek által a biológiai apa és fia kapcsolatában: hogy egyek legyenek. A férfi és a nő kapcsolatában is ez a fontos. Jézus karaktere tehát egyezik az Atya karakterével. Szelíd és határozott. Istennek az a szándéka, hogy az emberi létben ezek a jellemzők töltsék be a kapcsolatokat. A világ a szelídséget nem sorolja a férfias tulajdonságok közé, ahogyan a határozottságot sem a nőiesek közé. De Isten kijelentésében a nemi meghatározás előtt ott van az Istenhez hasonlatosság: „Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá” (1Móz 1,26), „férfivá és nővé teremtette őket” (1Móz 1,27). Azaz szelíddé és határozottá, mert a férfiból és a nőből lesz egy test. Hogy ebben az egy testben a szelídség és a határozottság, a szeretet és az igazság édestestvérekként élhessenek.

**STIFNER-KŐHÁTI DOROTTYA**

# Apának lenni hivatás



Néhány napja József fiam autóval vitt harmadik lánya esküvőjére, Ausztriába. Az ifjak csodálatos első találkozásukra emlékezve Schladmingban szervezték a menyegzőt. Két éve itt találkozott a sielő család néhány órára a baráti száláson őket váltó csoporttal, köztük Thomással. Az örömteli ünnepségre menet szembesültem az édesapa fájdalommal, aki örül ugyan a derék, hívó vőnek, mégis szomorú, hogy a családi fészekből az utolsó fióka is kirepül.

**A fiúk apai ösztönnel születnek, de ez sokszor nem szembetűnő.** Fogantatásuk pillanatában eldől, hogy sejtjeik a lányok XX nemi kromoszómái helyett XY kromoszómákat tartalmaznak, és további fejlődésüket biológiailag ez határozza meg.

Apai hivatásukra készülni kell, nem csak a tudás, erő, ügyesség fejlesztésével. A gyermekorvosi körzethez tartozó két általános iskolában a felsősöknek, külön a lányoknak és fiúknak, évente egy családi életre nevelési órát tartottam. Több évben, utoljára 2017-ben, az ötödik és hatodik osztályban az óra elején kiosztott név nélküli cédulákon, néhány kérdésre feleltek. Hála Istennek, csaknem mindegyik gyermek örült, hogy fiúnak született, kifejezte nősülési szándékát és vágyát átlagban két gyermekre. Ezt köve-

tően a tanulók maguk szedegették össze és írták sorban a táblára, hogy mi jellemző a férfire a családban: **erős, gondoskodó, pénz kereső, védő-oltalmazó, megbízható, szerető, számon tartó stb.** Olyan jellemzők, amikre vágyunk és kiteljesedve, tökéletesen csak a Mennyei Atyában találjuk meg.

Az apai ösztön legtöbbször igazán csak később lesz nyilvánvaló a fiúkban. Van, akinél akkor bukkan elő, amikor felesége UH-vizsgálatánál meglátja gyermekét, aki ráadásul hasonlít hozzá, vagy meghallja a kicsi szívdobogását, vagy apás szünlésnél kezébe veheti újszülött gyermekét. Az is lehet, hogy mint József, Jézus nevelőapja, kijelentést kap. Beszéltem olyan apával is, aki örökbefogadásra készülve a csúzda tetején látva a gyermeket, váratlanul azt érezte, hogy ezért a gyermekért apai felelősséggel tartozik, és a nagy szeretet tartós maradt.

Sajnos korunk szokásai, példái, reklámjai elnyomják a férfiak apai ösztöneit. Jó, ha tudjuk, hogy ismételt tudományos vizsgálatok alapján bebizonyosodott, hogy a férfiak életkilátásait nagymértékben javítja a segítőkész feleség (az élettárs nem!) és a gyermek. Összehasonlítva más

országok statisztikájával, Magyarországon a férfiak 50-69 év közötti, ún. korai halálozása kiugróan magas. Kopp Mária és munkatársai (Hungarostudy 2006 utánvizsgálat) úgy találták, hogy 4,5-szer esélyesebb a gyermekes férfi, hogy ezt a kritikus kort túlélje.

A jó apa biztonságot és példát nyújt a családnak. Az Édesapám és Férjem számára fontos bibliai igék, különböző események általuk való megítélése, és az ő fontossági sorrendjeik felállítása haláluk után is iránymutatók családjukban. A Szentírásban nemcsak a családfák felsorolásában, hanem **az Istenbe vetett hit és engedelmség példáiként is gyakran olvasunk az atyákról.** Láthatjuk, hogy a földi atyák nem tökéletesek, tévedhetnek, elgyengülhetnek. Az ő jó példájuk, vagy éppen annak hiánya segít keresnünk a tökéletes Mennyei Atyát.

Nagy baj, ha valaki istenként akar uralkodni a családon. Így értem én Jézus szavát: „Atyátoknak se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, aki a Mennyeben van” (Mt 23,9). Az apostoli tanítás fontos figyelmeztetést ad „... mindenki egyenként úgy szeresse a feleségét, mint önmagát, az asszony pedig tisztelje a férjét” (Ef 5,33). Így könnyítjük meg gyermekeink feladatát: „Tiszteld apádat és anyádat!” (Ef 6,2; 2Móz 20,12).

Az igazságos, hatalmas Istenhez mint Atyához csak az értünk meghalt Jézus Krisztuson mint úton juthatunk el. **„Senki sem mehet az Atyához, csakis én általam”** (Jn 14,6) – jelentette ki Jézus. Ebben segít nekünk a Szentlélek, akiért imádkozhatunk. Bátorító Jézus szava: „Ha tehát ti gonosz létekre tudtok gyerme-

keiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle” (Lk 11,13). Maga a Szentlélek végzi el bennünk, hogy Isten gyermekeiként Atyának szólíthassuk őt, és ilyen közösségben élhessünk vele. „Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: »Abbá, Atyám!«” (Róm 8,16). **Köszönjük ezt Neked, mi Atyánk!**

**DR. GYÖRI JÓZSEFNÉ  
DR. DRENYOVSKY IRÉN**

# Hol van a te atyád?

(Jn 8,19)



Fotó: Révészné Bellai Csilla

Anya csak egy van – bölcselkedik a világ. Az Isten ígéte szerinti bölcsesség ezzel szemben így hangzik: Atya csak egy van. Ahogyan a Jézussal vitázó zsidók mondták: „egy atyánk van, az Isten” (Jn 8,41b). Ez más és több is, mint az „egy az Isten” tétele. Egyrészt, mert így az embernek nincs választási (döntési) lehetősége, hiszen az egyetlenből nem lehet választani. Másrészt pedig mindenki azé, aki szülte. Ha Hágár szült, akkor szolgál vagy, ha Sára, akkor szabad, mert Isten ígéretéből való vagy.

„A mi atyánk Ábrahám” (Jn 8,39) – így kezdődik a zsidók miatyánkja. Ábrahámnak köztudottan több felesége volt, akik közül csak Sárának szólt az ígéret. Tehát „a mi atyánk Ábrahám” egyedül Izsákra vonatkoztatva jelenti, hogy „egy atyánk van, az Isten” (Jn 8,41b). Mert **csak az ígéret gyermekei azok, akik nem vérből, test akaratából és férfi indulatából, hanem Istentől születtek** (Jn 1,13). Ebből pedig három fontos következtetés vonható le:

1. Ábrahám nemcsak a zsidók atya, hanem a pogányoké is. Sőt: Ábrahám előbb volt a pogányok, mint a körülmetéltek atya (vö.: Róm 4,9–12!). Szűz Máriának, az Úr szolgálóleányának az énekében ezért hangzik: „amit kijelentett atyánknak, Ábrahámnak” (Lk 1,55).

2. Ábrahám csak a hívő zsidók atya. „Mert nem mindnyájan Ábrahám gyermekei, akik az ő utódai” (Róm 9,6–13), ahogyan Luther Márton tanította és változta: „Senki nem lehet zsidó, hacsak nem lélek szerint!”

3. Ábrahám óta ismert a képlet: „egy embernek két fia volt” (Lk 15,11). Ábrahám esetében két asszony (Izsáknál egy), akik a két szövetség előképei (Gal 4,22–24). A választóvonal nem a zsidó és nem zsidó, hanem az ígéret és nem ígéret között húzódik!

**Hágár** a szolgáló, aki Izmaelt szülte. Ő a sínai-hegyi szövetség megtestesítője. A Hágár név jelentése Arábiában:



„Sínai-hegy” (Gal 4,25). Ez a szövetség a törvény szolgátságát jelenti (Gal 4,24), mivel ilyenkor a törvény csak a büntetés-től való félelem vagy a jutalom reményében teljesül, ha teljesül. A Hágár-Sínai szövetség a testamentumok minden ismertetőjegyével rendelkezik – de képmutató módon! Angyalok által öltött formát, amikor az Isten népének ajándékozott. Maga a testamentum az ígélet földjének ígérete, Kánaán földjének öröklése. E szövetséghez tartozik valamennyi égőáldozat és a földi Jeruzsálem. Mert az ígélet földje, Kánaán, az édesanyja és fővárosa mindazoknak, akik a törvény szolgátságában élnek (Gal 4,25), ami addig tart, amíg az ígélet gyermekei meg nem érkeznek.

A másik szövetség megtestesítője **Sára**, a szabad asszony, aki Isten ígérete alapján Izsákot szülte (Gal 5,23). Ahogyan minden törvény szerinti Izmael-utód csak szolga és test szerinti gyermek lehet, úgy mindazok, akik Izsák utódai, akik a Krisztusban hisznek, szabadok, mivel ők már az ígélet, az új szövetség (Gal 4,28), a mennyei Jeruzsálem, az örök város polgárai (Gal 4,26). Nekik szólt és szól az ígélet, ők kapták az eljövendő örökség zengéjét, zálogát (2Kor 1,22; Róm 8,23). Tehát mindazok, akik az evangélium szabadságában élnek, Isten országának a gyermekei.

**Izmael** neve ezt jelenti: „Isten meghallgat” vagy: „halld meg, Isten” (1Móz 16,11). Isten népe kezdettől fogva élen jár. Ők azok, akik hallottak róla, hogy

a Krisztus eljön, de aztán a színét sem látták, mert csak a hátukat fordították neki. Hallgatták a prófétákat, olvasták Mózeset, mégsem ismerték fel Krisztust a testté lett igében, ezért ők a mai napig a törvényben keresik a maguk igazságát. Szorgalmasan hallgatják a törvényt, de nem ismerték fel, hogy a Krisztusban már eljött és jelen van. Csak önmagukat és saját igazságukat látják, de Krisztust és az ő igazságát nem értik. Folyton a törvény szavát hallatják, miközben az soha nem teljesül.

**Izsák** neve viszont azt jelenti, hogy „nevet” (1Móz 21,6), mert a kegyelemhez tartozik, amely ragyogóbbá teszi az arcot az olajnál (vö.: Zsolt 104,15). Szöges elmenté a sírásnak, amelyet a bűn következményeként a törvény okoz.

Az egyik férjes asszony tehát a **zsinagóga**, illetve mindazok a népek, akik a kegyelmen kívül, a törvény apasága (gyámsága) alatt élnek. Nekik a törvény a férjük. Ebből a házasságból számtalan gyermek származik, a törvény és önigazság gyermekei, akik kivétel nélkül képmutatók. Ezt a házasságot a kegyelem szüntette meg, ahol nincs férj, csak ígélet a Krisztusban, amikor a zsinagógából **lelki ház** épült. Mert Isten új népe a kegyelem által elszakadt eddigi férjétől, a törvénytől, ezért többé már nincs is törvénynek alávetve, mivel az ő

vőlegénye a Krisztus! Az övéi pedig, a szabadság népe szívesen cselekszi a jót.

Luther magyarázatában következik a példázat gyakorlati alkalmazása (Gal 4,28–31). Az ígélet gyermekeinek nem szabad magukat megtéveszteni hagyni, ha Ábrahám test szerinti utódai megvetik

és lenézik őket. Mert ahogyan a szolga, az idősebbik, egykor nagy beképzeltlen a szabadtól születettet lenézte (1Móz 21,9), úgy bízzák el magukat ismételtlen a zsidók is, Isten törvényének legbuzgóbb követői,

akik a Krisztusban hívőknek, az Ábrahám hitével hívőknek minden korban elszánt ellenségei voltak (vö.: Az apostolok cselekedeteiről szóló könyvről!). Ezért vonja le Pál a példabeszéde végén: **„mi nem a rabszolganő, hanem a szabad asszony gyermekei vagyunk”** (Gal 4,31). „Ha tehát a Fiú meg szabadít titeket, valóban szabadok lesztek” (Jn 8,36).

A mai napig hangzik a kérdés: „Hol van a te atyád?” (Jn 8,19). Hangzik azonban a kérdésre adott felelet, a vigasztalás szava is: „Íme, elhelyezem Sionban a megütközés követ, a megbotránkozás szikláját, és aki hisz abban, az nem fog megszégyenülni” (Róm 9,33).

*Luther Márton 1519-ben előadott Galata levél magyarázata nyomán írta: Weltler Sándor*

### *Akik az evangélium szabadságában élnek, Isten országának a gyermekei.*



# Az istenkép apai árnyéka

Sokan mondják, hogy az emberben kisgyermekkorától fogva az apjáról leszűrődő képe lesz aztán a modellje annak, amit istenképként kialakít magának. Milyen apaképet (szülőképet) vetítünk gyermekeink elméjébe, és ezáltal milyen istenképet adunk nekik? Az a kérdés is felvetődik, hogy valóban igaz-e a hangoztatott állítás, miszerint egy elvonatkoztatott apakép lesz az emberben istenképpé.

**Számos igehelyet találhatunk Bibliánk lapjain, amelyek Isten tulajdonságait az apáival állítják párhuzamba** – talán éppen a Miatyánk Jézustól nekünk adományozott megszólításában csúcsosodik ki mindez. Jelent-e azonban ez az atyakép többet; azaz modellként is szolgál-e? Ha egyszer az ember Isten képmására teremtett, akkor lehet-e ebből arra is következtetnünk, hogy az apa pedig az istenkép modellje?

Vajon a személyiségünk és hitünk fejlődésének melyik fázisában érvényesül ez, mikor és mennyiben játszik szerepet? Milyen hatással lehetünk gyermekeinkre annak érdekében, hogy apaszerepünk helyes, jó irányba terelő minta lehessen számukra istenképük kialakulásában? Ha például csínytevéseik alkalmával szigorú büntetést szabunk ki, vagy a lefektetett szabályokból egy jöttányit sem engedünk, akkor ezzel torzítjuk-e istenképüket egy büntető, kérlelhetetlen despota irányába? (Jóllehet Jézus sem engedett a zsidók törvényéből egy jöttányit-íótányit sem; vö.: Mt 5,18.) Vagy ha rossz tetteiket általában szerető elnézéssel kezeljük, akkor pedig a helyes, mindenkinek megbocsátó „Jóisten” képét plántáljuk beléjük?

Ha magamra nézek mint apára, meg kell valljam: katasztrofális istenképet közvetíthetek a négy fiúnak! Legyek hát képmutató, nehogy ezt a rosszat vetítsék ki aztán Istenre? Jézus ilyenre semmiképp nem biztatott. Lehet, hogy a gyenge hit számára valóban egyszerűen az apakép válik az istenkép modelljévé. A valóságban azonban ez a modell csak árnyéka lehet az eljövendőnek (Kol 2,17; Zsid 10,1).

A képmutatásunkat, apai-emberi bűneinket vetítsük a Mennyei Atyára? Semmiképp! Az apaminta nem istenkép kell, hogy legyen gyermekeinkben, hanem a hívő ember, Isten bűnös, de Krisztusban bocsánatot nyert gyermekének modellje! **Saját jellemünk és hitünk szerint kell apának lennünk – bűneinkkel együtt**, de olyan Mennyei Atya képét mutatva fel, aki saját Fiáért mégis szeret.

A gyenge hit anyatejet kívánó (1Pt 2,2) szintjén lehet, hogy az apakép az istenkép modellje gyermekeinkben. A cél azonban az, hogy felnőtt hittel már szilárd eledelt fogyasszunk, szilárd, emberi példától függetlenedő istenképpel... Ne modellként mutassuk fel magunkat, hanem mint akik Isten képviselőjének árnyékai vagyunk, Krisztus keresztyéért kedvesek neki. Jó, ha minél jobb példát is tudunk mutatni, de ez semmiképp ne képmutatás legyen, hanem bűnbocsánatból élő példa. Helyes istenképet ugyanakkor csak a megtéréssel, az ige által, Isten Fia által nyerhetnek gyermekeink a Mennyei Atyától – ebben lehetünk Krisztusra nevelők mi, apák, szülők is, mint ahogyan „a törvény nevelőnk volt Krisztusig, hogy hit által igazuljunk meg” (Gal 3,24).

**SZAKÁCS TAMÁS**



# Könyvajánló

## Josh McDowell: APÁK 10 FOGADALMA

Parakletos Könyvesház, 2015

A szerző közvetlen, baráti hangon szólítja meg olvasóját. Felfedezhetjük, hogyan vesszük rá gyermekeinket, hogy szeressék Istent, önmagukat és a másik embert, helyes döntéseket hozzanak, sikeresen oldják meg a konfliktusokat, a sikert alázattal, a bukást pedig megrendülés nélkül fogadják.

Filologos Keresztyén Könyvárúhá, [www.filologos.hu](http://www.filologos.hu)

## Kevin Leman: ÚTMUTATÓ LÁNYOS APÁKNAK – HOGYAN TALÁLHAT UTAT LÁNYA SZÍVÉHEZ?

Harmat Kiadó, 2014

A pszichológus szerző maga is négy felnőtt lány apja. Tapasztalatai és meglátásai segítenek a férfiaknak, hogy jobban kiigazodjanak lányaik világában, és olyan hatással lehessenek az életükre, amilyennel csak egy apa lehet a lányára.

Harmat Kiadó Könyvesbolt, [www.harmat.hu](http://www.harmat.hu)

## Rob Parsons: A HATVANPERCES APA

Harmat Kiadó, 2003

Elfoglalt apáknak szól ez a mindössze egy óra alatt elolvasható könyv. A szerző tömören és szellemesen, sok gyakorlati tanáccsal és példával illusztrálva olyan célkitűzéseket állít az apák elé, melyek megóvják őket attól, hogy elszalasszák életük legnagyobb lehetőségét, és kimaradjanak gyermekeink életéből.

Harmat Kiadó Könyvesbolt, [www.harmat.hu](http://www.harmat.hu)

## Süveges Gergő: APASZEM

Helikon Kiadó, 2012

Az *Apá-kép-írás* című népszerű könyv folytatása. A testvérré válás, a szülővé válás folytatódó krónikája. Gyerekszaj-történetek, öröm és munka, állandóan borulni kész rend egy nagycsalád életében. A család minden tagja szereplő a könyvben, de az apa írja meg a történeteket. Az apák szeme mindig többet lát, mint amennyi látszik.

Libri Könyvesboltok, [www.libri.hu](http://www.libri.hu)

## Szabó György: KINCSEK ÉS KACATOK – EGY KERESZTYÉN APUKA FELJEGYZÉSEI

Kálvin Kiadó, 2013

A szerző feljegyzései nem idealizálják a „keresztyén apukaság” nemes hivatását, hanem arra hívják az olvasót, hogy ne ítéljen elsősre. Életünk kicsi és nagy dolgai lehetnek kincsek és kacatok, és hogy melyik micsoda, az dönti el, hogyan nézünk rájuk. Ebből a könyvből világosan kiderül, hogy a keresztyén hit szó szerint „életre való”.

Kálvin Kiadó Könyvesbolt, <http://www.kalvinkiado.hu>

Szeretettel ajánljuk magazinunk korábbi, a témához kapcsolódó számait:

**Fókuszban: a férfi**  
(Misszió, 2004/3. szám),

**Fókuszban: a szexualitás**  
(Híd, 2007/1. szám),

**Fókuszban: a házasság**  
(Híd, 2009/3. szám)

Megrendelhetőek:

Evangélikus Missziói Központ  
telefon: 06 1 400 3057

e-mail: [evmis@lutheran.hu](mailto:evmis@lutheran.hu)



# Imádkozzunk!

„Isten gyermeke vagy, aki mindent veled beszél meg, és mindent az ő kezébe tesz?”  
(Oswald Chambers)

## Dicsérjük Istent,

- mert gyermekei lehetünk, és ő apaként bánik velünk;
- mert példát ad arra nézve, hogy hogyan bánjunk saját gyermekeinkkel;
- a törvényért, amely segít eligazodni a jónak tűnő lehetőségek között!

## Valljuk meg, hogy...

- nem minden döntésünk előtt kérdezzük meg Istent;
- nem mindig az Úrral való kapcsolatunk a legfontosabb számunkra, pedig ez minden más kapcsolatunk alapja;
- olykor elbizonytalanít a világ által kínált értékrend, és magunk is megkérdőjelezzük a Szentírás igazságainak érvényességét!

## Könyörögjünk...

- az édesapákért, hogy örömmel viseljék a gyermekvállalás felelősségét;
- hitért, erőért, békességért mindazok számára, akik elhagyott vagy árva gyermekeket nevelnek;
- „Istenképű” édesapákért, akik biztosak a saját identitásukban, ezért képesek betölteni azt a feladatot, amire rendeltettek!

## Adjunk hálát, mert...

- Isten ránk meri bízni a gyermekeket, akiket ő sokkal jobban szeret, mint ahogyan mi képesek vagyunk szeretni őket;
- nem hagy magunkra, amikor szülőként kudarcot vallunk, tanácstalanok vagyunk és megfáradunk;
- mindig van bocsánat, mindig van újrakezdés és reménység!

A. L.



## MENNYEI ATYÁM!

Tudom, hogy ma reggel te juttattad eszembe az édesapámat, aki évtizedek óta nincs már köztünk. Azt is tudom, sőt, ott legbelül érzem is, hogy veled kapcsolatban a hála szavait is te adod a gondolataimba és a számba. Köszönöm, hogy ő volt az apám, és a szívemben most is ő az. Teljesen más volt az egyéniségünk, ezért kiskoromban nem szerettem szigorát, merevségét, de később rájöttem, hogy testvéreimmel együtt ez is javamat, javunkat szolgálta. A szigor mögött mindig ott volt szeretete is, ami más volt, mint egy szokásos szülői szeretet, mert tőled kapott szeretet volt.

Köszönöm, hogy sokat beszélt rólad és a te Jézus Krisztusban kiteljesedett embermentő szeretetedről. Életemben senki – a lelkészeket is beleértve – annyit nem tanított szeretetedről, kegyelmedről, mint ő. Köszönöm, hogy családfőként és férjként is min-tát adott. Szavai ma is eszembe jutnak.

## Mennyei Atyám!

A te nagy szereteted ajándékeként én is apa lehetek. Gyermeink már felnőttként saját életüket élik és nevelik unokáinkat, mégis oly sok örömet jelent, ha nemcsak apjukként gondolnak rám, hanem úgy is fordulnak hozzám. Pedig apaként követtem el bűnöket és mulasztásokat. Köszönöm, hogy ezeket már letehettem Szent Fiad keresztjé-

hez, és megbocsátottad. Azt is köszönöm, hogy gyermekeim sem róják fel azokat a dolgokat, amelyek sérelmesek voltak nekik, hanem a tőled kapott szeretettel ők is megbocsátottak.

## Mennyei Atyám!

A mai világlélek nem csak teellened fordult olyan mértékben, mint ahogy talán soha a történelemben, hanem minden ellen, amit te adtál a javunkra. Így a házasság, a család ellen is, és benne az apák tőled kapott küldetése ellen. Ma már a válások miatt több gyerek nő föl csonka családban, mint teljes családban; és általában az apák távollétében. Egészséges apakép nélkül nőnek fel generációk, és ez már látszik a társadalom szövetének szakadozottságában.

Uram! Én bár tudom, hogy a megoldás te vagy, a hozzád visszatérés a megoldás minden embernek, mégis tele vagyok hitetlenséggel arra nézve, hogy ez a romboló folyamat megváltozhat. De te hatalmasabb vagy az én képzelőerőmnél és hitetlenségemnél. Kérlek, adj megújulást, melyben az apák is elfogadják szeretetedből kapott szerepüket, feladatukat és küldetésüket!

Mennyei Atyám! Köszönöm, hogy mindezt elmondhattam neked és kérhetlek, hogy az Úr Jézusért hallgass meg.

Ámen

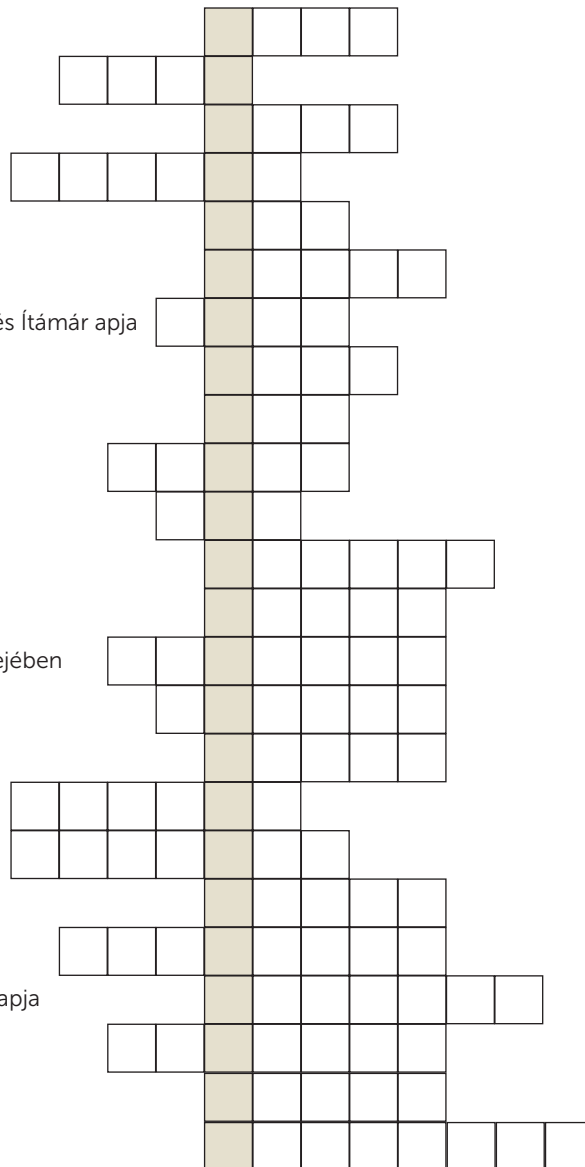
DR. GARÁDI PÉTER

# Rejtvény A. L.

Írják be az ismert bibliai alakok nevét!  
Beküldendő a függőleges, színnel jelölt oszlopban megjelenő megfejtés: Mi az a legfontosabb dolog, ami az apák feladata, hogy megtanítsák fiaiknak?



1. Dávid apja
2. Gedeon apja
3. Ábrahám apja
4. Jézus apja
5. Sém, Hám és Jáfet apja
6. Ézsau és Jákób apja
7. Nádáb, Abihú, Eleázár és Itámár apja
8. Káin és Ábel apja
9. Józsué apja
10. Mózes apósa
11. Saul király apja
12. Sámuel apja
13. Ábrahám nagyapja
14. Próféta Dárius király idejében
15. Izsák apósa
16. Salamon apja
17. Efraim és Manassé apja
18. Nehémiás apja
19. Gersóm és Eliézer apja
20. Jakab és János apja
21. Roboám és Jeroboám apja
22. Jéhú apja
23. Edómiták ősatya
24. Pál apostol tanítója



Az előző számban megjelent rejtvény megfejtése: Jn 3,4 – Nikodémus, Hós 12,7 – Hóseás, Mt 4,4 – Jézus, Jóel 2,13 – Jóel, JerSir 3,40 – Jeremiás, Ézs 30,15b – az Úr, Mt 4,17 – Jézus, ApCsel 17,30 – Pál apostol.

A helyes megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:  
**Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.**



# A Szentírás és az apaszerep

Szükségtelen végláthatatlan forrásmegjelölésekkel igazolni, hogy a modernnek tartott, európai hátterű civilizációban hatalmas válságot él át sok évtizede az apa személye. Pedig az apahiány végzetes következményekkel jár a felnövekvő generációk számára. Megrázó látni, milyen gyakran nem találnak maguknak határozott tájékozódási pontot a fiatalok. Nem lelik életük helyes irányát, s megszorodnak a különféle betegségek (depresszió, neurózis, krízisek) és társadalmi anomáliák (drogok, bűnözés). Mintha iránytűt veszítettünk volna.

## IRÁNYTŰ PEDIG LÉTEZIK

Bátorkodunk felhívni a figyelmet arra, hogy még mindig a rendelkezésünkre áll az a szent könyv, amely az Isten életet segítő rendjét tartalmazza. Merészeljük azt mondani, hogy ez a szent könyv, ez a Szentírás – mivel Isten szavát tartalmazza – roppant tanulságos lehet számunkra az apaszerep ügyében is.

## NYISSUK KI A SZENTÍRÁST!

A bibliai apa(atya)szerep kettős síkon tanulmányozandó. Világi, társadalmi, közös-

ségi (immanens) valóságában, valamint a Mindenható, Teremtő Isten Bibliában megismerhető személyével (transzcendens) összefüggésben.

Az ószövetségi Szentírás segítségével élénk rajzolódik egy apaszerep képe, amelynek a **spirituális lényegét, tartalmát nem vethetjük el azon a címen, hogy „az idők megváltoztak”**. Vannak itt olyan elemek, amelyek a tettek szintjén valóban idejétmúltá váltak, mint pl. az apának az ókori joga, hogy a lányát eladhatta rabszolgának (2Móz 21,7), avagy lehetősége volt arra, hogy az engedetlen gyermeket megköveztesse (2Móz 21,17). Hangsúlyozandó, hogy a tettek szintjén ezek a kijelentések elavultak, de ha a legbensőbb lényegét nézzük mindennek, akkor egy nagyon fontos pontot szükséges felfedeznünk, azt, ami a mi korunkban hiány-cikk. Például valamikor az apáknak Istentől kapott tekintélyük volt. Félelmetes kérdés, amivel szembesülnünk kell: miért nincs ma az apáknak tekintélyük? Vagy ha van is valami, de nem az igazi. Talán mert megfelejtkeztek Isten rendjéről? Miért lettek az apák csak gyermeknemzők és pénzkeresők? Alaptételként fogalmazható meg:

minél inkább eltávolodtunk a Szentírás eredeti apaszerepétől, annál nagyobb károszt szakasztottunk a nyakunkba minden tekintetben.

## HÁROM ALAPELV AZ ÓSZÖVETSÉGBŐL

Ha az apa édesapa szeretne lenni, akkor ismerje fel a 127. zsolttár 3. versének üzenetét, hogy a gyermek „az Úr ajándéka”. Nem csak vak ösztönök végterméke. Ez a látás minőségi változást hozhat létre a nevelés vonatkozásában.

Vajon mire lehet a legnagyobb szüksége az apának a gyermeknevelés kapcsán? Ha az 5Móz 6,6-ot megnézzük, akkor azt találjuk, hogy Isten rendelkezéseit a szívünkben kell forgatni, és a gyermekeinknek át kell adni. **Isten szívébe fogadott rendelkezéseit „ismételgesd a fiaid előtt”**. Ez kettős beállítottság segíti elő a hatékonyságot.

A harmadik fontos elem a dicséret, a növekvő gyermeknek szüksége van az apai jó szóra. Erre tanít a Péld 25,11: „mint az aranyalma ezüsttányéron, olyan a helyén mondott ige” (ami egyúttal a szó is), és ezt erősíti meg a 12. vers: aranyfüggő

és színarany ékszer a „bölcös feddés a szófogadó fülnek.”

### FIGYELEMRE MÉLTÓ ÚJSZÖVETSÉGI ÚTMUTATÁSOK

Az Újszövetségben is fontos elemek olvashatóak a földi apák szerepével kapcsolatosan, az apa és gyermekei viszonyáról, de itt is csak néhány alapvetet emelünk ki.

**A földi apaság egyik jellemzője az, hogy ő a megtestesült gondoskodó szeretet,** aki mindenféle jót tud és akar nyújtani a gyermekének. Ezt következtetjük ki a Lk 11,11-ből, mert Jézus azt feltételezi a földi apákról, hogy azok csak jót akarnak adni a gyermekeiknek. Mert ilyenek az apák – véli az Úr Jézus, és majd ezzel az általa felvetett nemes képpel illusztrálja – logikusan, következőképpen – az Isten szeretetét. Ez a döntő logika: ha ti, atyák, akik bűnösök vagytok, „tehát ti gonosz léteketekre tudtok” pozitív dolgokat adni a családoknak, akkor mennyivel inkább a mennyei Atya. (vö.: még Lk 15,20, ahogy a tékozló fiút határtalan szeretettel várja az apa.)

**Ez a törődő, gondoskodó szeretet még abban is kifejeződik, hogy az apák nevelő szándékkal fordulnak gyermekeik felé.** Az apai intés fontosságát Pál apostol áttételesen állítja elénk, amikor egyik levelében azt írja, hogy ő „mint gyermekeit az apa”, úgy intette a címzetteket a jóra (1Thessz 2,11). Felhívjuk a figyelmet a Zsid 12,7–9 gondos átolvasására, mert a nevelés egyik kényes részét, a fenytést érinti.

*A gyermek  
„az Úr ajándéka”,  
nem csak vak ösztönök  
végterméke.*

Igaz, Isten velünk való bánásmódjának megértése a cél, de ez a szellemi tartalom érvényes az apaszerep valóságában is.

Harmadik megjegyzésünk az apák figyelmeztetése, hogy ne kísértse meg őket a nekik isteni alapon járó tekintély, mert ezzel is vissza lehet élni, ezért Pál arra figyelmezteti az apákat, feleslegesen ne ingereljék a gyermekeiket, mert annak negatív lélektani hatása van (Kol 3,21).

### BEFEJEZÉSÜL: ISTEN A MENNYEI ATYÁNK

Ezt elsősorban Jézustól tudjuk. Finom, de fontos szellemi megkülönböztetés lehető fel az Ószövetség és az Újszövetség között az Istennel kapcsolatos apa-anya megnevezés kapcsán. Jézus is érzékelteti, amikor a tanítványaihoz szólva ezt a különbségtételt teszi, hogy „az én atyám” és a „ti atyátok”. Nektek is atyátok az Isten, de másképpen, mint nekem.

Az Ószövetség szigorúan vigyáz arra, hogy a látszata se merüljön fel annak, mintha nem lenne végtelen távolság Isten és az ember között. Igaz, hogy a Teremtő az 1Móz 2,7 szerint magából adja az „élet leheletét”.

**Az antropomorf (emberi) elemek sose tévesszenek meg minket,** az ószövetségi Isten és az ember között végtelen a távolság. Ezt a végtelen távolságot Jézus Krisztusban hidalja át az Isten (a mennyei Atya) olyan különleges módon, hogy az Ő isteni szentsége mégis megmarad. Ez Isten döbbenetes, a hívő ember számára lélegzetelállító atyai szeretetének a jele, s ezáltal Isten nem veszít az istenségéből, hanem Krisztusban felmutatja a szeretetét (1Jn 4,9). S mi gyermekként mondhatjuk: Abba, Atyánk, Atyácskánk a Jézus Krisztusban. S ha tudjuk ezt mondani, ez a földi apaszerepre is pozitív hatással lesz.

**RIBÁR JÁNOS**



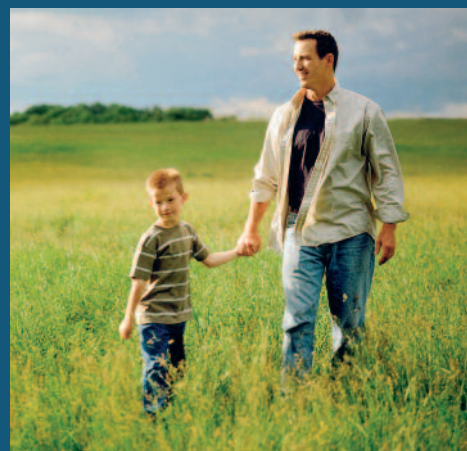
## Mondatok Anyához és Apához

### Anyához:

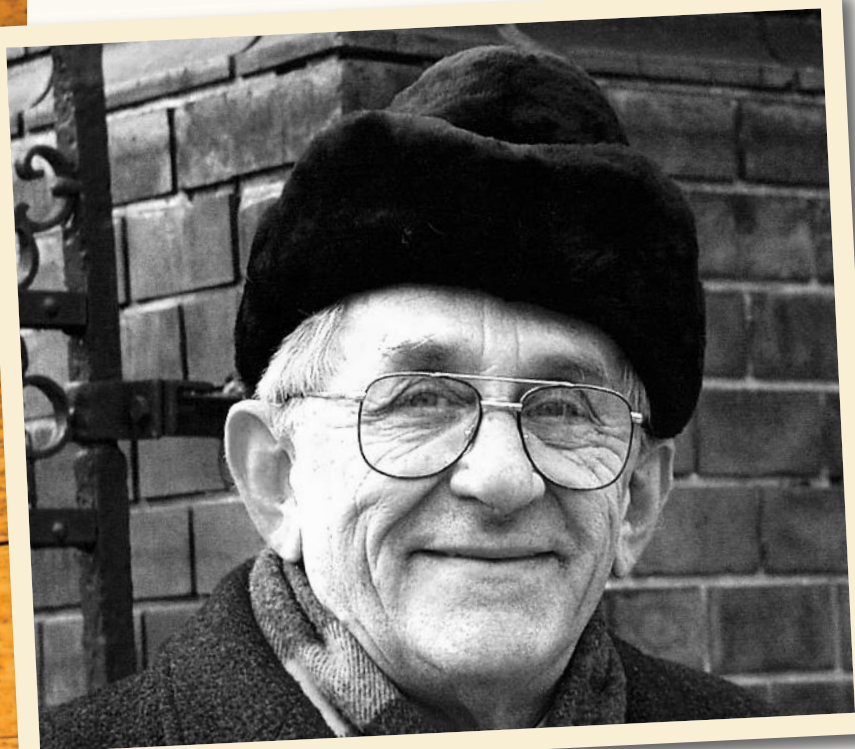
- Éhes vagyok!
- Fázom!
- Melegem van!
- Megkaphatom?
- Megnézhetem?
- Hol vagy?
- Megkérdezted Apától?
- Segítesz nekem?
- Bántott!
- Elmegetek oda?
- Mikor megyünk?
- Miért nem mehetek?

### Apához:

- Hol van Anya?



# Az egyház villanypásztora



hogy az ÁEH-tól is függetlenítse magát, segéd munkásnak jelentkezett. **Biztosra vet-ték, hogy a lelkész a nehéz fizikai munka miatt hamarosan megszönik.** Tériszonya volt, ennek ellenére az emeletes házak te-tején szerelt. Ilyenkor, munkaruhában úgy érezte, az ég is közelebb került hozzá. Három év múlva letette a villanszerelői szakmunkásvizsgát, később elektrotechnikus lett. Világi munkáit főenergetikus-ként fejezte be.

Az ÁEH szerint még Csehszlovákiába sem kaphatott volna útlevelet, annyira megbízhatatlannak tartották, mégis a vállalat közel negyven helyre küldte ki magyar kiállításokra villanyt szerelni. Európa, Közél-Kelet, Afrika, Dél-Amerika sok-sok élmény-nyel és tapasztalattal gazdagította későbbi lelkési szolgálatát. A szállodai szobákban sokszor éjszakákba nyúló beszélgetések, bizonyágtételek szóltak Jézus Krisztusról. Vállalati kollégák gyermekeit keresztelte, házasulandókat esketett, később többek koporsója mellett hirdette a vigasztalás igéjét.

**Világi munkája mellett megszakítás nélkül megtartotta lelkési szolgálatát, pedig ebben az időszakban még vidéken sem kaphatott parókiát.** Huszonegy évig volt segédlelkési státuszban, ami szinte egyedülálló az evangélikus egyházban. Szép csendben végezte segédlelkési szol-gálatát tizenegy évig Rákospalotán, majd Dunakeszin, ahol egy félig kész kis parókiát kellett befejezni, amiben a villanszerelést gyári kollégái végezték, a közfalakat lelkes presbiterek rakták. 1975-ben lehetett végül a Dunakeszi-göd-szödligeti Társgyüleke-zet parókus lelkésze. A lelki munkát a gyü-lekezet kis létszáma miatt csak jó szervezéssel lehetett megoldani. Az ifjúsági munkát Dunakeszin, a gyermekmunkát Al-sógödön (sokszor 4-5 gyerek is szorongott a Trabant hátsó ülésén), a bibliaórákat csa-ládoknál tartotta. Közben gondolni kellett a kis gyülekezet anyagi függetlenségére is, a másfél szobás parókia bővítésére, a du-nakeszi templom tatarozására (a hom-lokzatot vállalati kapcsolatok révén állványozták fel). Ezért döntöttek úgy, hogy a templom alagsorát kiadják, hogy egy kis bevételhez jussanak. Felsőgödön is elké-szült egy kis imaház, mint a lelkész „hétvégi nyaralója”, mert csak így lehetett építési en-gedélyt kapni. Itt tartották ezután nemcsak

**B**olla Árpád 1931. május 28-án szü-letett Szegeden. Édesapja Me-zőhegyesen volt gazdasízt és gyülekezeti felügyelő. Édesanyja szarvasi család sarja, pap és tanár felme-nőssel, cipster, szlovák és magyar ősskel. Gimnáziumi tanulmányait Békéscsabán, majd az Oroszázi Evangélikus Gimnázium-ban végezte. A szép diákéveket beárnyé-kolta, hogy a család kulák származása miatt a háború után szinte mindenüket elvették, nem sokkal ezután pedig édesapja meghalt.

Ebben az időben kapcsolódott be Orosházán az Evangélikus Keresztény Ifjúsági Egyesület (EKIE) közösségbe, ahol igazi élő igét, gazdag lelki ajándékokat, tartást ka-pott. A közösségében rábizott nyári tábo-rokban végzett szolgálatai erősítették meg abban, hogy az Úr akarata, hogy a teológi-ára menjen. Mindig hálával gondolt pro-fesszoraira, elsősorban Karner Károlyra, akinek szellemi nagysága csak később, érettebb fejjel bontakozott ki előtte. Buda-ker Oszkár otthonigazgató szintén egész életére meghatározta evangélikus lelkési személyiségét. **Az évfolyam színgazdag**

**volt, majdnem mindenki más kegyességi irányt képviselt, mégis szerették és elfo-gadták egymást.** A gyakorlati teológia állt hozzá legközelebb, és professzora, Pröhle Károly. 1954-ben avatták lelkésszé Pátkai Róberttel együtt, azon a napon volt az el-jegyzése is. Első segédlelkési helye Rákos-palotán volt Kókény Elek mellett, majd néhány hónapra Szegedre került Benkóczi Dániel mellé. 1955 októberétől Kőbányán lehetett segédlelkész, Koren Emil és Kincz-ler Irént segítve.

1955-ben feleségül vette Káden Helgát, a néhai Káden József marosvásárhe-lyi evangélikus lelkész lányát, akivel élete végéig boldog házasságban élt. 1956 nyara újra Rákospalotán találja. Itt született első gyermekük, aki a parókia pincéjében élte át az 1956-os forradalmat.

Sorsfordító lett számára 1958. január 24-e, amikor a Déli Evangélikus Egyházkerület közgyűlésén – ahol az Állami Egyházügyi Hivatal is képviseltette magát – felszólalt a hivatalból később eltávolított Ordass Lajos püspök mellett. Tudta és vállalta ennek súlyos következményeit, ezért a francia mun-káspapok próbálkozásaira gondolva, és

az istentiszteleteket, hanem a bibliaórákat is. Nagyon szeretett a társgyülekezetben szolgálni, a kedves, összetartó vezetőséggel könnyű dolga volt.

**1980-ban került vissza Rákospalotára, ahol szintén sok szép álmuk valósulhatott meg.** A tradíció erejére és a korábbi segédlelkészi szolgálata alatt összekovácsolódott, azóta már felnőtté vált ifjúság munkájára kiválóan támaszkodhatott. Nagy öröm volt számára, hogy megépülhetett az új parókia a nagytemplom udvarán.

A rendszerváltozás nagyon megváltoztatta az életét. Megszűnt az állandó AEH-ellenőrzés, ezért nyugodtabban folytatható a szolgálata. A korra jellemzően azért nehezítette a helyzetet, hogy az elmúlt évtizedek nagy rombolást vittek végbe a fejekben és a szívekben; sokan ateistává lettek. Douglass nyomán erről így vallott: **„A ma reformátorai akkor lehetünk, ha tovább építjük a reformátorok művét, nem pedig konzerváljuk.”**

1989-ben megválasztották a Pesti Evangélikus Egyházmegye esperesének. Előtte már dr. Harmati Béla püspök megbízta a menekültügyi szolgálat vezetésével, ami nem volt könnyű feladat. Szintén vállalati kapcsolatai révén sikerült egyházi telken egy kis faházat építeni az Erdélyből jövő, orvosi ellátásra szoruló betegek és hozzátartozói számára, sőt, ebben az időben a templom alagsorában erdélyi szász menekültek laktak, akik a faház építésénél segítettek.

Az 1990-es években egy német lelkészbarátja, Ernst Dehlinger segítségével csapatot szervezhetett a nürtingen-eisenhardt-i fabarakk szerkezetű templom lebontására, amit Piliscsabán erdélyiek segítségével állítottak fel, hogy ott is lehessen istentiszteletet tartani. Az épület a mai napig

templomként szolgál. Szép, Istentől megáldott évek voltak ezek, de nagyon nehezek.

Nyugdíjba menetele után elfogadta a brazíliai Magyar Lutheránus Egyház meghívását, és 1995-ben São Paulóba utazott. Az ott töltött huszonhét hónapban igazi ökumenét élt át, hiszen a kicsiny gyülekezetnek több katolikus tagja is volt, a felügyelő pedig református. Úrvacsorát a katolikus templomban egy ismerős bencés apáttól is vett. Itt jött rá igazán, mennyire más jelent Brazíliában magyarnak és evangélikusnak lenni, mint itthon. Ott tapasztalta meg a szinkretizmus mára már Magyarországra is elért romboló munkáját, ennek ellenére soha nem sajnálta az ott töltött éveket. Hazatérése után a Deák téren, Kőbányán, a fasori gyülekezetben, majd néhány hónapig régi kedves gyülekezetében, Rákospalotán lehetett kisegítő, illetve helyettes lelkész.

1998-ban, legkisebb unokája születése előtt néhány héttel műtötték meg tüdőrákkal. Bence Ágnes testvérünk szerint akkor a fél ország imádkozott érte. A műtét olyan jól sikerült, hogy még utókezelésre sem volt szükség. **Később, kórházlelkészként jobban megértette azoknak a helyzetét, akik hozzá hasonlóan betegek voltak.** Csodálatos beszélgetésekben, hazatérésre segítségben volt része, keresztelt halála előtt álló fiatalembert is. Hálás volt Istennek, hogy nemcsak a halállal, de a feltámadás



misztériumával is találkozott. Megélhette aranydiplomájának átvételét és az ötvenedik házassági évfordulóját. Hálás volt Urának családjáért, három gyermekéért, kilenc unokájáért. Élete utolsó szakaszában sem maradt egyedül, mert sokak szeretete tartotta átölelve.

Cristoph Klein *Fény az út végén* című könyvében írja: „az örök élet mindannyiunk számára nyitva áll, mert Jézus Krisztus feltámadt a halottak közül és feladatot ad nekünk a világban. Nem hiszem, hogy bármelyikünk is nehéz napokat élhetne meg feladat nélkül, és nem hiszem, hogy bármelyikünk bármikor magára marad feladat nélkül.”

Összeállította: Krizsán András

Forrás Dr. Karner Ágoston (szerk.): *Legeltesd az én juhaimat* (Aranydiplomás lelkészek vallomásai szolgálatukról 1954–2004); Bolla Árpádné személyes visszaemlékezései

Lelkészítatás Dunakeszin:  
Bohus Imre, Bolla Árpád



Bolla Árpád életéről és szolgálatáról több hang-, illetve filmfelvétel található a [www.evangelikus.hu](http://www.evangelikus.hu) és a <http://misszio.lutheran.hu> honlapokon



# Dúsgazdagon, mégis üres szívvel

## Bizonyágtétel Dél-Afrikából

Szüleimmel és nővéremmel gyermekkoromban Namíbiába költöztünk. Rendszeresen jártunk templomba, boldog család voltunk. Apám vállalkozása nagyon sikeres volt, és ahogy egyre gazdagabbak lettünk, a szüleim elkezdtek társaságba, különböző táncmulatságokba járni.

Édesanyám nagyon vonzó asszony volt, és sok férfi akart vele táncolni. Édesapám emiatt féltékeny lett, és lassan egyre nőtt a szakadék kettőjük között. Korábban soha nem veszekedtek, harmonikus kapcsolatban éltek. Végül úgy döntöttek, hogy elválnak. Tizenhárom éves voltam ekkor, szerettem mindket-

tejüket, és nagy fájdalmat okozott a válásuk.

Akkoriban az volt a divat, hogy a namíbiai szülők Dél-Afrikába küldték a gyerekeiket tanulni, mert úgy tartották, hogy ott jobbak az iskolák. Így kerültem én is Fokvárosba. Vonattal három nap és két éjszaka volt az út. A vonaton kezd-



tem inni és cigarettázni. Ahogy összekuszálódott az életem, egyre inkább hatalmába kerített a depresszió, egyre nagyobb ürességet éreztem, idegesség és harag volt a szívemben. **Elveszítettem az irányítást az életem fölött, és olyan barátokhoz csapódtam, akik nagyon rossz hatással voltak rám.**

Érettségi után Namíbiában folytattam a tanulást, majd a gyémántbányánál helyezkedtem el. Idővel a gyémántválogató részlegbe, bizalmi munkaterületre kerestek embert. A bányatulajdonosok azt mondták, hogy nem hirdetik meg ezt az állást, mert nem bíznak meg ismeretlen emberekben, hanem azok közül adják valakinek ezt a munkát, aki már bent dolgozik közöttük. Jelentkeztem, ismerték a családomat, a feleségemet is. Fontos szempont volt, hogy a családban sem apai, sem anyai részről senkinek nem volt rendőrségi ügye. Ezt a hatóság is igazolta, így én lettem a válogatás felelőse. Alapos volt a biztonsági ellenőrzés, de a pozícióm miatt nagyon megbíztak bennem.

**Úgy éreztem, hogy akkor leszek boldog, ha sok pénzem lesz.** Mivel nagyon jól értettem a gyémántokhoz, kiválogattam a legjobbkat, legértékesebbeket, és félretettem a magam számára. Tudtam, hogy az emberek, akik rendszeresen lopnak, általában nem tudják abbahagyni, és előbb-utóbb elkapják őket. Ezért kidolgoztam egy olyan tervet, hogy én ne bukjak le: nem apránként fogok lopni, hanem sokat gyűjtök össze, és azt egyszerre elviszem, azután többet soha. Csak azt nem tudtam, hogy hogyan vigyem ki a köveket a bányából. Röntgensugarat használtak az ellenőrzésnél. Mivel ez káros az egészségre, nem mindig világítottak át mindenkit, de soha nem tudtuk, hogy mikor kerül ránk a sor.

Az egyik emberről, aki a biztonságiaknál dolgozott, tudtam, hogy arra gyűjt, hogy Namíbiában farmot vásárolhasson. Elmentem hozzá, és megegyeztünk, hogy segít nekem kihozni a gyémántokat, én pedig annyi pénzt adok neki, hogy megvehesse a farmot. **Amikor át kellett mennem a biztonsági rendszeren, ő kikapcsolta az átvilágító berendezést.**

Nem sokkal ezután felmondtam a bányában, elköltöztünk Fokvárosba, és egy bankban kezdtem dolgozni. Igyekeztem megtartani a látszatot, nagyon vigyáztam, hogy ne költssek látványosan. Egyszerű házat vettem egy átlagos környéken. A banknál jól ment a munka, és idővel a vezetőségbe is beválasztottak.

Amikor még a gyémántbányában dolgoztam és apa lettem, úgy érez-



A tanúságtévő a kép bal oldalán látható

*Úgy éreztem, hogy akkor leszek boldog, ha sok pénzem lesz.*

tem, hogy jó, ha egy apa jár a gyűlekezetbe. Ezért elkezdtem rendszeresen templomba járni. Hamarosan diakónussá választottak, és gyerekeket oktattam a vasárnapi iskolában. **Sok prédikációt hallgattam ebben az időszakban, de egyik sem érintette meg a szívemet.**

A bankunk a nyugati parton nyitott egy új fiókot, és engem küldtek oda vezetőnek. Akkoriban kezdtem lassacskán a pénzemet befektetni és forgatni. Alkalmazottként kis kamatra kaptunk pénzt, ezért meg mertem kockáztatni, és vettem egy gyönyörű házat. A különböző befektetések lassan meghozták az eredményt, gyarapodott a vagyonom. **De még mindig nagy üresség volt a szívemben, amit mindenféleképp próbáltam betölteni.** Szörnyű időszak volt.

Az embernek, akivel üzleteltem, volt egy illegális gyémántcsiszoló gépe. A csiszolatlan gyémántok birtoklása ugyanis illegális volt, de a csiszoltaké már nem. Nála be tudtam cserélni a köveimet. Egy este, amikor a családom már lefeküdt, nem tudtam aludni. Oda mentem a széfhez, kivettem a gyémántjaimat, és nézegettem őket. Csodáltam, hogy milyen nagy érték egy ilyen kis kő. Ott volt a kezembem minden, amit egy ember megszerezhet. Akkor sokként ért az érzés, hogy emberileg megvan mindenem, nagy gazdagság van a kezem-

ben, és mégis milyen üres a szívem. Megvolt a sok pénz, de nem volt boldogság. Kétségbeesetten boldogtalan voltam.

Egy sebészeti probléma miatt kisebb műtétre kellett mennem. Valaki küldött egy csomagot, hogy ne unatkozzak, amíg nem dolgozom, hanem otthon vagyok. A csomagban hangszalagok voltak, amelyek prédikációkat tartalmaztak. Az egyik prédikációban azt hallottam, hogy ha nem vagy újjászületve, elkárhozol. Nagyon idegesített, gyorsan kikapcsoltam, és betettem egy másik kazettát, de ugyanazt hallottam azon is. Ismét kivettem, és másikat tettem be, de ugyanaz az üzenet volt.

**Lassan az üzenetek által a Szentlélek elkezdett munkálkodni a szívemben.** Kezdték kapcsolatba hozni ezeket az üzeneteket azzal az érzéssel, amit kisgyerekként éreztem, amikor a csillagos eget néztem. Isten betört az életembe, és elkezdett beszélni hozzám. 1985-ben a húsvéti szünetben meglátogattuk az anyósomat. Vittem magammal a magnot és a kazettákat, hogy a hétvégén is hallgathassam.

1985. április 8-án reggel felkeltem és azt éreztem, hogy ezen a napon Istennel dolgozom lesz. Úgy éreztem, ki kell mennem a tengerpartra, hogy kettesben legyek az Úrral. Leültem egy sziklára és elkezdtem beszélni Istennel. Mintha hirtelen lejátszódott volna a szemem előtt az egész életem; gyönyörű és ijesztő dolgokat is láttam. Elkezdtem sírni az Úr előtt. Amikor felkeltem és hazamentem, meg voltam győződve arról, hogy valami történt velem ott, a tengerparton,

de nem beszéltem erről senkinek, a családomnak sem. Szégyelltem az Urat.

Volt egy jó barátom, akivel gyakran összejártunk, együtt mentünk szórakozni, táncolni. Hétfőn voltam a tengerparton, és pénteken volt a barátom negyvenedik születésnapja. Meghívtak egy nagy partira. Nem mondtam senkinek semmit, de amikor odaértem, úgy éreztem, hogy ezen a napon ki kell állnom Jézusért. Cigarettával kínáltak, nem kértem. Hozták az alkoholt, én kólát kértem. Miután ettünk és leszedték az asztalokat, bekapcsolták a kedvenc tangómat. Odajött hozzám a barátom felesége és hívott, hogy menjek vele táncolni. Azt mondtam, sajnálom, nem táncolhatok veled. Akkor megkérdezte: „Mi történt veled? Egész este olyan csendes vagy.”. „Hétfőn találkoztam Jézus Krisztussal” – mondtam. „Sajnálom, de nem élhetek úgy, ahogyan eddig éltem. Úgy döntöttem, hogy más életet fogok élni.” **Kinevettek, de a szívemben éreztem, hogy ez volt az első csata, amit megnyertem.**

Ezek után találkoztam két keresztyénnel, először, amióta én magam is hívő lettem. Ez a két ember már hallott a Kwazizabantu misszióról, ahol ébredés van. Tudták, hogy éppen most van szolgálatuk itt, Fokvárosban. Mondtam, hogy menjünk, hallgassuk meg őket. Ahogy a prédikátort hallgattam, nagyon mélyen megérintette a szívemet az ige. A végén azt mondta a prédikátor, hogy ha Isten szól valakihez ezen az estén, akkor ha szeretne beszélgetni, menjen az épület hátsó részében lévő irodába, ő ott lesz. Ez Erlo Stegen volt. Odamentem és elmondtam neki mindent, az életem minden apró részletét. **Mindent világosságra hoztam, és nagy öröm volt a szívemben azon az estén.** Imádkoztunk, és kértük az Urat, hogy mutassa meg, mit kell most tennem. Éreztem, hogy rendbe kell hozni az életemet, szembe kell nézmem azokkal a dolgokkal, amelyeket elkövettem.

Úgy döntöttem, írok egy levelet a bányavezetőségnek. Megírtam, hogy

megtértem, és bocsánatot kértem tőlük, hogy visszaéltem a bizalmukkal, és úgy döntöttem, mindent visszaadok, amit elvettem tőlük. Volt egy nagy farmom, sok befektetésem, mindenemet eladtam, és az árát visszaadtam a bányának. Dél-Afrikában olyan törvény van, hogyha bevallod a bűneidet, automatikusan eljárás indul ellened. Ez azt jelentette, hogy a bírák döntenek arról, hogy a visszafizetés ellenére is börtönbe zárnak-e. De ekkor már olyan szabadságot kaptam, hogy azt tudtam mondani az Úrnak, hogy elfogadom, ha börtönbe kerülök. Két hét múlva kaptam a bíróktól egy levelet, hogy felmentettek. Harminchét éves voltam ekkor, és azt mondtam az Úrnak, hogy eddigi életemben csak vétkeztem ellene, de most meg akarom tisztítani az életemet. Ha valami van még, mutassa meg, mert mindent le akarok tenni, ami bűn volt. **Úgy akarom látni magamat, ahogyan ő lát, semmit nem akarok elrejtteni.** Ezután, ahogy az Úr sorra mutatta meg a bűneimet, úgy tettem le őket. Szennyes dolgok voltak azon a listán, akárkinek nem lehetett elmondani. Néhány hónap után kértem az Úrtól valakit, akiben megbízhatok. Isten küldött egy embert, akihez egy délután elmentem, és mindent világosságra hoztam. Nagy öröm töltötte el a szívemet.

Volt egy dolog, ami újra meg újra eszembe jutott, és nem hagyott nyugodni. Édesanyám olyan férfihoz ment feleségül, akit gyűlöltem. Az Úr rámutatott arra, hogy ezzel az érzéssel is le kell számolnom. Jézus és a gyűlölet egyszerre nem lehet jelen a szívemben, valamelyiknek távoznia kell. Leültem imádkozni, és azt mondtam, hogy még nem tudom, hogyan, de eldöntöttem, hogy megbocsátok. Az Úr arra indított, hogy írjak neki egy levelet. Mindent felsoroltam, amit ellene tettem teli gyűlölettel és lázadással. Kértem, hogy bocsásson meg. **Amikor feladtam ezt a levelet, békesség költözött a szívembe.**

Még másfél évig a nyugati parton laktam, azután Fokvárosba helyeztek.

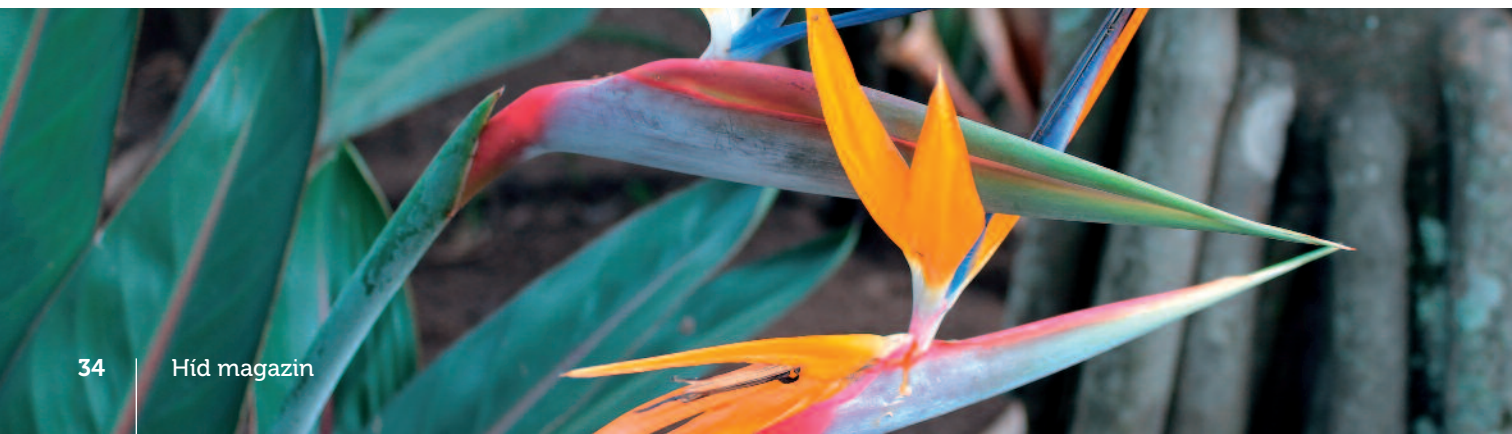


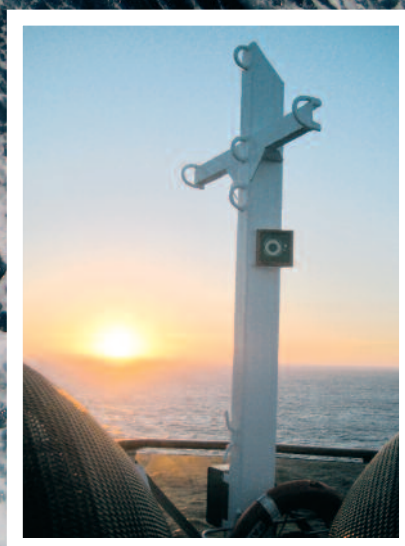
A bankban elkezdtem bizonyágot tenni, és az Úr elkezdett munkálkodni. Ismét szolgáltam gyerekek között, és meglepetésemre a gyerekek is elkezdtek megváltozni. Táborokat szerveztünk, az első férfitáborba kétszázán jöttek. Egyre több családi és ifjúsági tábor szerveztünk. Az Úr pedig egyre jobban munkálkodott, és tíz évvel ezelőtt arra indított, hogy vásároljak meg egy területet. **Nem volt rá elég a pénzem, de az Úr csodálatos módon kirendelte a hozzávalót.** Vetünk egy kis farnot, és missziót indítottunk. Főleg alkohol- és drogfüggők jönnek hozzánk, hogy megváltozzon az életük. Nem kérünk pénzt, ingyen lehetnek nálunk. Minden este van istentisztelet. Ez egy csendes hely, ahol az emberek rendbehozhatják az életüket.

Már huszonnyolc éve, hogy megtértem az Úrhoz, és az öröm ugyanaz a szívemben.

*A Kwazizabantu misszióban Cserna Gábor által készített hangfelvétel szerkesztett változata*

Fotó: Cserna Gábor, Szeverényi János





# Csoda a „csodahajón”

**M**iracle. Csoda. A hajó neve Miracle. És Carnival. Mert arra találták ki, hogy az emberek szórakozzanak rajta. Ezért van minden. A kaszinó, a csillogó üzletek, bárók, éttermek, játéktér, edzőterem, színház és könyvtár. Jakuzzi a hozzá tartozó medencékkel. A „kápolnának” nevezett kis helyiségben, ott, ahol az „oltárképnek” kellene lennie, egy férfi és egy nő XVIII. századi öltözetben egy pajkos kiskutyával. Kereszt sehol... Az egész 12 szintes építményt arra találták ki, hogy az emberek szórakozzanak rajta.

Carnival Miracle. Az úszó „kisváros”, az úszó „csoda”. Már az is csoda, hogy ez az irdatlan, hatalmas építmény úszik a vízen, nem süllyed el... Ezúttal azonban egy másik csoda, egy igazi csoda is történt a hajón...

A Long Beach-i kikötőben (Los Angeles mellett), ezen a hajón volt a keresztfiam esküvője. A hajón esküvőket is szoktak tartani, akár kettőt-hármat is egyszerre, „Las Vegas-i módra”. Az amerikai állam hivatalos képviselője az érvényes törvények szerint összeadja azokat, akik házasságot akarnak kötni. A szűk három órába minden belefér, a szertartás, a fotózás, az esküvői vacsora, torta, pezsgő, köszöntések és egy-egy tánc a fiataloknak szüleikkel, illetve egymással. Azután fölkéri a résztvevőket, hogy hagyják el a hajót, mert az hamarosan elindul. A fiatalok, és akik el akarják kísérni őket nászútkjukra, mindazon, akik kifizetik a viteldíjat, természetesen maradhatnak... A hajó elindul a tengerre, fedélzetén háromezer utassal és ezerfős személyzettel. Éjjel-nappal

szól a zene, működik a kaszinó, egymást követik a show-műsorok, előadások, az éttermek, büfék megállás nélkül kínálják, „mi szem-szájnak ingere”...

Esküvő a Carnival Miracle fedélzetén, a Long Beach-i kikötőben. A fiatalok kíváncságra kaptam „öt percnél kevesebbet”, hogy egy imádságot és egy áldást mondjak. A szövegét egy hónappal előtte be kellett küldenem a rendezvény szervezőinek. Amikor a hajóra léptünk és néhány helyiséget végigjártunk, belém hasított a kérdés: „Vajon eljön-e Isten egy ilyen helyre? Ott van-e a kaszinók világának légkörében, azok között, akik legtöbb tudomást sem vesznek róla? Ott lesz-e ő ezen az esküvőn?...” Talán ez a bennem bujkáló szorongás okozta, hogy nem bírtam megállni, soron kívül anyanyelvünkön is imádkoztam. Azzal kezdtem, hogy kértem az Urat, hogy amint elment a kánai menyegzőre, hogy megszentelje a fiatalok örömet, úgy most is tegye meg ugyanezt... Jöjjön el ide is közénk... És a csoda megtörtént. Az áldás pillanatában „megállt a levegő...” A fiatalokon érződött, hogy ez a szertartás legfontosabb pillanata számukra. Az imádságba foglalt Ige így szólt: „Hajlékom náluk lesz, Istenük lesznek, ők pedig népem lesznek” (Ez 37,27). És ennek az „idegen világnak” egy kicsi szögletében felhangzott az Úrtól tanult imádság... Ő ott volt! Ő, aki elment a kánai menyegzőre is. Mert nincs az a hely, nincs az az istentelen világ, ahova ő el ne menne, ha hívják...

Az esküvő után elindult a hajó. Az óceán láttán még egy ilyen óriási hajón is érezni

lehet, hogy milyen hatalmas az Isten és milyen parányi az ember... Másnap reggel megpillantottam a keresztet, amit a kápolnában hiába kerestem. Egy kicsi, kereszt formájú árbóca volt felakasztva a mentőöv.

Kereszt és mentőöv... A harmadik napon még a felkelő nap fénye is hozzájárult a látványhoz. Így állt össze lelkemben az üzenet: Az értünk meghalt és feltámadott Krisztus az életet kínálja nekünk. Mindig, mindenhol, minden pillanatban... Aki embernek születik erre a világra, az egyszer csak a kísértésnek, bűnnek, félelemnek, szenvedésnek és fájdalomnak tengerében találja magát. De Isten a keresztségben mindenkinek odadobja a mentőövet, a Krisztusban adatott váltság lehetőségét. Aki megragadja, megmenekül, de akinek nem kell, az elveszett.

Miracle... Csoda... Az igazi csoda az, amikor a Teremtő közénk jön. Eljön azokhoz, akik hívják és várják. Eljön a legképtelenebb helyeken, időkben, körülményekben is. Az a csoda, amikor eljön Isten, és áldását adja. Létrejön a találkozás. Találkozás Isten és ember között. Az jutott eszembe, amit az indulás előtti napon az Útmutató igéjéből kaptam: „Éreztétek és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki Őbenne bízik.” (Zsolt 34,9; az új fordításban: „aki hozzá menekül”). Az is csoda, ha az ember érzi és meglátja, hogy jó az Úr. Ezzel a csodával ajándékozott meg minket Isten a Carnival Miracle fedélzetén.

**FERENCZY ERZSÉBET**



# Szuperhősök és antihősök

A szuperhősök képregényvilága átvonult a filmiparba. Már nem kell a képzeletünkre bízni magunkat: láthatjuk akcióban Supermant, Batmant, a Pókembert... Kik is ezek a szuperhősök, és miért képesek minket többé-kevésbé megragadni?

## 1. MIÉRT NÉZZÜK ÖKET?

A színházi vagy mozielőadások élvezetének két szintje van. Az élvezet alapszintje a látvány okozta „hüha-élmény”. Ennek kiváltója a hősök kinézete, hiszen – tőlünk eltérően – mind jóképű és kemény férfi, vagy nőies, de kemény nő profi szerelésben, illetve a hősök mozgása, hiszen – tőlünk eltérően – mind fantasztikusan repülnek vagy verednek. Ez az, amit egy gyerek is megért: minden szereplő nagyon erős, de a szép és jó nemcsak erősebb, hanem igaza is van, ezért végül mindig ő győz, nem a csúnya és gonosz.

Az élvezet magasabb, mondhatni kulturáltabb szintje a katarzisz: az egyik szereplővel való spontán érzelmi azo-

nosulás, amit a történet révén és végén a lelki tisztulás élménye követ.

## 2. MITŐL SZUPEREK?

Mindegyik hősnek van valami szuperképessége. Egyesek *eleve így születtek*, de a többség vagy rendkívül sokat tett érte, vagy valami rendkívüli történet vele. Mások rendkívüli képességei mögött *lényük drámai átváltozása* áll. Van, aki genetikai kísérletezés eredményeként született, és van, aki misztikus úton kap új életet. A szuperképességek mind támadó vagy védő képességek, a hősöknek ugyanis feladatuk van: harcolniuk kell, méghozzá értünk, egyszerű, mezei halandókért. Mi ugyanis veszélyes és igazságtalan világban élünk, és valóban *jó lenne, ha lenne valaki*, aki nálunk sokkal erősebb, képes vigyázni ránk, és igazságot tud szolgáltatni nekünk.

## 3. MITŐL HŐSÖK?

A szuperhősök elsősorban gonosz bűnözők, örült tudósok ellen küzdenek. A sztorik alkotói szerint tehát elsősorban tőlük van okunk félni. A szuperhősök ellenségei mind olyan közellenségek, akikkel szemben nem csak mi, közemberek, hanem az állam, a katonaság és a rendőrség is tehetetlen. A szuperhősök történeteiben többnyire *a jó és*

*a rossz klasszikus küzdelme* jelenik meg, pontosabban félelmeink az emberi gonosszágtól és a technikai gonosztól, azaz tulajdonképpen a saját képességeinktől. Mivel erkölcsi megfontolásaink bizonyos helyzetekben elolvadnak, képességeink rombolóvá válhatnak.

## 4. AKIKKEL NEHÉZ AZONOSULNI

Ebben a műfajban nem könnyű a főszereplőkkel azonosulni. Több alakkal is eljuthatunk az együttérzésig, például a Kőember, Hulk apja visszaélt a saját gyermeke kiszolgáltatottságával, genetikailag manipulálta őt, Hulk barátnője pedig egyszerűen sosem számíthatott magas rangú katonatiszt apjára. Mindketten áldozatok, ezért részvét ébredhet bennünk irántuk, de más nemigen. A való életben is túl sok fiatal küzd az apjával, úgyhogy Hulk sorsában nem marad sok rendkívüli.

Daredevil, a Fenegyerek is csalódik az apjában. Még kisfiúként meglátja, amint bokszoló apja a ringen kívül behajtóként dolgozik, azaz gyengékből veri ki a pénzüket. A srác felnő, és nappal ügyvédként dolgozik, de éjjel ügyész és hőhár egy személyben. Hősünk tehát srácként még áldozat volt, de felnöve már ő maga is áldozatokat szedne, ha

nem ijedne meg időnként saját magától. Gyóntató papja (!) megmondja neki, hogy igazából nem feloldozást vár, hanem felhatalmazást arra, hogy „valaki” akár törvénytelen módon is érvényt szerezzen az erkölcsnek, amikor a törvény tehetetlen. Vajon hova vezet, ha jogtalan eszközökkel is szabad érvényt szerezni az igazságnak?

## 5. AKIVEL KÉPTELENSÉG AZONOSULNI

Az abszolút negatív példa számomra Superman. Bár embernek néz ki, de nem az, hanem földönkívüli. Kisbaba-ként érkezik, és hamar kiderül, hogy képességei emberfeletti. Felőttként ő is a bűnözők ellen harcol, emberi eszközökkel sebezhetetlen, legyőzhetetlen. A képességeit lehet csodálni vagy irigyelni, de a személyével azonosulni képtelenség.

## 6. EGY VALÓDIBB HŐS

Forgalomban van néhány olyan szuperhős is, akik nem „kész” figurák, és ezért komoly változásokon kell átmenniük. Pókember esetében a szuperpók csípése Peterből, egy átlagos, gátlásos kamaszból csinál szuperhőst, de nem egyik pillanatról a másikra. Egyrészt ki kell tapasztalnia a képességét, másrészt komoly *jellemfejlődés*en is át kell mennie. „A nagy erő nagy felelősséggel jár.” A felelősség pedig nehéz teher, és rá is a *szuperhősök magányossága* vár. Amikor próbál megállítani egy elszabadult közlekedési eszközt, a nagy erőfeszítés után eszméletét veszti. Az utasok a kifeküdött Pókembert álarc nélkül látva rádöbbennek: „Hisz ez csak egy gyerek”. Talpra segítik, visszaadják az álarcát, és kijelentik, hogy megőrzik a titkát. A titoknak és a csodának ugyanis ők is a részeseivé lettek azáltal, hogy megvédehtették azt, aki egy pillanatra maga is védelemre szorult, miközben őket védte.

## 7. AZ ANTIHŐS ÉS EGY IGAZI HŐSNŐ

Hancock hiába él nyolcvan éve, ugyanolyan fiatal, hiába tud repülni, hiába pattan le róla a golyó, hiába a sok mentőakció, mindenki utálja őt. Rendszerint több kárt okoz, mint amennyi értéket megment. Tudja, hogy az emberek megvetik, és ő is megveti önmagát. Ezért aztán iszik, és mindennap kiüti magát, hogy felejtse. Ápólatlan és részeges, nem éppen ideális alak, még kevésbé tipikus szuperhős. Viszont teljesen emberi abban az értelemben, hogy mivé tudunk válni, ha nem tudjuk, kik vagyunk, és mi a dolgunk. **A képes-**

**ség ugyanis önmagában nulla, helyes motivációra is szükség van, ez pedig az önismeretnél kezdődik.**

Egyszer megmenti egy PR-szakember életét, aki megérteti vele, hogy ha már egyszer ilyen képességei vannak, ne csak magával foglalkozzon, hanem éljen mások javára. Hancock önként bevonul a dutyiba, hogy letöltse a büntetését, és egy önfejlesztő körben lassan beismeri, hogy alkoholista. A városban ugyanakkor elszabadul a bűnözés, úgy-hogy végül a polgármester segítséget kér Hancocktól. Így jut el a közutálattól a népszerűségig. Ez azonban rögs út: egy emberfeletti lénynek bevallani, hogy emberi problémája van.

A látványos jellemfejlődéssel párhuzamosan kiderül, hogy Hancock mégsincs egyedül. A PR-os felesége, Mary titokban ugyanolyan „isten, angyal vagy szuperhős”, mint ő.

Évezredekkel előtt párban lettek teremtve, ha azonban egymáshoz közel kerülnek, emberi érzéseik és élményeik miatt halandóvá, elpusztíthatóvá válnak. Hancock – általában sérthetetlen – testén a hegek olyan múltbeli esetek nyomai, amikor a nőhöz túl közel került, és már-már halandó emberré válva kellett megvédenie. Aki szeret, megsérülhet: aki emberivé válik, halandóvá válhat.

Miből érezzük azt, hogy egy szuperhősnek köze van hozzánk? Mikor tudnánk vele együttérezni, és vele azonosulni? Ha sebezhető lenne. Ha meg tudnánk sebesíteni, méghozzá emberi eszközzel. Nem furcsa? **Azzal tudunk együttérezni, és arról hisszük el, hogy együtt tud velünk érezni, akitől nem kell félnünk.** Kitől nem kell félnünk? Attól, akit le tudnánk győzni. Tehát aki más, mint mi, de közel akar hozzánk kerülni, az egyrészt legyen egy közülünk, másrészt szolgálta ki magát nekünk. Ismerős ez valahonnan?

**DR. SZALAI ANDRÁS**

[www.apologia.hu](http://www.apologia.hu)

*A képesség ugyanis önmagában nulla, helyes motivációra is szükség van, ez pedig az önismeretnél kezdődik.*



# „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet”



Fotó: Révészné Bellai Csilla

Jézus nem osztályteremben tanított, hanem hétköznapi élethelyzetekben, út közben, evés közben, vagy amikor leült egy fa alatt. Történetei is az életből valók. Mi Európában megtanultunk osztályteremben ülni, és elfelejtettünk történeteket mondani.

Jézus szerint azok a boldogok, akik szelídek, akik nem használnak erőszakot.

Ők fogják örökölni a földet. A világ világgosságává, a föld sójává kell lenni hatalom és erőszak nélkül. Tanítványai mégis annyira a világhoz hasonlóan gondolkodtak a hatalomról, hogy egy nap azzal a kéréssel fordultak hozzá, hogy szeretnének majd mellette ülni Isten országában. Erre ő így felelt nekik: „A királyok uralkodnak népeiken, és akik hatalmuk

alá hajtják őket, jötevőknek hivatják magukat. Ti azonban ne így cselekedjétek, hanem aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint a legkisebb, és aki vezet, olyan legyen, mint aki szolgál. Mert ki a nagyobb? Az, aki asztalnál ül, vagy aki szolgál? Ugye az, aki az asztalnál ül? Én pedig olyan vagyok közöttetek, mint aki szolgál.” (Lk 22,25–27)

Jézus ezzel arra világít rá, hogy Isten országában a dolgok a fejük tetejére vannak állítva. Az országot nem az uralja, aki látszólag minden hatalommal bír, hanem aki szelíd. A zsidók nem ezt tanulták, hanem azt, hogy szemet szemért, fogat fogért (2Móz 21,23–27). Jézus felülírja ezt a törvényt, és az ellenség szeretetét ajánlja. **„Annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is!”** (Mt 5,39) Ez vajon működik?

Német származású, nem keresztyén szüleimmel a Szovjetunióban éltem. Ott gyakorlat volt, hogy a hatalom kicsi gyerekeket választott ki, és saját igényei szerint nevelte őket. Velem is ez történt, kiválasztottak; Leningrádban a vezető egyetemen fizikát és matematikát tanultam. Sportban is edzettek, jó bokszoló voltam. Amikor hitre jutottam, kihajítottak az egyetemről. Mindent elveszítettem. Néhány hónappal később behívtak katonának. Nem vállaltam a fegyverviselést. Ekkor kezdődött a nehézségek sorozata.

Büntetőtáborba kerültem. A tiszt előtt ezt a verset idéztem: „Ha valaki téged arcul üt jobbról, tartsd oda a másikat is”. Odahívtak egy embert, akinek azt mondták, hogy üsse ki a negyedik és az ötödik fogamat. Így ment ez minden második éjjel. A tiszt azt mondta, ha már nem hiszem azt, ami a Bibliában meg van írva, akkor nyugodtan üssek vissza és ne mondjam többé, hogy keresztyén vagyok. A gyűlölet, a düh, a belső ellenállás hatalmas hegygé nőtt bennem. Kaptam fél nap szabadságot, hogy gondolkodjak, mielőtt megölnék. Így kiáltottam Istenhez: **„Tényleg igaz, hogy a gyenge erős?”** Ott álltam Isten előtt, és egyszer csak a Szentlélek hatalmas erővel szállt le rám. Olyan isteni szeretet gyulladt fel bennem, amelyet addig nem ismertem. Este a tiszt megkérdezte, hogy mire jutottam. Én a Mt 5,39 mellett döntöttem, mondtam. Ekkor nekem támadt, de a keze megállt az arcom előtt, és azt kérdezte tőlem kiabálva: miért szeretsz engem? Nem mondhatom, hogy nagyon szerettem volna, de legalább nem gyűlöltem. A szívem már szabad volt, kész voltam meghalni.

1976-ban családostól kidobtak az országból, mint a nép ellenségét. 1995-ben a Leningrádi Keresztyén Egyetem első végzőseinek kibocsátó ünnepségén ott ült az állami egyetem elnöke, aki annak idején eltávolított engem az egyetemről. Olyan tisztségviselők is ültek ott, akik a katonaság idején majdnem megöltek. Az egyik odajött hoz-

zám, és azt mondta: „Reimer professzor úr, a mi országunk az önöké”. A Szovjetunió nagykövete meglátogatót a lakásomon egy Jelcin elnök által aláírt levéllel, amelyben bocsánatot kértek azért, hogy a nép ellenségének nyilvánítottak. Eljött az a nap is, amikor a Kremlben hirdethettem az evangéliumot. Sok kommunista még a Kreml közelébe sem juthatott. Mégsem olyan gyenge dolog keresztyénné lenni! Attól, hogy lemondunk az erőszakról, nem leszünk gyengék.

Ma a legtöbb ember Kínában jut hitre.

Tudjátok, miért van így? Mert nagy üldözésben van részük. Nemrégén meglátogattunk egy püspököt, aki húsz évig ült a hite miatt börtönben. Több ország parlamentjének segítségével szeretnénk volna kihozni a börtönből. A püspök azzal fogadott, hogy miért akarjuk kivinni a börtönből, amikor Isten küldte őt oda, és ő is fogja kihozni onnan. Nagyon sokan megismerték Jézust, és élő hitre jutottak általa, ő a börtönben egy nagy gyülekezet pásztora, a helyén van, ő ott erős.

A mi erőnket nem az emberi hatalom adja. Ha a kormány meghívja az egyházakat, hogy vegyenek részt az ország ügyeinek intézésében, vajon ez a lehetőség támogatja az evangelizálás ügyét, épülnek ezáltal a gyülekezetek? Az erő és hatalom pozíciója missziói pozíció? Lemondunk az ilyen pozícióról, mert mi az ország prófétai hangja akarunk lenni. Imádkozunk a kormányért és támogatjuk a hatalommal bírót, de mi szolgálunk, mert ez a mi megbízásunk. Nincs szükségünk gazdag, hatalommal bíró egyházra, **nekünk szolgáló egyházra van szükségünk, amely általa lesz erős, hogy gyenge és szelíd.** A jóléttel önmagában nincsen semmi gond. A gond akkor jelentkezik, amikor azt gondoljuk, hogy a pénz, a hatalom és az emberi szabadság lelki, szellemi erőt ad nekünk.

Peruban 1980-ban még nem volt keresztyén templom. A keresztyének később sok gyülekezetet alapítottak. Sohasem felejttem azt a kistermetű indiánt, aki hagyományos öltözetben állt előttem lándzsával a kezében, és azt mondta magáról, hogy ő egy evangélista. Sokan hitre jutottak általa, sok gyülekezetet plántáltak, mondta. Majd kért, hogy menjek hozzájuk tanítani őket. Nemet mondtam, mert szerintem

nem rám volt szükségük. Sajnos mentek más amerikai tanítók Peruba. A kilencvenes évek közepétől befejeződött az ébredés Peruban. Ez a lándzsás indián testvérünk ma már öltönybe öltözik, Limában bibliaiskolába jár, tanult, de már nincsen ébredés. Miért nincsen ébredés? Mert a világ Ura számon vonta be Jeruzsálemba, mi pedig Mercedesen akarunk bevonulni. **A világ Ura szolgálként érkezett, mi uralkodni akarunk.**

Hosszú évek óta foglalkozunk gyülekezetplántálással. Sohasem kezdjük

pénzzel a munkát. Isten országának a munkáját pénzzel nem lehet kezdeni, mindig a gyengeségünkkel kezdjük. Például Ahmedet, a keresztyénné lett muszlimot nem az én szavaim győzték meg. Az győzte

meg őt, ahogyan Isten reagált az imádságaikra, gyengeségeikre; hogy látta Isten betegeket gyógyítani. Amikor a börtönben levő Keresztelő Jánost tanítványai által kérdezi Jézust, hogy ő-e az eljövendő, akkor Jézus válasza az, hogy mondják meg Jánosnak: a bénák járnak, a betegek meggyógyulnak, a vakok látnak. Isten országa betört a világba. Ha a szelíd Istenben bízunk, meghódítja a földet, és örökölni fogja.

Nem attól félek, hogy az iszlám uralni fogja Európát, sokkal inkább félek egy olyan egyháztól, amely már nem egyház. Nem a muszlimoktól, a politikusoktól, a sátnistáktól, az orosz páncélosoktól félek, hanem a keresztyénektől, akik nem ismerik a Szentlélek erejét. Azoktól, akik dogmatikailag helyesen hisznek, **de az erőben megnyilvánuló Krisztust nem ismerik.**

Ha néha gyengének érzitek magotokat, az nem probléma. Néha úgy érzitek, nincsen semmi ötletetek? Ez sem probléma. Ez az a pillanat, amikor Istenhez fordulhatunk. Nincsen elég pénzünk? Ez sem gond. Isten teremtette az anyagiakat is. Ha Isten jelen van, ki lehet ellenünk?

#### DR. JOHANNES REIMER

A szerző a Dél-afrikai Egyetem német-országi Ewersbach teológiai főiskoláján a missziológiai professzora

Az áhítat a Révfülöpön, az Ordass Lajos Oktatási Központban, 2015 júniusában tartott ökumenikus lelkesítő, munkatársi konferencián hangzott el

## Ha a szelíd Istenben bízunk, meghódítja a földet, és örökölni fogja.

# Én csak eszköz vagyok



**Dr. Tóth Piroska Nagylétán** született 1935-ben egy hívő, ötgyermekes családban. Tízennégy éves kora óta arra vágyott, hogy orvos-misszionárius lehessen. Ma Debrecenben él, a helyi baptista közösség tagja.

## Hogyan kezdődött az ön missziós élete?

Fiatalként olvastam könyveket misszionáriusokról, amelyek nagyon hatottak rám. Elhatároztam, hogy ha felnövök, orvosként misszionárius leszek Afrikában. Viszont a kommunizmusban keresztyénként nem nagyon lehetett ilyen terveket szőni. Egyik iskolámat ott kellett hagynom amiatt, hogy megtalálták nálam a Bibliát. Egerben folytattam a tanulást, majd Debrecenben lettem orvosstanhallgató. Eközben édesapám hazajött a hadifogságból, majd hamarosan meghalt. Édesanyám egyedül maradt, de én mindenképpen tovább akartam tanulni.

1956-ban kitört a forradalom, és Pestről sok beteget hoztak Debrecenbe. Segítettem a kórházban, és közben imádkoztam, hogy az Úr mutassa

meg, hogy hol akar használni. Haza mentem szabadságra három napra, de nem maradtam ott végig, mert éjszaka egy belső hangot hallottam, hogy keljek fel és induljak. Elkészültem, mintha Debrecenbe mennék, de jött megint ez a belső hang, hogy tovább kell mennem Budapestig.

## A diktatórikus időszakban a misszió nem volt téma. Mégis, volt elképzelése arról, hogy milyen európai missziós szervezet segítségével tudna kijutni Afrikába?

Nem, én ezt teljesen Isten kezébe tettem: ha ő küld, állok rendelkezésére. Amikor Pestre értem, újra éreztem a belső hangot, hogy tovább kell mennem Hegyeshalom irányába. A kalauz a vonaton szólt, hogy egy szakaszon lassabban fog menni a vonat, és aki akar, le tud ugrani, hogy átmehessen a zöldhatáron, kikerülve az ellenőrzést. Imádkoztam, és kétszer is megerősítést kaptam, hogy nem ez az én utam. Hegyeshalom határánál az orosz és a magyar katonák csak azt engedték be a városba, aki igazolni tudta, hogy helyi lakos. Gondoltam, hogy ha Isten úgy akarja, akkor átsegít ezen az akadályon. Leszálltam, kinyitottam az igazolványomat, de a magyar és az orosz katonák csak intett, hogy menjek tovább, egyik sem vette el. Aztán csak mentem tovább egy széles országúton az emberek és a katonai autók között.

## Ez 1956 novemberében volt?

Igen, huszonegy éves voltam akkor. Miközben mentem, egy férfi került mellém, és azt mondta, hogy ne beszéljünk, csak kövessem. Mentem utána. Befordultunk egy erdőbe, aminek a végén a férfi előre mutatott egy távoli fényre, és azt mondta, hogy arról le ne vegyem a szemem, menjek tovább abba az irányba. Még akartam valamit kérdezni tőle, de már nem volt sehol. Egy kukoricaföldön mentem keresztül, és egyszer csak elvagdóztam, de éppen jókor, mert katonák jöttek kutyákkal. Fekve maradtam, és sem ők, sem a kutyák nem vettek észre, pedig nem voltak messze tőlem.

Mentem tovább a fény felé, és ott találtam magam egy ausztriai vasútállomáson. Németországba mentem, ahol egy nőgyógyász mellé kerültem segédápolónak. Ott maradtam, amíg nem kezdődött el az egyetem. Sokat tanultam ettől az orvostól. Aztán 1957 áprilisában megkezdhettem a tanulmányaimat a tübingeni orvosi egyetemen. Később Hamburgban folytattam az egyetemet, mert ott misszionárius orvosokat képeztek. Ott kértek meg, hogy menjek Pakisztánba, mert szükség lenne ott egy orvosnőre. Így kötöttem ki 1962-ben Sialkotban, az indiai Kaszmirral határos pakisztáni nagyvárosban, egy jól felszerelt amerikai kórházban.

## Pakisztánban nem volt könnyű, hiszen átéltek háborút, keresztyénüldözést. Milyen problémákkal találkozott?

Egyszer éjszaka hívtak egy szüléshez. Hirtelen egy repülőt hallottunk közeledni, majd egy borzalmas robbanást. Az volt az első ledobott bomba. Akkor még semmit sem tudtunk arról, hogy mi történt, hogy Indiától vissza akarnak venni egy fontos területet a pakisztániak. A szülést levezettem, de ott kellett maradni, mert a rendőrség lezárt mindent. Engem viszont vártak a betegek a kórházban.

A kórház is kapott négy bombát, és később nekem kellett gondoskodni az ott lévő huszonkét gyerekről. Abortuszt nem vállaltam, azt mondtam, akkor inkább maradjon a gyermek a kórházban. Így kerültek oda ezek a gyerekek, akik közül sokat sikerült örökbe adni később.

## Hogyan éltek ott a helyi keresztyének?

A keresztyénekre szükség volt például a gyógyításban és az oktatásban. Viszont amikor beindultak a bombázások

**Egyáltalán nem volt orvos, és kórház is csak százhusz kilométerre.**







és jöttek a muszlimok, összegyűjtötték a templomokba a keresztyéneket, bezárták az ajtókat, és rájuk gyűjtötták. Nagyon kevesen maradtak életben. Ezután egyedül maradtam mint orvos, mert a pakisztáni orvos elment, és az amerikai orvosnak is menekülnie kellett.

**Hallottam, hogy volt, hogy a saját vérért adta a betegnek.**

Igen, mert másképpen nem maradt volna életben. Egyébként ez egy rendes klinika volt, tehát a vér átadását meg lehetett oldani.

**Ezt olvastam az egyik levelében: „Folynak a bombázások, mi magunk is egész testünkben reszketünk, de nem akarjuk mutatni a nővérek felé, hogy mi is félünk”.**

Én és egy német nővér voltunk, akik Németországból jöttünk, a többiek pakisztániak voltak. Borzalmas volt az a félelem, csüggték rajtunk, de mindent el kellett látni ugyanúgy, mint addig, mert hozták a betegeket.

**Hogyan tudott megmaradni hitben, emberségben? Talált ott olyan hívő**



**testvért, akivel tudott néha együtt imádkozni, beszélgetni?**

Igen, folyamatosan ezt tettük. Minden napot igeolvasással kezdtünk. A kórház személyzete és a betegek is részt vettek ezeken az alkalmakon.

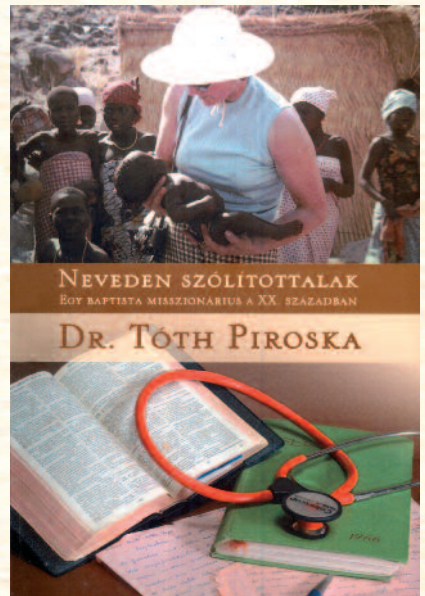
**Milyen nyelven folyt ez?**

Általában angolul, de megtanultam az urdu nyelvet is, így a betegekkel is tudtam imádkozni. Sőt embereket menteni, mert volt, aki megtért és tudta, hogy ha hazamegy, a szülei nem fogják befogadni. Rendeznek egy vacsorát és mérget fognak tenni az ennivalójába. Mivel ezt előre tudtuk, felkészültünk a mentésükre. Amikor ledobták az utcán a vacsora után az eszméletlen embert, mi már vártuk, és még az autóban gyomormosást csináltunk. Így sikerült sokakat megmenteni. A kórházban maradtak egy olyan szobában, ahová még a pakisztáni nővérek se mehettek be, nehogy valaki elárulja, hogy életben vannak.

Amikor felépültek, kiküldtük őket bibliaiskolába, de más néven. A legelső, aki elvégezte a bibliaiskolát, utána lelkipásztornak tanult. Lelkészként visszatért Pakisztánba, megkereste az apját, és elmondta, hogy él és megbocsátott neki, mert Isten nem akarta az ő halálát. Örülne, ha az apja is elfogadná Istent, mielőtt meghal.

**Hogy jött a váltás Afrika irányába, és a párizsi nyelvtanulás?**

Öt év szolgálat után 1967-ben hazamehettem egy év szabadságra. A gyülekeztől jött az igény, hogy szükség lenne



misszionáriusra Afrikában. Francia nyelvterületre akartak küldeni, ezért hat hónapra Párizsba mentem nyelvet tanulni. Így kerültem Kamerun északon fekvő városába, Dayayba.

**Milyen nehézségekkel nézett szembe Afrikában? Milyen komoly esetek voltak?**

Pakisztánban minden megvolt, itt pedig semmi. Egyáltalán nem volt orvos, és kórház is csak százhusz kilométerre. Könyörögni kellett a németországiaknak, hogy küldjenek eszközöket, gyógyszereket, mert szó szerint nincs semmi.

Egyszer egy komoly sérültet hoztak. Egy lányt vett magához, aki egy másik fiatalember menyasszonya volt. Az megtudta, a barátaival együtt lerésze-



Foto: Szeverényi – A kép illusztráció

gedett, és elindultak, hogy végezzenek vele. A sérültnek a bozótvágo kés kettévágta a lapockáját, és az egyik csigolyája is nyitva volt, kilátszott a lüktető gerincvelő. Nem tudott lábra állni. A részeg férfiak közültek, hogy nem vihetem kórházba, kényszerítettek, hogy itt és most csináljak vele valamit. Ketten a kezét fogták, ketten a lábát, itatták, hogy elkábuljon. Egy darabot levágtam a törött lapockából, ollóval megformáztam a csontot, és befedtem vele a hiányt a gerincnél. Fémcsatokkal rögzítettem a csontot, majd ráborítottam az izmot. Mondtam, hogy másnap mindenképpen beviszem a kórházba. A rendelés után odamentem, ahol feküdt, hát nem volt sehol. Két nővér mondta, hogy már felkelt. Súlyos szövödmények nélkül gyógyult meg ez a beteg. Sok ilyen csodát eltünk át.

#### Hol tetszett lakni?

Kaptam egy szobát az épületben. Az udvaron állt egy szamaras kocsi egy ötvenliteres hordóval, azt kellett a folyóból megtölteni, mert víz nem volt sehol.

#### Egy alkalommal berontott valaki a szobájába, és arcul ütötte. Mi történt?

Nekem kellett egy hónapig a számár enivalóját beszerezni. A másik hónapban

pedig a pásztornak, mert ő is éppúgy kapta a vizet, mint én. Mondtam, hogy én nem fizetem azt a vizet is, ami a rendelőnek kell. Megvettem a két zsák zabot, és többet nem. Ezért annyira pofon ütött a vízfordó fiú, hogy eles-tem. De ott feküdt a rendelőben egy államfő, és a pofozkodó ezt nem tudta. Ő meghallotta a vitát, kijött és elkapta a fiút. Addigra már a rendőrséget is hívták, és egy évre be is zárták a fiatalembert. Azt mondta, azért csinálta, mert házasodni akart, nem volt pénze, anélkül pedig nem kap feleséget. Az orromat meg kellett műteni, amikor visszajöttem Németországba, mert eltörte.

#### Egy bizonyos módszert tetszett ott kitalálni az agyhártyagyulladás gyógyítására.

Többféle növényből készítettem teát, és ugyanolyan hatást értünk el vele, mint az injekcióval. Én is megfertőződtem az agyhártyagyulladással. Amikor Németországba visszamentem, még kellett kezelést kapnom, kómába is kerültem egy kis időre. Annyi következménye maradt ennek a betegségnek, hogy

nyáron a 30°C fölötti hőmérsékletet nem bírom, így Afrikától elbúcsúztam, és ezután közel huszonöt évig Németországban praktizáltam.

#### Még Magyarországról is jártak önhöz kezelésre.

Igen, én mindig kész voltam tanulni, nemcsak a kínai gyógyászatot, hanem mindenféle természetgyógyászati előadásra is jártam, és le is vizsgáztam ezekből.

De mindig elmondtam a hozzám fordulóknak, hogy a betegségeket nem én gyógyítom, én csak egy eszköz vagyok, aki gyógyít, az a Jóisten.

**Én csak egy eszköz vagyok, aki gyógyít, az a Jóisten.**

#### Az Úr tanította meg szeretni a más valószínűségeket is?

Persze! És ha rákérdeztek, hogy miért vállaltam ezt a munkát, elmondtam, hogy azért, mert azt akarja az Úr, hogy egészségesek legyenek. Sokan megtértek közülük, és komoly hívők lettek. Most ők adják tovább és teszik azt, amit én tettem.

*Szeverényi János Debrecenben készült interjúja, Győri András Timótheus felvételének szerkesztett változata*



# Egyszerűség vagy leegyszerűsítés?

Az értelmiségi bibliai értelemben vett megmenekülésének titka az, hogy különbséget tud-e tenni egyszerűség és leegyszerűsítés között.

**M**inden értelmiségi tisztában van a világ bonyolultságával. A kozmológia számol a világmindenség, a fizika a világ működése, a biológia az élet, a pszichológia a lélek, a szociológia a társadalom, a politológia a hatalom, a filozófia a gondolkodás, a teológia a hit bonyolultságával. Az értelmiségi a kérdések nagy száma és komplexitása miatt minden választ könnyen leegyszerűsítőnek érez. A becsületes értelmiségi számára ezért végtelenül hosszúnak tűnik az út Istenhez is. Ahhoz, hogy a leegyszerűbb igazságokat tényeknek fogadhassa el, úgy érzi, végtelen utat kell bejárnia, hiszen mindenhol újabb kérdésekbe botlik, újabb és újabb útelágazásokhoz érkezik. Berzenkedik a leegyszerűsítéstől, mert az számára a valóság tagadása. Az értelmiségi gyakran úgy érzi, hogy két út van előtte: intellektuális öngyilkosság vagy örökös keresés.

Jézus egy alkalommal hálát adott Atyjának (akit a menny és föld Urának nevez), amiért **a lényeges igazságokat elrejtette a bölcsék és értelmesekektől, és a kisgyermeknek felfedte.** Ezek szerint Jézus a valósággal való szembefordulást és az intellektuális öngyilkosságot javasolja? Ha nem teszünk különbséget egyszerűség és

leegyszerűsítés között, a következtetés elkerülhetetlennek tűnik. A kettő közti különbségtétel viszont megmentheti a bölcséket és értelmeseket is.

Jézus egyszerűségről és nem leegyszerűsítésről beszélt. A leegyszerűsítés az egyszerűség utánzata. Az egyszerűség alázat, a leegyszerűsítés gőg. Az egyszerűség ugyanis számol a világ sokrétű, komplex valóságával, és azt választja vezetőül, aki

bevezették főistenük templomába, ahol a mondabeli szekeret őrizték, majd elmondták neki a hozzá fűződő jóslatot. Sikertelen próbálkozások után Nagy Sándor mindenki számára váratlan lépésre szánta el magát. Kirántotta kardját és így kiáltott fel: „Nem számít, hogyan bomlik szét!” – és kardjával szétvágta a csomót. Ezzel vagy kijátszotta a jóslatot, vagy beteljesítette; mindenesetre megoldotta a feladatot, és Ázsia ura lett!

*A hit egyszerűsége viszont elismeri a csomó kibogozhatatlanságát, és egyszerűen átvágja azt.*

mindazt létrehozta. A leegyszerűsítés viszont tagadja a világ bonyolultságát, és így hiszi magát okosnak. Inkább felfuvalkodott kisserűség, mint bölcsesség. A leegyszerűsítés éppen ezért nem rokona, hanem ellenfele a valódi egyszerűségnek.

A leegyszerűsítés és a hit egyszerűsége közötti különbséget jól illusztrálja a gordiuszi csomó mondája. Az ókori monda szerint Gordeusz, Phrügia királya, országának egyik városában, Gordionban saját szekérének a gyeplőszárait számtalan kibogozhatatlan csomóval odakötözte a járomhoz, hogy halála után senki ne használhassa. A frígiaiak szerint a csomóhoz egy isteni jóslat fűződött: az lesz Ázsia ura, aki kibogozza a gyeplőszárat áttekinthetetlenül egymásba fonódó csomóját. Hosszú időn át senkinek sem sikerült megbirkózni a feladattal. Végül Kr. e. 343-ban Nagy Sándor elfoglalta a várost. A város meghódolt lakói

A valóság olyan, mint a gordiuszi csomó. A leegyszerűsítés azt mondja: nem is olyan bonyolult ez a csomó! És úgy tesz, mintha kioldotta volna. **A hit egyszerűsége viszont elismeri a csomó kibogozhatatlanságát, és egyszerűen átvágja azt.** Kisgyermekként hisz. Nem tagadja a csomót, hanem az egyszerűséghez folyamodik, hogy az Atya felfedhesse előtte a titkokat. „Credo ut intelligam”, mondja Augustinus: „hiszek, hogy értsek”. A világ a gyermekként hívó számára ezután is összetett marad, de már tudja, hogyan tud keresztülhatolni rajta. Az értelmiségi megmenekülésének útja tehát nem az intellektuális öngyilkosság, hanem éppen a tudás komplexitását elismerő gyermeki hit. Nem a leegyszerűsítés, hanem az egyszerűség.

**SZABADOS ÁDÁM**

<http://divinity.szabadosadam.hu>

## Olvasói levél



A legutóbbi a Híd magazinban (2017/3., 48. oldal) ezt olvastam: „Sajtójelentések szerint az új amerikai elnök a megválasztását nagy mértékben a déli keresztyén államok hívó keresztyénei szavazatainak köszönhetette... Alig féléves elnöksége után érdekes módon éppen ezek a választók csalódottak és elégedetlenek az elnökkel, és ezt egyre szaporodó tüntetéseken mutatják ki”.

**A** keresztyének nevében egyáltalán nincsenek tiltakozások. Nem azért, mert úgy gondolják, hogy Trump tökéletes, vagy újjászületést tud hozni gyöngülő gyülekezetük számára, hanem mert nem tudtak Hillary Clintonra szavazni, aki keresztyén értékek ellenében kampányolt.

Az őt megszavazók továbbra is támogatják Trump elnököt, keresztyének és nem keresztyének egyaránt, annak ellenére, hogy Trump elnök megnyilvánulásai hagynak kívánnivalót maguk után, kijelentéseit gyakran elfogadhatatlan módon fogalmazza meg. Tudjuk, hogy Isten helyez embereket vezető pozícióba. Ezért mi elsősorban Istenben bízunk és nem Trump elnök úrbán. De nap mint nap imádkozunk érte. Messze nem tökéletes, ahogy egyikünk sem, de cselekedetei világosan mutatják, hogy a legjobbat akarja az ország és népe számára, a keresztyén értékrend figyelembevételével.

Emlékszem, hogy a választások idején arra gondoltam, hogy csak az Úr tudja, mi válik az egyház javára. Vajon Trump elnökké választása az egyházat még álmosabbá és kényelmesebbé teszi? Hillary Clinton pedig a keresztyén értékek ellen dolgozna, de ennek eredményeképpen esetleg megtisztulna, megerősödne az egyház, csak a hitvallók maradnának meg a gyülekezetekben, és még ébredés is jöhetne?

A média hatása nagyon erős az Egyesült Államokban. A szocialisták tisztában vannak a sajtópropaganda és a kormányzati cenzúra erejével, ami végül eltörli a szabadságot és elferdíti az igazságot. Olyan időket élünk, amikor elveszítjük a szólásszabadságot és vele együtt a méltóságunkat és az egymás iránti tiszteletet. Amerika azért volt nagyszerű, mert alkotmánya a zsidó-keresztyén értékekre és a Biblia szilárd alapjaira épült. Elnökünk bátran védelmezi ezeket az értékeket.

A tüntetések résztvevői olyan emberek, akik az amerikai zászlót elégetik, más emberek tulajdonát pusztítják és gyűlölettel viseltetnek saját hazájuk iránt. Azt gondolom, hogy jobb lenne, ha elmenne az országból az, aki saját hazájának ellensége. Ezek az emberek meg akarják változtatni ezt az országot, nem tartják tiszteletben az amerikai alkotmányt és Amerika hagyományos értékeit. Nem büszkék népünkre, saját történelmüket sem ismerik. Nem értik, hogy a szabadságért, amelyet élveznek, őseik keményen megdolgoztak és sokan a vérüket adták. Ezek a tiltakozók megtagadják a felelősséget saját magukért és családjaikért, mások verejtékkel megszerzett javain élőködnek. Hazugságot terjesztenek és polarizálják nemzetünket.

De van remény! Amerika történelme során voltak már sötét és nehéz idők, amikor az emberek elfordultak Istentől. De mindig volt egy kevés „maradék”, aki elkezdett imádkozni, és eljött a várva várt ébredés! Tavaly Franklin Graham, Billy Graham fia felhívta a nemzetet, hogy imádkozzon. Hiszem, hogy Isten szólt általa ezekben az időkben! Sokan csatlakoztunk a felhívásra és vele együtt imádkozunk folyamatosan a nemzetért és az egyházért, erősebben, mint valaha.

Bűnbánatra van szükségünk, mert messzire sodródtunk az élő Istenbe vetett hitünk alapjaitól. Az Úr újra és újra figyelmeztet minket: ha elhagyjuk őt, akkor ő is el fog hagyni minket.

„Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr” (Zsolt 33,12)

**É. V. C.**

Egy amerikai magyar keresztyén

# Luther gondolatai



„Istenem van: ez azt jelenti, hogy van valakim, akiben szívből bízom és hiszek. Aminthogy a bizalom és hit teszi Istent is, meg a bálványt is. Ha hited és bizodalmad helyes, akkor *Istened* van, ha viszont hamis, akkor csak *bálványod* van. Mert Isten és a hit elválaszthatatlan. Akin szíved csüng, akire hagyatkozol, az valójában *Istened*.”

„Krisztusnak nincs pénze, sem erszénye, se földi birodalma. Mindezt egészen a földi királyoknak engedte át. Egyet azonban magának tartott fenn. Valamit, amit sem ember, sem angyal nem tud. Ő az, aki legyőzte a bűnt, halált, ördögöt és poklot. A halálban is meg tudja tartani azokat, akik igéjével benne hisznek.”

„Még hozzá nem is azt mondja [Krisztus], hogy aki bennem hisz, örök élete lesz, hanem azt, hogy *mihelyst* hiszel bennem, *legott* örök életed van. Tehát nem eljövendő, hanem jelenvaló ajándékról beszél: ha hinni tudsz bennem, tied az üdvösség, s máris ajándékba kaptad az örök életet... Itt, e földön kell elnyernem és megkapnom.”

„Szentnek kell lenned; csak azt ne gondold, hogy magadtól, saját érdemedből vagy szent, hanem mert tiéd az Isten ígéje, s a Krisztus igazított, szentelt meg, s adta neked a mennyet. Erről kell hitet tenned, ha keresztyén akarsz lenni. Mert Krisztus nevének leggyalázatosabb káromlása volna, ha tagadnánk, hogy az ő vére mossa el bűnünket, és tesz szentté. Hinned és vallanod kell tehát, hogy szent vagy, de nem a saját kegyességeddel, hanem a Krisztus vérével. Erre a hitre tedd fel az életedet, mindenedet, s bármi érjen, vállalad érte.”

Válogatta: Göllner Pál

# A 23. zsoltár

## AZ ÚR AZ ÉN PÁSZTOROM, NEM SZÚKÖLKÖDÖM



Megtaláltál – megtaláltalak. Tied vagyok, nem szűkölködöm. Milyen sokat kerestelek! Nem volt nyugalmam, valami űzött, hajtott, valami nagyon hiányzott az életemből. Kerestelek a természetben, kutattalak a művészetben, az emberekben és magamban. De semmi nem adott végső nyugalmat, békét. Úgy éreztem, vége mindennek, hazugság minden, az élet nem más, mint lassú haldoklás, nincs cél, csupán a halál. Hát akkor jöjjön, fogadjon magába!... És ekkor jöttél te, és magadhoz csóktáltál. Ez a csók örök és egyre forróbb. Karjaidba vetted bűnös, elgyötört testemet. Fájt ez a szeretet, nem érttem. Sebeimet meggyógyítottad, bűnömet eltörölted. Most már te vagy Pásztorom, és nem szűkölködöm.

*Ének: Ó, halld meg, Uram, ó, halld meg imám!*

## FÜVES LEGELŐKÖN TERELGET

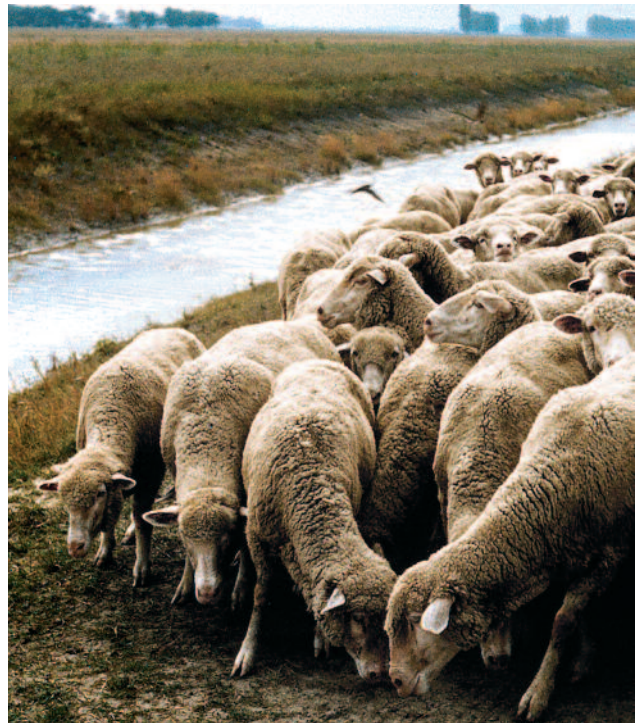


Éhező lelkemet megelégitéd, hiszen magadat adod, és ez minden, mert te vagy az Élet. Milyen boldogság belőled élni! Ez ad végső békességet. A veled való találkozás gazdaggá tesz. Megmutatod, mi az igazi szeretet. Mert van-e nagyobb szeretet annál, mint amikor valaki életét adja másokért? Ezt

értünk teted, pedig te szent vagy, mi pedig bűnösök. Tes-teddel táplálsz minket, megfeszített, drága, szent testeddel. Ez ad a bűneink okozta félelemből szabadulást... Fűves lege-lőkön terelgetsz engem.

*Ének: Ne félj, ne aggódj, ne sírj, ne bánkódj!*

## CSENDES VIZEKHEZ VEZET ENGEM



Milyen tapintattal tereltél az örök élet csendes vizéhez, ma-gadhoz! Azóta nem szomjazom. Mint a nyári zápor a száraz földön, úgy áradt szét bennem ez az életnedv. Ez új érzés, olyan, mintha most kapnám vissza, amit régen elveszítet-tem... Milyen sok vizet megkóstoltam, de egyik sem csilla-pította szomjamat, sőt egyre jobban kiszáradtam. Te, Uram, ezt jól tudod, milyen kín, mert te is szomjaztál a kereszten, amikor az Atya is elhagyott. Igen, ez a legnagyobb szomjú-ság, amikor Isten nélkül kell élni. Ha belőled merítek, el-csendesül háborgásom, megtanulok hinni, remélni, szeretni. Ez az igazi életvíz, nem mesebeli varázsital, valóság ez, amelyre minden embernek szüksége lenne. Lelkünket átsegíti Hozzád az örökkévalóságba, mert aki ebből iszik, soha meg nem szomjazik, és örök életre buzgó forrássá lesz bennünk. Ajándék ez, megköszönni sem tudom, hogy csendes vizekhez vezetsz engem.

*Ének: Csak vándorolunk az éjben*

### LELKEMET FELÜDÍTI, IGAZ ÖSVÉNYEN VEZET AZ Ő NEVÉÉRT

A te nevedért történt mindez, Jézusom! A te nevedért, amely erő és hatalom, üdítő szellő és gyógyító balzsam. A te nevedért igaz ösvényen, úton járhatok. Te vagy ez az út! Ha benned vagyok, nem tévedhetek el. Add, Uram, hogy ezt az utat, ezt az igaz ösvényt mások is megismerhessék! Annyi céltalan, eltévedt ember van. Sokan már minden reményüket elveszítették. Adj nagyobb felelősséget azoknak, akik megismerték már ezt az utat, hogy környezetükben másokat is visszavezessenek hozzád! Mert tudod, Uram, milyen nehéz az, amikor egy családban mindenki más úton jár. Hogy érthetnék meg egymást igazán?! De ha mindenki a te utadon járna, feléd igyekezne, az megadhatná a napi problémák ellenére is az egységet. A te utadon járni sokszor nehéz, de csak így érdemes élni. De nemcsak nehéz, hanem megadod a felüdülést, a vidámság alkalmát is. Te nem kesergő keresztényeket akarsz belőlünk formálni, hanem olyanokat, akik tudnak felszabadultan örülni, és ismerik a vidámságot. Jó a benned való öröm, nem is kell más! A legigazibb, a legnagyobb öröm a bűnbocsánat, a szabadulás öröme. Ezt add meg nekem és minden embernek! Köszönöm, hogy lelkemet felüdítetted, és igaz ösvényen vezetsz a te nevedért!



Ének: *Jubilate Deo – Ujjongjatok az Úrnak!*

### HA A HALÁL ÁRNYÉKÁNAK VÖLGYÉBEN JÁROK IS, NEM FÉLEK SEMMI BAJTÓL, MERT TE VELEM VAGY: VESSZŐD ÉS BOTOD MEGVIGASZTAL ENDEM



Sötét a halál völgye, nagyon sötét. Néha úgy érzem, elveszítelek, és veled együtt mindent. A felhők elborítják a Napot. Ilyenkor környezetemet is sötétnek látom, minden embert rossznak, magamat is. Ilyenkor baj van, de csak azért, mert nem nézek fel rád, a fényre. Te akkor is vagy, amikor nem látalak és nem tapasztalak. Bárcsak lenne mindig elég erőnk, hitünk rád nézni! Ha nem tudjuk felemelni tekintetünket, akkor megszűnik az élet, mint a tenger mélyén, ahová már nem hatol le a napsugár. A gonoszság erői sokszor megfélemlítenek, de tudom, hogy feltámadásoddal végleges győzelmet arattál, így nincs értelme félni. Csak az vigasztal, hogy nem mondasz le rólam, hanem botoddal, szeretetteddel irányítod életemet. Te soha nem hagysz magamra, még ha a halál árnyékának völgyében járok is.

Ének: *Várj és ne félj!*

**ASZTALT TERÍTESZ NEKEM ELLENSÉGEIM SZEME LÁT-TÁRA, MEGKENED FEJEMET OLAJJAL, CSORDULTIG VAN POHARAM**

Szereteted lenyűgöz, gazdag vagyok veled. Ha te velem vagy, ártalmatlan az ellenség; a legfőbb ellenség, az ördög is. A te életteredben nincs hatalma a halálnak. Ó, mennyi-szer elfelejtjük ezt! Haláloddal és feltámadásoddal győztél, és megadtad nekünk is a győzelem lehetőségét. Kitépted a halál fullánkját testünkből. Ez asztalod gazdag terítéke! Ebből a győzelemből lehet és érdemes élni, mert ez már a veled való közösség boldog valósága. Olajoddal megkened beteg, hozzád vágyó testem, gondoskodó szereteted, mint a csordultig megtelt pohár. Köszönöm, hogy Atyám vagy, és testvérem, Uram és barátom! Ha mindenkit és mindent el is veszítenék, te megmaradsz legfőbb ajándéku. Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára, megkened feje-met olajjal, csordultig van poharam.



Ének: Jézus életem, erőm, békém

**BIZONY, JÓSÁGOD ÉS SZERETETED KÍSÉR ÉLETEM MINDEN NAPJÁN, ÉS AZ ÚR HÁZÁBAN LAKOM EGÉSZ ÉLETEMBEN**



A te jóságod és kegyelmed mindennél több, és gyermekeidet ezzel veszed körül életük minden napján. Légy egész életemben a legfontosabb számomra, hogy egykor örömben megállhassak előtted dicsőséged meleg fényében, a mennyei Jeruzsálemben, az aranyvárosban, ahol színről színre láthatunk téged örök békecségyben. Ahol végleg letörölöd könnyeinket, ahol véget ér minden nyomorúság, betegség, szenvedés, és dicsőségedben élhetünk. Jóságod és szereteted kísér életem minden napján, és az Úr házában lakom egész életemben! Ámen!

Ének: Irgalmas Istenünk jóságát

Szöveg, fotó: Szeverényi János (1981)

# Kitekintés

Összeállította: Gémes István



**Haszaka, Szíria.** Négyévi megszakítás után újra van érseke a Szír Ortodox Egyháznak *Maurice Amseeh* személyében. Elődje már 2013-ban elmenekült a terrorista hódítás elől. A helyi Szent György katedrálisban beiktatott érsek bizakodva intette híveit, hogy jöjjenek haza, és ne hagyják el gyülekezeteiket.

**Luxemburg.** A hercegség elemi iskoláiban eddig hittan vagy erkölcstan között választhattak a tanulók. A liberális kormány most megszüntette ezt a választási lehetőséget, és helyette „érték-oktatást” rendelt el. Középiskolákban pedig az „élet és társadalom” nevű tantárgy helyettesíti a hitoktatást.

**Hongkong, Kína.** Valóságos újjászületésről szól a tudósítás a helyi római katolikus egyházban. Évenként három-ezer a felnőtt keresztelesek száma. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy nagy gondot fordítanak a lelkipázközörségre, a kis közösségek kialakítására és gondozására.



**Augsburg, Németország.** *Martin Junge* chilei lelkész, a Lutheránus Világszövetség főtitkára kapta idén az Augusburgi békedíjat. A díj arra emlékeztet, hogy 1555-ben kaptak engedélyt először az evangélikusok szabad vallásgyakorlatra.

**Berlin, Németország.** A szövetségi parlament és tanács által meghozott „házasság mindenkinek” törvény ellen hevesen tiltakozik a Gnadauer Gemeinschaftsbund nevű pietista közösségek szövetsége. A döntést a parlament azután hozta, miután az EKD pozitívan értékelte a törvényt.

**Igbesa, Nigéria.** Keresztyén konferencián tartott beszédében az ország egykori elnöke, *Olusegun Obasanjo* kijelentette, hogy az országban uralkodó rendezetlen állapotokat csak az Istenhez való új megtérés hozhatja rendbe. Nigéria 177 millió lakosából 48% keresztyén és 51% muszlim vallású.



**Köln, Németország.** Heves ellenállást váltott ki az a cikkíró, aki *Bach* örök értékű művét, a *Máté* passiót antiszemita kompozíciónak nevezte. Kritikusai szemére vetik, hogy mai szemléletet akar egy XVII. századi zeneműre kivetíteni. A világhírű zeneszerző mit sem tudott antiszemitizmusról, viszont azt se tagadhatta, hogy a passió a zsidók országában játszódott le.

**Varsó, Lengyelország.** A római katolikus püspökök felhívása a menekültek nagyvonalú befogadására alig talált visszhangra a lakosság köreiben. A többség tiltakozik a kötelező betele-

pítés ellen, és kifejezetten fél az ország „eliszlamosításától”.

**Neckarsulm, Németország.** Az itt található nagy áruházlánc egyik árucikke csomagolásáról letörölte a kereszt jelét. Nyilván arra spekulálva, hogy a nem keresztyén többségű országokban „szalonképes” maradjon. De már olyan cég is van, amely hirtelen levette ajánlatai közül az izraeli importcikkeket.



**Róma, Olaszország.** A Vatikán arra hívta fel a figyelmet, hogy az illegális bevándorlók ügyében is szigorúan be kell tartani az érvényes törvényeket. Nem szabad, hogy a társadalom az embercsempészek kollaboránsává váljék.

**Washington, USA.** A kormány évi jelentése szerint az emberiség 80%-a él olyan államokban, ahol vallásos emberek nem gyakorolhatják szabadon a hitüket. A jelentés részletesen sorolja fel keresztyének, jezsuiták, muszlimok üldözését, és azt népiértésnek nevezi.

**Mannheim, Németország.** Nem utolsón sorban a reformáció 500. évfordulóját ünneplő rendezvények ellensúlyozásaképpen rendezett kiállítást a Reiss-Engelhorn múzeum „A pápák és a latin világ egysége” címen. A tárlat hangsúlyozza, hogy a pápáknak nemcsak öt-száz, hanem ezeröttszáz éves múltja van munkája, amely biztosította a nyugati civilizáció egységét.

**Moszkva, Oroszország.** *Pietro Parolin* vatikáni államtitkár tárgyalta az ortodox és a római katolikus egyház kapcsolatainak továbbfejlesztése ügyében. *Alexij*



*patriárka* elmondta, hogy találkozása a pápával a „kölcsönös kapcsolatok újabb szakaszát” jelentette, amire továbbiakat lehet felépíteni. A római küldött találkozott az orosz államfővel és a külügyminiszterrel is, akikkel mind a szíriai, mind az ukrajnai helyzetről tárgyalt.

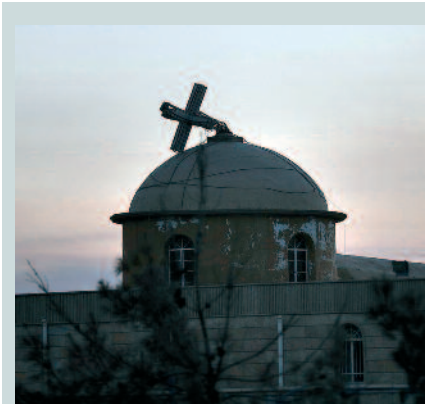


**Münster, Németország.** A helyi egyetem római katolikus egyházjogásza elviselhetetlennek tartja, hogy egyháznak jelenleg egy pápája és egy nyugdíjas pápája is van. Szerinte elgondolkodtató, hogy XVI. Benedek leköszönésével vezették be a kánonjogba az eddig nem szerepelt „nyugalmozott pápa” kifejezést.

**Malajzia.** Az iszlám állam egyre türelmetlenebbül kezeli a vallási kisebbségeket az országban. A Keresztény Konföderáció, amely az összes keresztyén felekezetet képviseli, tudósít azokról a manipulációkról, amelyekkel az államvezetés megpróbálja kijátszani egymás ellen a keresztyén felekezeteket.



**Athosz-hegyi Köztársaság.** Nagy ünnepségen emlékeztek meg arról, hogy ebben a szerzetesi köztársaságban ezer év óta élnek orosz szerzetesek. Az ünnepség fővendége az orosz államelnök volt. Érdekességszámba vehető az, hogy az ünnepi szertartáson abba a székbe ültették, amelyen egykor a bizánci császárok ültek.



**Karemlash, Irak.** Amerikai segítséggel szeretnék újraépíteni az iszlám terroristák által lerombolt várost, amelyben azelőtt virágzó egyházi élet folyt. Egy szerzetesrend gyűjtésbe kezdett, hogy az elűzött keresztyén lakosokat visszatelepítse a városba. Egy-egy család ezzel kapcsolatos költsége ezerhétszáz euró lenne.

**Tadzsikisztán.** A terrorizmustól való féltelmében szigorúan ellenőrzi az államvezetés a vallási közösségeket. Napirenden vannak a házkutatások, sőt kínzásokról és bebörtönözésekről is vannak hírek. Áprilisban tartóztatták le *Bukhrom Kholmátiv* lelkészt, és háromévi börtönbüntetést szabtak ki rá. Maga költötte énekszövegeiben állítólag „extremista szövegrészeket” találtak, amelyek „vallási gyűlöletre szítanak”.

**Bonn, Németország.** 2000 óta egyre magasabb a két egyház adóbevétele. Míg a század elején 4,5 milliót kapott a római katolikus egyház, az evangélikus pedig 4,1 milliót, addig ez az összeg 2016-ra 6,1, illetve 5,5 millióra emelkedett.



**Vatikánváros.** A pápa szerint mindig vannak élethelyzetek, amelyeket hittel kell elhordozni. De ha valaki nem az Úr ígéjébe kapaszkodik, hanem horoszkópok és kártyavetők tanácsát követi, ezzel már vesztébe rohan. A keresztyén hit nem „problémák menekülési útja”, hanem támasz a legnehezebb időkben is.

**Karacsi, Pakisztán.** 1960-ban érkezett az országba *Ruth Pfau* szerzetes nővér, aki élete nagy feladatának tekintette a lepra elleni küzdelmet. Orvosként 157 lepramentő központot épített fel, és ezért a „karacsi angyal” kitüntető névvel illették. Temetését a muszlim állam rendezte, amelyen magasrangú állami hivatalnokok is részt vettek.



**Reykjavík, Izland.** Ír misszionáriusok térítették az izlandiakat a keresztyén hitre már a Kr. u. VIII. században. Brémában szentelték fel első püspöküket, *Ísleifur Gissurarsont* 1056-ban. 1540-ben a dán király vezette be a reformációt, s *Gudbrandur Thorlakssont* nevezték el az izlandi Luthernek. Ő fordította le először az Újszövetséget, majd a teljes Bibliát is izlandi nyelvre. Jelenleg a 330 ezer lakos 70%-a az evangélikus egyház tagja, akiket száznál is több lelkész pásztorol.

**Mampong, Ghána.** *Johannes Haas* bázei misszionárius hozta 1843-ban az országba a dél-amerikai Suriname-ból az első kakaómagokat. Majd a misszió által felszabadított rabszolga, *Tetteh Quarshie Fernando* Pó szigetéről csempészett be újakat 1879-ben. Ma a világ kakaótermésének 60%-a származik Ghánából és a szomszédos országokból.



**Malawi.** Gilbert Msuku Tanzániába ment dolgozni, ahol megismerkedett egy evangélikus gyülekezettel és megtért. Hazatérve kis házi gyülekezeteket kezdett el szervezni, s ebből született meg 1982-ben a Malawi Lutheránus Egyház. Lelkészeit Tanzániában képezik ki, onnan pedig egy misszionárius jött a malawiak segítségére, a tanzániai egyház pedig ösztöndíjjal egy lelkészt küldött malawi munkára. Jó példája ez annak, hogy idegen misszionáriusok segítségével nélkül is születhet egyház az evangélium hirdetése nyomán.

**Vatikánváros.** A belgiumi székhelyű Broeders van Liefde szerzetesrendnek ultimatív tiltotta meg a Szentszék az aktív euthanáziát. A rendnek az országban tizenöt pszichiátriai klinikája van, és úgy döntött, hogy nem zárja ki többé az aktív segítségnyújtás lehetőségét az öngyilkossághoz.



**Caranavi, Bolívia.** Harminc lánynak van helye a Bolíviai Lutheránus Egyház által alapított diákokotthonban, amelynek Centro de Apoyo Pedagógico Verena Walls a neve. Feladata, hogy az ország belsejében hiányzó középiskolák helyett lányokat is továbbtanulásra készítsen elő, akiknek vidéken sokkal nehezebb a sorsa, mint a fiúké.

**Barcelona, Spanyolország.** Rabbi Meir Bar-Hen szerint Spanyolország az „európai iszlám terror központja” lett. A terrortámadás után a főrabbi elvándorlásra szólította fel a zsidókat Spanyolországból. A barcelonai zsidó hitközséget elveszettnek nevezte.

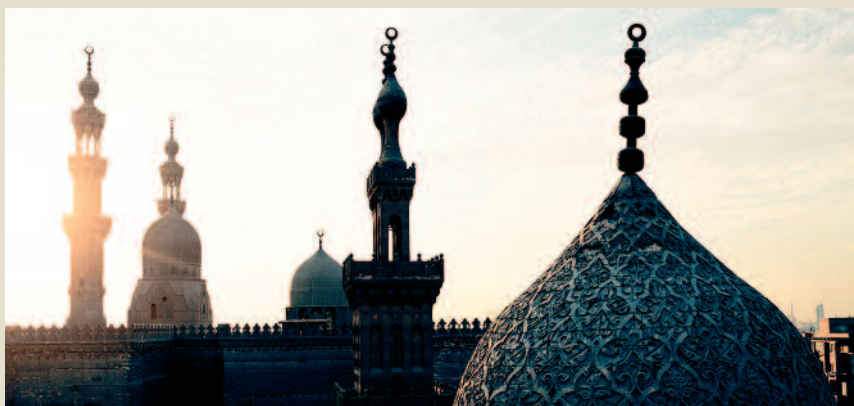


**Paramaribo, Suriname.** Az egykori rabszolgák utódai nyelvére fordítja le egy munkaközösség az Ószövetséget. Ehhez nagy nyelvismeretre van szükségük: a holland, angol, szranan, spanyol, hindi, aukaans nyelvet is tudniuk kell ahhoz, hogy a maroon fordítás mai, hiteles legyen. Emellett ismerniük kell a winti vallást is, amely nyugat-afrikai elemekből, keresztyén gondolatokból és az őslakosok vallásából keletkezett, és csak Suriname-ban létezik.



**Athén, Görögország.** Júliusban százhetvenhét kísérő nélkül idemenekült kiskorút zártak börtönbe a görög hatóságok. Ez ellen tiltakozik az SOS gyermekvédő szervezet, és teszi felelőssé az Európai Uniót, mert a Görögországnak küldött pénzek elosztásánál nem gondolnak ezekre az elhagyott gyerekekre.

**Ankara, Törökország.** Mialatt az egész világ a török puccskísérlet következményeit figyeli, feledésbe merül, hogy a török kormány drasztikusan korlátozza a vallásszabadságot. Tömegesen vette el a szír-ortodox egyház tulajdonát képező, dél-keleti országrészben fekvő ingatlanokat. Tudósítások ötven templomról, kolostorokról és temetőkről szólnak. Mivel a kormány nem ismeri el ezt az egyházat, csupán alapítványként, ezért önkényesen bánik vele.



**Írország.** Az egykor erősen hívő katolikus országban egyre nagyobb ellenállással találkozik a római katolikus egyház. Oka ennek az egyházi nevelőintézményekben történt visszaélések kirobbanása, az egyházi kórházak vonakodása a szülések körüli ügyekben. Közvélemény-kutatók szerint ma a lakosság több mint fele nem tartja magát egyházhoz tartozónak.

**India.** Az itt megjelenő „Missio magazin” lap szerint *Narendra Modi* miniszterelnök mindent megtesz azért, hogy a vallási kisebbségeket kiirtsa az országból. Úgynevezett „hazatérőprogramjában” áll a keresztyénné vagy muszlimmá lettek kényszerítése a hindu valláshoz való visszatérésre. A lap szerint „Indiában neokolonizmus van, amelyben a gazdagoké az utolsó szó”.



**Kairó, Egyiptom.** A közel-keleti keresztényiség fogyása ellenében kolostort építenek a bajor bencések az egyiptomi fővárosban. A főváros peremén saját házba költöztek, a Szezi-csatorna mellett pedig mezőgazdasági üzemet hoznak létre, hogy önellátásukról így gondoskodjanak. A koptokat ért támadások ellenére *II. Teodor pátriárka* elrendelte, hogy egyházában a munkahelyek 5%-át kell fogyatékosok számára fenntartani.

# Pásztoridők

## PÁRTTITKÁR

Csodaszámba megy, hogy papgyermek létére elsőre fölveszik a gyógyszerészeti egyetemre. A kitűnő érettségije és a sikeres felvételijé mellett ebben a falu párttitkárának is szerepe van. Amikor jelentenie kellett rólunk, eljött a paplakra, megmutatta a bizalmas és nyilván titkos leiratot, még azt is, hogy miket választott a kérdésekre. Édesapám meg is jegyzi: „De hát ez nem igaz! Én nem vettem részt a téeszek szervezésében!” Mire Kuti József csak ennyit mondott: „Akarja, hogy a fiát fölvegyék az egyetemre, vagy nem akarja?” Párttitkár is segített a pap fiát bejuttatni a gyógyszerészeti egyetemre.

## ZALÁNFY

Aladár bácsi fogalom. Mondásait az utókor följegyezte, s ha az emlékezetem nem csal, a füzet a húgomnál van. Bach egyik avatott szakértője, akitől sokan sokat tanulhattak. Hárman ülünk a híres bőrfotelekben, és a téma természetesen, mint mindig: hogyan kell Bachot játszani. Jenő bátyánk odaülteti Jánost a zongorához, aki fejből eljátssza Bach egyik kétszólamú invencióját, az F-dürt. Ezután Aladár bácsi következik. Jól érzékelhető a különbség a két előadás között, habár ő csak a mű első 10-12 ütemére emlékezett... „Aladár bácsitól ennyi is elég!” – mondta a nagybátyám. Valóban elég volt. Mesekönyvvel a kezében, mosolyogva halt meg.

## JÁNOSKA

A második unoka a családban két napot él. A kórházban egy madám keresztelt meg, és a soproni evangélikus temető-

ben Rezső bácsi temeti. Családunkban őt rendelte az Isten, hogy a kisgyermekeket eltemesse. Hangzik az Úr Jézus Krisztus szava: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket...” Könnyeimmel küszködve hallgatom. Az Úr ajándéka a gyermek. Ha adja, meg kell köszönni, ha elveszi, alázatos szívvel tudomásul kell venni, de nem büntetéseként, inkább figyelmeztetéseként. Ilyenkor hiábavaló fáradozás jó textust keresni, mert nincs! Mint ahogyan az emberi bölcsesség sem talál rá megfelelő szavakat. Amit ilyenkor mondani szoktak, nem több üres közhelynél, kegyes frázisnál. Legjobb énekelni:

„Jobb nekünk bízva csendben lenni, / Hogy szívünk békén várja meg / Mit a bölcs Isten készül tenni, / Míg üdvös terve végbemegy. / Aki megváltott bűn alól, / Mi áldás nekünk, tudja jól.” (EÉ 331,3)

## HELYVÁLTÁS

Nagytisztelétű Hernád Tibor evangélikus lelkészt Gyenesdiásról Veszprémbe helyezik, ahol nyugdíjba vonulásáig szolgál. Ebben az időben érkeznek a bátyámék is Veszprémbe, miután testvéremet vezető gyógyszerési állásba kinevezik. Ami Sopronban elvételétől, Veszprémbe visszaadatik neki. És még pártagnak sem kell lennie hozzá! János Veszprémbe is gyorsan bekapcsolódik a gyülekezet életébe, először kántorként, majd felügyelőként. Testvéri kapcsolatuk Hernád Tibor nyugdíjba vonulásával sem ér véget. Amikor a korosodó lelkész a saját lábán már nem tud tempomba menni, bátyám autón mindig elmegy érte, elviszi a gyülekezetbe, utána pedig természe-

tesen haza is. Úgy vélem, hogy a gyülekezetekben sok idős testvér élne a lehetőséggel, ha akadna valaki, aki érte is elmenne. Abban is bizonyos vagyok, vagy legalábbis merem remélni, hogy az ilyen szolgálat nem fehér holló az evangélikus egyházban. Elvégre, ha valaki maga is rendszeresen látogatja az Isten házát, nem is olyan nagy munka oda-vissza egy kis kitérőt tenni.

## A FEKETE ZONGORA

Az ágfalvi parókia fogadóiban állt. Vajon most hol lehet, s működik-e még? Szokolay sok művéhez szolgált eszközül. Többek között azt a szép kórusművét is Ágfalván vetette papírra, amelyet még ma is sok helyen énekelnek: „Dicsérjed Istened, ó, én lelkem, / Míg földi létem véget ér. / Uram, míg engeded dolgom tennem, / Ajkamon hálaének kél. / Mert testem, lelkem töled van, / Szüntelen áldlak, én Uram. / Halleluja, halleluja.”

Jánossal gyakran háromkezesezünk, legtöbbször Bachot, a híres Esz-dúr prelúdium és fűgát. Ez volt a legkedvesebb orgonadarabja. Aztán a Wachet auf kantzata, amelyet egy időben naponta meghallgattot.

## A LEGJOBB ORVOSSÁG

„A legjobb orvosság – hinni az Úr Jézus Krisztusban.” (Luther Márton)

*Válogatás a Pápai Pásztoridők újság 2017. augusztusi számából*

*Weltler Sándor szerkesztő emlékezett testvére, a tíz éve elhunyt dr. Weltler János kerületi felügyelőre*

# Isten toleráns?



A tolerancia az ipari szabvány esetében azt az eltérést jelenti, amely az előírt értékekhez képest még engedélyezett. Az emberi kapcsolatok területén nehezebb definiálni, ilyenkor egy meglévő, többé-kevésbé bizonytalan konszenzushoz igazodunk. Aki toleráns, az türelmes, elnéző, nagyvonalú, nagylelkű. Napjainkban ez mégsem ilyen egyszerű, mivel nincs egyetértés abban, hogy mit tekintünk az emberi viselkedés normájának.

A reformáció után a tolerancia azt jelentette, hogy nem nyomjuk el a másik ember általunk tévesnek tartott (főként erkölcsi, illetve világnézeti) meggyőződését.

A tolerancia felvilágosodás utáni értelmezése szerint létezik egy természetes, mindenki által elfogadott és jónak tekintett világrend. Ezért minden kultúrát és vallást egyenrangúnak ismer el, elítéli az olyan toleranciát, amely csupán megtűri a másikat, de önmagát tartja egyedül jónak.

A középkori ember elfogadta az egyház által adott szabályokat, a protestantizmus embere egyedül Isten igéjét tartotta normának, a modern ember pedig hitte, hogyha helyesen használja a józan eszét, akkor önmagában megtalálja az igazság törvényét.

A posztmodern ember már nem keres semmiféle igazságot, csak azt akarja, hogy hagyják békén, és cserébe ő is békén hagy másokat. A modern értelmezés korában még voltak stabil, minden ember számára elfogadott értékek, melyek ma a posztmodern ember számára nem léteznek. Most „az a jó, ami számomra jó”. Nincs olyan legfőbb tekintély, amely ezt jóváhagyhatná vagy elítélhetné.

## Isten nem toleráns, ha bűnről van szó.

A legcsekélyebb eltérést sem tűri, nem ipari szabványként alkalmazza a toleranciát, de türelmes a bűnös emberrel. Ő maga az igazság, az egyetlen út. Tőle megtanulhatjuk, hogy a tolerancia nem jelenti azt, hogy helyeseljük a bűnt és az igazságot az emberek elvárásaihoz igazítjuk.

Felfoghatatlan az a tolerancia, amit Jézus tanúsított azokkal szemben, akik üldözték azért, mert az egyetlen igazságtól soha nem volt hajlandó eltérni. **Igazi tolerancia**

**csak ott létezik, ahol ismerik az igazságot és megmaradnak mellette.** Ez a tolerancia feltétele. Az igazi tolerancia a tévelygők iránt tanúsított türelemben nyilvánul meg. Az Igazság (az Isten) ismerete türelmessé és békétűrővé tesz az emberek iránt. Elköteleződést jelent a megmáshatatlanság mellett, amitől sem a magánéletben, sem a gyülekezeti életben nem tűrjük az eltérést, de nem vagyunk türelmetlenek a kivülállókkal szemben, mert arra nincs felhatalmazásunk, hogy megítéljük őket. Elítéljük a paráznságot, a homoszexualitást, de nem a mi feladatunk, hogy a bűnben élő embert elítéljük. A bibliai normáktól való eltérést nem hagyjuk jóvá, ha erre felszólítanak, biztonyságot teszünk a bibliai igazságokról és készek vagyunk szenvedni is meggyőződésünk miatt.

A mai új tolerancia lényegében a posztmodern irányzat toleranciája: nem létezik konszenzus arra nézve, hogy mi az igaz. **Minden tolerálható, csak az nem, ha valaki kijelenti, hogy az igazság objektív.** Ez az oka annak, hogy megbélyegzik Krisztus tanítványait kezdettől fogva.

Az új tolerancia azt követeli, hogy mindenki fogadja el a szexualitás minden formáját (azonos neműekkel, a szomszéd feleségével, állatokkal stb.), mert ez helyes és jó annak, aki ezt helyesnek és jónak tartja.

Egy olyan társadalomban, ahol tisztázatlan az értékek pluralizmusa és a tolerancia normaként van jelen, hatástalan marad az észszerű kritika. Ha a toleranciát tesszük normává, egyszer csak intoleranciává válik. A gonoszt nem szabad gonosznak mondani az új tolerancia jegyében, miközben az új tolerancia kérelhetetlenül intoleráns mindazokkal szemben, akik nem vetik alá magukat az „így kell gondolkodni” szabálynak. Nem lehetnek kötelező vallási, etikai értékek, **de a toleranciát mint egyetlen kötelező normát mindenkinek el kell fogadni.**

Aki ezt az új „szabadságot” elfogadja, sodródni fog az árral, nem lesz erkölcsi tartása, hiszen nincs tudatosan elfogadott értékrendje. Az újság, a tévé, az internet stb. tetszése szerint formálja a véleményét úgy, hogy észre sem veszi. Azt fogja gondolni,

hogya a maga ura, miközben mások irányítják. El fogja hinni, hogy a homoszexualitás egészséges, hogy a házasság túlhaladott dolog, hogy a magzatelhajtás nem probléma, hogy nincs különbség férfi és nő között. Az számít toleránsnak, aki a gonoszsgot helyesli, és intoleráns, aki elítéli.

A tolerancia eredetileg a hátrányos helyzetűeknek, a gyengéknek, a kisebbségnek szólt, a közösség kötelessége volt a gyengék védelme. **Ma nem a meg nem született gyermekek kapnak védelmet,** hanem azokkal vagyunk toleránsak, akik elveszik az életüket. Ha a társadalom helyénvaló dolognak tartja a magzatelhajtást, akkor aki ezzel nem ért egyet, azt meg fogják büntetni, mert véleménye rágalmazásnak minősül.

A keresztyéneknek már nem szabad azt a meggyőződésüket kinyilvánítaniuk,

hogya a homoszexualitás vagy a magzatelhajtás helytelen. Az állam nem védi meg azt a kisebbséget, amelynek ez a véleménye. Amikor valaki a gonoszgnak gonoszgnak mondja, azt intoleranciának nevezik, és a gonoszt nyilvánítják erkölcsi értelemben vett jónak. Ez minden érték átértékeléséhez vezet. Egy közösség, amely ilyen mélyre süllyed, magára vonja Isten ítéletét.

**„Jaj, azoknak, akik azt mondják, hogy a rossz jó, és a jó rossz, és akik azt állítják, hogy a sötétség világosság és a világlóosság sötétség; azt állítják, hogy a keserű édes, és az édes keserű!” (Ézs 5,20)**

*Benedikt Peters Tolerancia elkötelezettség nélkül? című kiadványának anyagából adjuk közre a fenti gondolatokat (Evangéliumi Kiadó, Budapest, 2015)*

A 2018-as év igéje


**„Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen.” (Jel 21,6c)**

**Előzetes a 2018. év programjából**

- január 7–14. Aliansz imahét
- január 21–28. Ökumenikus imahét
- február 20. Piliscsaba – Aliansz Teológiai Műhely
- március 20. Piliscsaba – országos missziói konzultáció
- május 12. Aszód – az Északi Evangélikus Egyházkerület missziói napja
- május 21. Pestszentimre, Sportkastély – a Déli Evangélikus Egyházkerület missziói napja
- július 1–4. Piliscsaba – nyári konferencia (Evangélikus Missziói Központ)
- október 13. Budapest-Deák tér – országos evangelizáció

# Jó tanács nem csak apáknak

A megfejtés egy bibliavers, amit a pontos igehellyel együtt kérünk beküldeni a szerkesztőségbe: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

KÉSZÍTETTE: MELLE G DAVID	LÁMEK ÉS CILLÁ LEÁNYA	FFRENC: ZENE-SZLRZŐNK (1810-1893)	BIBLIAI ÜRMÉRTÉK ÉS MÉRŐ-ESZKŐZ	BRIAN : ANGOL ZLNÉSZ. KOMPONISTA	NEVELŐ PAKISZTÁNI VÁROS (LARKANA)	JUTTAT AZ IGEVERS 2. RÉSZL	ÉSZAK-KIVU FŐVÁROSA (GOMA)	MÁR, MÉG. ANGOLUL	A HARMADIK SZLMÉLY A LÁBAHOZ NÉPISELEN	STRÁZSA WEST: SZINÉSZNŐ (1893-1990)	BURGNONYA-FAJTA	A MÉTER JELE AZ UDVARRA	GÖRÖG KÖLÖSTÖR TŰZHELYEN ÉG
AZ IGEVERS 1. RÉSZL						A							
KÜZDŐTÉR					RICHARDS, GITÁROS ILYEN A TENGER VIZL				BALATON VILÁGOS RÉSZE SZŐRNYŰ				
AZ IGEVERS 4. RÉSZL						E						CSAK FÉLIGI RÓMAI 301-ES	
QUI PA- EN VETKEM. LATIN KI- FEJEZÉSSEL				KÖZSÉG A NAGYKÁTAI JÁRÁSBAN ÁMBÁR				A HÁZBA DISZNÓT VÁG		PEST MEGYE KÖZSÉG KLUB EGYEDE			
RANGJELZŐ ELŐTAG			ÉDESSÉG, BIZALMASAN SORBAN FELAKASZTÓ				RIGA LAKOSA FOGDÁRABI				VALLÁS. ROVIDEN EINHÖVENI FOCICSAPAT		
 RUHÁT VÍZZEL TISZTÍTAT	BEÓCIAI HŐS BRIAN... FILMCÍM				AUSZTRÁL KISVÁROS ...BROOKS; SZINÉSZ			PORTUGÁL LÉGICÉG ENS... LÉTEZŐ DOLOG				KEZDŐDIK A PÉNTEKI APACA-KÖLÖSTÖR	
AZ IGEVERS 3. RÉSZL						E							
IRINA ÉS MÁSA NŐVÉRE					IDEG-VÉGZŐDÉSI ARAB FÉRFINÉV		ROST-NOVÉNY NŐI SZÓLÁM A KÖRUSBAN			A FELSŐ VÉGTAG IZULETE IMRUSKA			
TENGER. ANGOLUL				GÖRÖG BETŐ KÖRUSTAGI				KIS ATTILA KÖLTŐI SÓHAI			A TETEJÉRE, NÉPISELEN SERTÉSLAK		
AZ IGEVERS 5. RÉSZL					A MAGYAR ÁBECÉ ELSŐ BETŐJE	E							
ELMÉLET							ANGOL NÉVELŐ			KETTŐZVE- TRÓPUSI NOVÉNY, KANANGA			

# Ó, drága kincs, te szeretet

John Foster (1807–1885)



Ó, drá - ga kincs, te sze - re - tet, Jöjj, töltsd be  
fá - radt lel - ke - met, És eny - het adj ne -  
kem; Mert most csak er - re szom - ja - zom, És szí - vem  
né - ked át - a - dom, Ó, Jé - zus, é - le - tem.

2. Mily drága kincs a szeretet,  
Mert minden másnál erősebb, S mint Isten, oly örök!  
Nem mérheted fel mélységét,  
Csak érzed, látod szépségét, Ha hozzád költözött.

3. Míg meg nem látlak tégedet:  
Nem értem, mi a szeretet, Csak hírből ismerem.  
De én csak erre szomjazom,  
Ó, add hát, add, én Jézusom, E jobbik részt nekem!

4. Ó, drága Mester, engedd meg,  
Hogy lábadnál én ott legyek, Ha hirdeted igéd.  
A lelkemet, a szívemet  
És Krisztusváro hitemet, ó, hasssa át békéd!

Charles Wesley  
(1707–1788)

Fotó: Révészné Bellai Csilla



## Derű

„A vidám szív a legjobb orvosság,  
a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszárítja.” (Péld 17,22)

Egy lelkész megkérdezi a kislát:

- Apu, amikor vasárnap prédikálni készülsz, előbb mindig leülsz és lehajtod a fejed. Ilyenkor mit csinálsz?
- Tudod, fiam, megkérem az Urat, hogy adjon nekem egy jó prédikációt.
- És akkor miért nem ad?

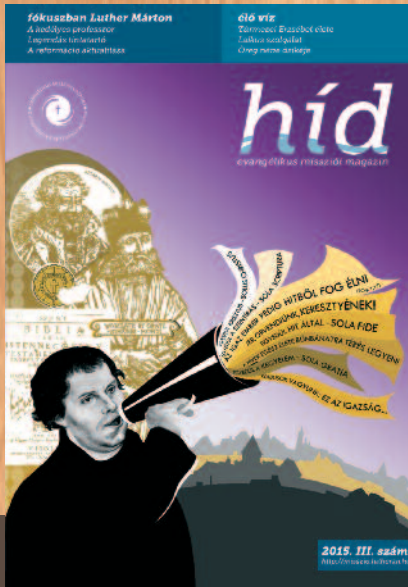
Mit osztott el egyedül igazságosan az Isten? – Isten egyedül az észet osztotta el igazságosan, mert még senki nem panaszkodott, hogy kevés lenne neki.

Egy fiatal ember belép szerzetesnek, ahol némaságot kell fogadnia. Az a szabály, hogy csak minden tíz évben szólhat két-két szót.

- Az első tíz év eltelté után behívja magához a kolostor főnöke, és megkérdezi, mit akar mondani.
- Kemény ágy – mondja a már nem is olyan fiatal szerzetes. Megint eltelik tíz év, megint behívják, hogy mondhat két szót.
- Rossz étel – mondja a szerzetes. A harmincadik év eltelté után megint behívják, hogy mondjon két szót.
- Ezennel kilépek – mondja a szerzetes.
- Jobb is, ha elmész! – mordul rá a főnök. – Amióta itt vagy, nem csinálsz mást, mint panaszkodsz.

# Kiadványaink

a mai és az 500 évvel ezelőtt történt reformációhoz kapcsolódóan  
Az Evangélikus Missziói Központ gazdag tartalommal, sokrétű megközelítéssel, a reformáció  
500. évfordulójára tekintettel jelentetett meg két magazint és egy könyvet:



Híd magazin, fókuszában LUTHER MÁRTONNAL, mellékletben egy A4-es Luther-rózsás plakáttal



Híd magazin, fókuszban: REFORMÁCIÓ MA, mellékletben egy A4-es plakát a reformáció négy alaptételével



Könyv Reuss András professor szerkesztésében: CSAK KRISZTUS LÉGYEN MESTERÜNK címmel – 500 Luther-idézet a Kis káté témakörei mentén



A3-as plakát Luther Márton 95 tételével (a Híd 2017. 2. számának mellékleteként)

A kiadványok (a plakátok külön is) megrendelhetőek az Evangélikus Missziói Központtól:  
Telefon: 06 1 400 3057 | e-mail: [evmis@lutheran.hu](mailto:evmis@lutheran.hu)



# Országos evangelizáció



## Új szívet adok nektek, új lelket adok belétek

A hagyományosan a Deák téren megrendezett nap idén ezerháromszáz résztvevővel, Németországból, Muravidékről, Erdélyből és Felvidékről érkezett vendégek részvételével zajlott le.

Fotók: Horváth-Bolla Zsuzsanna és Erdész Zoltán









# A mi gyülekezetünk



**A MI GYÜLEKEZETÜNK** befogadó közösség, nem tesz különbséget az emberek között. Abban az egyházban hiszünk, amely Jézus Krisztus nevében befogad és szolgál mindenkit.

Gyülekezetünk a Biblia alapján áll, ahhoz kíván hű lenni. Eszerint a bűnt elutasítja, mert az fájdalmat okoz, elszakít Istentől és az emberektől, de a bűnös embert szereti.

**ISTENT IMÁDJUK**, aki Atya, Fiú, Szentlélek. Hozzá imádkozunk, mert Ő életünk Ura és Megváltója. Hiszük, hogy bűnbocsánatot egyedül hit által, ingyen, Krisztus kereszthalála miatt kapunk, és nem érdemeink szerint. A magunk erejéből nem tudjuk jóvátenni bűneinket, igazzá tenni életünket.

**A BIBLIÁT OLVASSUK**, és hiszük, hogy Isten megszólít azon keresztül. A betű mögött Isten hangját, üzenetét halljuk. Urunk megadja mindenkinek, hogy értse, szeresse és kövesse Jézust. Mindenki számára felkínálja az új élet lehetőségét, aki az ő szavát meghallva és megértve hátat fordít a bűnnek, és Isten az életünket védő törvényét magára érvényesnek fogadja el.

**HITÜNK SZERINT ELÉG EGYSZER MEGKERESZTELKEDNI.** Isten már kisgyermekkorunkban is kész nekünk személyesen odaajándékozni a keresztségben kegyelmét.

Az úrvacsorában közösségben vagyunk Jézussal és egymással. Ez a találkozás része a napenkénti megtérés lehetőségének és ajándékának. Az ostyában és a borban ő maga van jelen.

**ISTEN IGÉJÉNEK HIRDETÉSÉT AZOK VÉGZIK, AKIKET ISTEN ERRE A SZOLGÁLATRA ELHÍVOTT.**

Egyházunk minden generációnak újra hirdeti az evangéliumot, és hiszük, hogy a Szentlélek lehetővé teszi minden embernek, hogy felfogja, milyen széles, hosszú, magas és mély Jézus Krisztus szeretete.

**A MI GYÜLEKEZETÜNK NEM CSUPÁN KÖZÖSSÉG, HANEM CSALÁD IS,** Isten családja, ahol mindenkinek helye van, ahol a gyülekezeten belüli hiányok és többletek kiegyenlítődnek, ahol senkit nem hagyunk magára.



# Beszélő képek Angliából



## Hálaadás

Angliában az aratási időszakban gyülekezetekben és az iskolákban étel- és néha pénzgyűjtést szerveznek a rászorulók részére. A szeretetszolgálatok tucatjával kapják a hívásokat ilyenkor iskolákból, hogy menjenek és gyűjtsék be az adományokat.

*Szeverényi Máté*  
(A The Trussell Trust szeretetszolgálat ételbankja Salisburyben.)

## Önkéntesek

Salisbury világhírű nyolcszáz éves katedrálisába százezer számra érkeznek a turisták. A gyülekezet kreatív missziót folytat. Több száz önkéntes számtalan módon segíti a templomba érkezőket.

Sz. J.



# Este

Este van, este van,  
édesapa fáradt –  
aranyhajú lányom,  
te bonts nekem ágyat.

Szelíden te simítsd  
puhára a vánkost,  
ágyam szélire is,  
te ülj ide mármost.

Homlokomon a bú  
nagyon elborongott,  
kicsi száddal róla  
leheld el a gondot.

Virágfejecskédet  
hajtsd szívem fölébe,  
ne vess éjszakára  
csillagot beléje.

Mesélj is majd egyet  
szegény apukádnak,  
úgy mintha mesélnél  
a hajasbabának:

„Volt egy szegény ember  
nagy Meseországban,  
nem volt mása, csak egy  
aranyhajú lánya...”

*Móra Ferenc*



Fotó: SzJ

„Akinek van füle, hallja meg,  
mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!”  
(Jelenések 2,7a)

## Meghívó



### Szeretettel meghívjuk

az Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió

cinkotai központjának 20. születésnapjára, amelyet

**2017. december 13-án, szerdán 16 órakor**  
tartunk a Cinkotai Evangélikus Egyházközség  
gyülekezeti házában.

Visszaemlékezések, beszámolók és jövőre mutató tervek hangzanak el az alapítóktól, az Igazgatótanács tagjaitól, a Missziói Központ és a Híd evangélikus missziói magazin munkatársaitól.

Erős vár a mi Istenünk!

Cím: Budapest XVI. kerület, Batthyány Ilona u. 53–55.  
Megközelíthető az Örs vezér teréről, az IKEA mellől induló  
45-ös autóbusszal (Rózsalevél utcai megálló)

### A 2017-es év igéje

„Új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek”

(Ez 36,26a)

